FEDERAL ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.-FF
BELÇİKA: 50.-BF
HOLLANDA: 3.-G
İNGİLTERE: 70 Pence
DANİMARKA: 10.-KRN
İSVEÇ: 8.-KRN
AVUSTURYA: 20 S
İSVİÇRE: 2,5 Sfr

Türkiye Postası

2. NOVEMBER 1984
NUMMER: 43
15 GÜNLÜK GAZETE
Adres: Donau Str.1
1000 Berlin 44
Tel.: 030/624 60 92

Postvertriebsstück Gebühr bezahlt A1319D

Türkiye Kürdistanı'nda halka karşı ilan edilmemiş savaş sürerken operasyonlar Irak topraklarına da sıçratıldı

İşte "demokrasimiz"!..

Türkiye Kürdistanı'nda 15 Ağustos'tan bu yana sürdürülen askeri harekat olanca acımasızlığı ile sürüyor. Bölgedeki Kürt köylerinin hemen tümü özel komando birliklerince basılıyor ve insanlara savaş esirinden de beter işkenceler uygulanıyor. Bu arada askeri harekat sınırların ötesine taştı ve Irak topraklarındaki Kürt özerk bölgesine yöneldi.

Yazısı Sayfa 2 ve 3'te

BU İNSANLAR SAVAŞ ESİRİ DEĞİL YURTTAŞ

TKP ve IKP, Kürdistan'daki askeri saldırıyla ilgili ortak açıklama yaptılar

Türkiye Komünist Partisi (TKP) ile Irak Komünist Partisi (IKP) Merkez Komiteleri, Türkiye ve Irak Kürdistanı'nda Türk Silahlı Kuvvetleri'nce sürdürülen "harekat"la ilgili ortak bir açıklama yaptılar. Her iki partinin ortak açıklaması aynen şöyle:

"Türk Silahlı Kuvvetleri'nin birlikleri Türkiye ve Irak toprakları üzerinde Kürt halkına karşı ilan edilmemiş bir savaş, barbarca bir saldırı sürdürüyorlar.

Kısa bir süre önce halk düşmanı Türk ve Irak rejimleri arasındakilerinin de işine geliyor, çünkü kendileri de kimi yayılmacı şoven hedefler peşindeler. Düşmanca saldırı ve ahlak dışı anlaşma her iki ülkenin egemenliğini tehlikeye düşürmekte, dış güçlerin bu ülkelerin iç işlerine karışma olanaklarını arttırmakta ve bölgede dünya barışını tehdit etmektedir.

Irak Komünist Partisi ve Türkiye Komünist Partisi:

Türk birliklerinin Irak topraklarından derhal çekilmesini; Kürt halkına karşı saldırının, Kürt köylerinin boşaltılmasının, ilerici

Faşizm kana doymuyor: Hıdır Aslan da idam edildi

Ilyas Has'ın idam edilmesinin hemen ardından Hıdır Aslan da 25 Ekim Perşembe sabahı Burdur Cezaevi'nde idam edildi. "Anayasa'yı zorla değiş-

Toplantıyı FIDEF, FTIB, HTIB, ISTIB, BTIB ve Londra Halkevi ortaklaşa düzenlediler

Frankfurt'ta yabancı işçilerin haklarıyla ilgili

bir saldırı sürdürüyorlar.
Kısa bir süre önce halk düşmanı Türk ve Irak rejimleri arasında imzalanan anlaşma, uluslararası hukukun ve ahlakın kurallarını çiğneyerek, iki ülkenin askeri birliklerinin Kürt halkına saldırılarını, birbirlerinin topraklarına da yaymalarına izin veriyor. Hedef Kürt halkının ulusal kurtuluş hareketini ve ulusal hakları için verdiği savaşımı tüm Ortadoğu'da kırmak ve ezmektir.
NATO üyesi Türkiye eliyle NATO'nun etki alanı pratikte genişletilmek isteniyor. ABD'nin jandarmalığı rolü Türkiye'nin başın-

Türk birliklerinin Irak topraklarından derh... çekilmesini; Kürt halkına karşı saldırının, Kürt köylerinin boşaltılmasının, ilerici yurtsever güçlere karşı operasyonun derhal durdurulmasını; Kürt halkına ve her iki ülkedeki yurtsever, ilerici güçlere karşı ahlak dışı anlaşmanın yırtılmasını talep ederler!
Irak Komünist Partisi ve Türkiye Komünist Partisi barıştan, özgürlükten, demokrasiden yana olan herkesi, Arap, Kürt ve Türk halklarını her iki diktatörlük rejiminin devlet terörüne ve saldırılarına karşı desteklemeye çağırırlar."

Maliye Bakanı ile İçişleri Bakanı değişti... ama hükümet krizi bitmedi

"Arıkan olayı"nın anlamı: Türkiye'de demokrasi gibi hükümet de göstermelik

Yazısı Sayfa 5'te

Özal hükümeti 6 Kasım seçimlerinin ikinci yılına ciddi bir sarsıntıyla giriyor. Geçtiğimiz günlerde mecliste yapılan tartışmalar sırasında Maliye Bakanı Vural Arıkan kalktı, kürsüden, bir başka hükümet üyesini, İçişleri Bakanı Tanrıyar'ı Kapıkule gümrüğündeki yolsuzlukla ilgili olarak çok ağır bir biçimde suçladı. O kadar ki, kendisine bağlı yüksek dereceli memurlara işkence bile yapıldığını açıklayıverdi. Olayın daha da büyümesini engellemek için İçişleri Bakanı istifa ettirilirken, bu "densizliği" yapan Arıkan'a da, Kenan Evren'in onayıyla işten el çektirildi.

Naylon demokrasi

Ahmet KARDAM

İktidardaki Anavatan Partisi'nin ve Özal hükümetinin **"göstermelik"** olduklarını, Türkiye'de bakanların bile herhangi bir konuda söz sahibi olmadıklarını bundan daha iyi gözler önüne seren bir olay bulmak gerçekten zordur. Türkiye basınının günlerce manşet yaptığı, ama gerçek nedenini bir türlü yazamadığı bu sarsıntının temelinde yalnızca Özal hükümetinin değil, bütün bir 12 Eylül rejiminin ve onun **"demokrasisi"**nin derinleşen krizi yatıyor.

Demokrasinin kendisi daha baştan **"naylon"** olursa, artık öteki herhangi bir kurumunun **"sahici"** olması mümkün mü? Kriz, **"naylonluk krizi"**dir. Bu **"naylonlaşma"** demokrasi adına yürürlüğe sokulan bugünkü Anayasa ile başladı ve generallerin ANAP, HP ve MDP dışındaki hiçbir partiyi 6 Kasım'daki seçimlere sokmamasıyla sürdü. Hepsi de **"naylon"** bu partilerle sahici bir meclis kurulabilir miydi? Böyle **"naylon"** bir meclisten sahici bir hükümetin çıkması mümkün müydü?

Meclisteki üç partiden hiçbiri kongre yapacak gücü ve cesareti kendisinde bulamıyor. Bunlara **"parti"** demeye bile bin şahit ister. Alın meclisi. Bugüne kadar hangi ciddi yasa, meclisin onayından geçti? Herşey hükümet kararnameleriyle yürüyor. Hangi önemli iç ya da dış politika olayı mecliste tartışılabildi? Koskoca İncirlik üssünün Lübnan savaşı sırasında Amerikan ordusunun emrine verilişini, milletvekilleri de herkes gibi basından izlediler. Amerikan Kongresi'nin **"Ermeniler"** konusundaki kararıyla herkes ayağa kalktı, ama konu meclise getirilebildi mi? Alın Türkiye Kürdistanı'ndaki son olayları. Meclis ne kelime, hükümet bile olaylardan ancak 40 gün sonra toplanabildi. Toplandığında da zaten yapacak birşey kalmamıştı. Başbakan Özal Bodrum'daki tatilini yarıda kesmek gereğini bile duymadı.

Niye duysun ki? Anayasa Başbakanın ve hükümetin görev ve sorumluluğu konusunda ne yazarsa yazsın, **"işbölümü"** çok açık. Boyalı basının bile sayfalarına yansıyan bu işbölümüne göre, dış politikaya da, iç politikaya da, bütün güvenlik konularına da gene Evren ve öteki generaller bakıyor. İktidarın aslan payı hep onlarda. Ekonomik konulara ise IMF ve onun memuru Başbakan Özal bakıyor. Öteki bakanlar yalnızca birer **"teknisyen".** Meclise, onun içindeki partilere ve milletvekillerine gelince: Bunların da görevi ele güne karşı **"Türkiye'de demokrasi var"** dedirtebilmek. Varlık nedenleri bundan ibaret. Demokrasi denen şey Türkiye'de o kadar yok ki, hükümet üyeleri bile **"demokrasizlikten"** yakınıyorlar, bakanlıklar arasındaki sorunların hallinde bile çözüm yolu olarak işkenceye başvurulduğunu itiraf etmek zorunda kalıyorlar. Maliye Bakanı Arıkan'ın meclis kürsüsünden yaptığı açıklamaların önemi de burada yatıyor.

Bir yanda halkın artık kaldıramayacağı bir pahalılık ve işsizlik. Öte yanda durmadan kabaran ve neredeyse **"çoğunluk"** haline gelen **"vatan hainleri"** listesi. Ama bütün bunlara karşılık, vazgeçtik halkın sorunlarını çözmesinden, büyük sermaye çevrelerinin bile isteklerine doğru dürüst yanıt veremeyen naylon partiler, naylon bir meclis, naylon bir hükümet...Bu **"naylonluk krizi"** öylesine derinleşmiştir ki, generaller, demokrasiyle yakından uzaktan ilgisi bulunmayan kendi Anayasalarını bile uygulamaya ve iktidarı kendi kurdukları naylon partilerle bile, biraz dahi olsun paylaşmaya cesaret edemiyorlar. "Arıkan" olayının temelinde yatan işte bu krizdir.

"Türkiye demokrasiye geçiyor" diyenlerin, meclis ve hükümet içindeki bu son olaydan öğrenecekleri çok şey ler olsa gerek.

şembe sabahı Burdur Cezaevi'nde idam edildi. **"Anayasa'yı zorla değiştirmeye teşebbüs"** suçundan İzmir Sıkıyönetim Mahkemesi tarafından idam cezasına çarptırılmış olan Hıdır Aslan 26 yaşındaydı. 12 Eylül öncesinde, Şubat 1980 tarihinde, İzmir'deki Tariş olaylarından ötürü suçlu bulunarak idam edilen Hıdır Aslan'ın yaşamını kurtarmak için Avrupa Parlamentosu'nun ve başta Fransa olmak üzere pekçok Batı Avrupa ülkesindeki demokratların girişimlerinin sonuçsuz kalması, Türkiye'deki rejimin idam cezalarının infazını sürdürmeye niyetli olduğunu gösterdi. Hıdır Aslan'ın da idamıyla birlikte 12 Eylül'den bu yana infaz edilen idam cezalarının sayısı, 27'si politik olmak üzere 50'ye yükseldi. Bugüne kadar verilen idam cezası sayısı da 453'e ulaşmış bulunuyor. Bunlardan 48'i Meclis'in ve Kenan Evren'in onayını bekliyor. Evren'in Doğu gezisinden sonra verilen idam cezalarında hızlı bir yükselme bekleniyor.

uluslararası bir konferans toplandı

Federal Almanya'da, **"Yeni yabancılar yasasına karşı tam hak eşitliği"** başlığı altında düzenlenen Konferans, 27 Ekim günü Frankfurt kentinde, DGB Haus salonlarında toplandı. Büyük bir kalabalık tarafından büyük bir ilgiyle izlenen konferansa tanınmış bilim adamları ve hukukçular yanında SPD ve DKP de konuşmacı göndererek katıldı. Diğer Batı Avrupa ülkelerinden katılan konuşmacılar arasında Ingiliz Işçi Partisi Parlamento Grup Başkan Yardımcısı **Alf Lomas** ile Hollanda Pasifist Sosyalist Parti senatörü **Van der Lek** de yer alıyordu.

Yazısı Sayfa 15'te

Hıdır Aslan'ın yaşamını kurtarmak için 23 Ekim gecesi Paris'te yapılan gösteri

Fransız Parlamentosu'nda Hıdır Aslan için saygı duruşu

Hıdır Aslan'ın idam edilmesi ve Türkiye Kürdistanı'nda halka karşı girişilen operasyon Batı Avrupa'da geniş tepkilerle karşılandı. Fransız hükümeti adına yapılan açıklamada, "Bu tür uygulamalara karşı gerekeni yapmaya kararlıyız" denildi.

Yazısı Sayfa 4'te

ŞU BİZİM TÜRKİYE

Bu fotoğrafların yayını artık yasak !..

Bu sayfada sunduğumuz fotoğrafların Türkiye'de yayınlanması sıkıyönetim tarafından resmen yasaklandı. Türkiye Kürdistanı'nda estirilen zalim baskıyı olanca çıplaklığı ile sergileyen bu fotoğrafların yayınlanmasından Evren, Özal, Necdet Ürüğ gibi rejimin elebaşıları pek tedirgin oldular. Özal "Bu haberler Bizim Radyo tarafından veriliyor. Bu fotoğraflar Türkiye'de demokrasi yok dedirtmek isteyenlerce kasıtlı olarak çektiriliyor. Bu yayınları yapan, fotoğrafları basanlar hakkında tahkikatlar yapılması gerekir" dedi. Ardından tekelci basının genel yayın müdürleri başta olmak üzere gazete yöneticileri Ankara'da Genelkurmay'a, İstanbul'da 1. Ordu Karargahı'na çağrıldılar ve operasyonla ilgili fotoğraflar konusunda sert bir dille "uyarıldılar". Nitekim uyarının ardından bu sayfada sunduğumuza benzer fotoğrafların yayını bıçak gibi kesildi. Sadece Genelkurmay'ca dağıtılan ve silahlı çatışmada öldürülen "Kürt teröristleri"nin kanlı resimleri, aynı yolun yolcularına ibret olması ve destekçilerin gözünü korkutması için yayınlanabiliyor. Haber olaraksa sadece Genel Kurmay'ın resmi açıklamaları ile yetinilmesi gerekiyor.

"Düşman esir alınmış, köy meydanında toplanmış ve operasyon başarıyla tamamlanmıştır komutanım!..

"Huzur Operasyonu" bir Kürt köyünde huzur dağıtırken...

Türkiye Kürdistanı'nda estirilen azgın şoven dalgayı örtbas edebilmek için Türkiye boyalı basını her türlü cambazlığı deniyor. Bir Kürt köyünü basıp kadın ve erkek tüm yetişkinleri köy meydanına savaş esiri gibi dizen komando birliklerinden üç er, ellerinde silahlarıyla köyün bir başka köşesinde bu pozu veriyorlar. Gazete, fotoğrafı "Ordu gittiği yerde çocukların eğitimine de yardımcı oluyor" başlığı ile sunuyor. Isteyen inanır, istemeyen...

Bire dört: Tepeden tırnağa silahlı dört komando eri, yoksul bir Kürt köylüsü ve bilekler kelepçeli...

DAVRANMA YAKARIM

Görev başarıyla yerine getirildi ve "kahraman" bir komando biri yaşlı, ikisi küçük üç azılı teröristi yakaladı. Ama parmak gene de tetikte. Çünkü resimde görülen üç teröristten özellikle küçük olanları çok tehlikelidirler ve her an kalaşnikoflarını çekip...

Irak topraklarına girilmesini kabul etti. Iran ise reddetti. Gazeteler Iran'ı ve Suriye'yi suçlayan haberlere ağırlık vermeye başladılar

Güneş Operasyonu sınırların dışına yayılıyor

Türkiye Kürdistanı'nda 15 Ağustos günü silahlı Kürt gerillalarının Eruh ve Şemdinli kasabalarına baskın yapmalarıyla başlayan olaylar zinciri Ekim ayının ortalarından itibaren ani bir tırmanışa geçti ve Türk Silahlı Kuvvetleri bir yandan Irak içlerinde operasyon uygularken, bir yandan da, benzeri operasyonlara izin vermediği anlaşılan Iran'la politik ilişkilerde belirgin bir sertleşmeye yönelindi.

Nitekim bölgede ordunun yürüttüğü **"Huzur Operasyonu"** yeni bir nitelik ve yönelim kazandı ve **"Güneş Harekatı"** adını aldı.

Şimdi de Güneş Harekatı

"Güneş Harekatı" ile ilgili gazetemize ulaşan çok kısıtlı bilgiler, ordunun bir yandan Türkiye Kürdistanı'nda halka karşı ilan edilmemiş savaşı tırmandırdığı, bir yandan da Kuzey Irak'ta Mesut Barzani'ye bağlı peşmergelerle, Irak Komünist Partisi'nin peşmergelerin denetiminde olan özerk bölgeye saldırdığı anlaşılıyor. Irak Kürdistanı'na yönelen askeri harekatın, Talabani ile Irak rejimi arasındaki görüşmelerin anlaşmazlık sonucu kesilmesi ve Talabani'nin **"Ateş-kes bitmiştir"** açıklamasını yaptığı güne rastlaması gelişmelerin bir başka ve ilgi çekici yönünü oluşturuyor.

Nitekim aynı günlerde Irak Komünist Partisi bir bildiri yayınlayarak Türk ordusunun dört gün süreyle Irak Kürdistanı'na jet uçaklarıyla desteklenen saldırılar yaptığını ve sivil halkı hedef aldığını açıklandı ve uluslararası kamuoyunun desteğini istedi.

Barzani'nin protestosu

Mesut Barzani'nin lideri olduğu Kürdistan Demokratik Partisi Federal Almanya Temsilciliği tarafından yapılan bir resmi açıklamada **"Kürdistan Demokratik Partisi'nin Türk makamlarına karşı faaliyet gösteren Kürt gruplarıyla hiç bir ilişkileri bulunmadığı"** belirtildi. Barzani peşmergelerinin Irak'ın Zaho, Amadeya ve Şeran yörelerinde **"konumlandıkları"** kaydedilerek bu bölgeyi ve özellikle Mergesor, Brades kasabalarını bombalama girişimleri protesto edildi.

Ekim ayının ikinci yarısında ilkin Dışişleri Bakanı **Vahit Halefoğlu**'nun Irak'a gidip Evren'in mesajını götürmesiyle başlayan hızlı ve ilginç bir diplomatik etkinlik, Içişleri Bakanı **Ali Tanrıyar** başkanlığındaki bir başka diplomatik heyetin Iran Devlet Başkanı ile görüşmesiyle devam etti.

Hızlı diplomatik trafik

Gazeteler Irak'la temasların sonucunu **"Irak kıskaç harekatına yanaşmıyor, ancak sınırlı operasyonlar için Türk birliklerinin Irak'a girmesine izin vereceğini açıkladı."** biçiminde duyurdular. Buna karşılık gene gazeteler Iran'ın benzeri bir operasyona **"Irak rejiminin rahatlamasını sağlayacak hiçbir olanağın yaratılmasına izin veremeyeceği"** gerekçesiyle karşı çıktığını duyurdular. Izleyen günlerde ise Türk gazeteleri Iran ile Türkiye'nin ilişkilerini **"şekerrenk"** olarak nitelediler ve Suriye ile Iran'ın **"Ayrılıkçı teröristlere dolaylı ve dolaysız yardım ettiklerine"** ilişkin haberlere ağırlık verdiler.

Iran uyarıyor

Geçen yıl Türk ordusunun Irak topraklarında en az elli kilometre kadar ilerleyerek gerçekleştirdikleri askeri operasyon sırasında, Irak hükümetinden izin alınmasına ilişkin tek bir satırlık gazete haberinin çıkmadığına dikkat çeken siyasi gözlemciler, bu kez **"sınır ötesi operasyonlar"** için Irak ve Iran'dan **"izin istenmesi"**nin gazetelere özellikle ve önceden sızdırıldığını belirterek, **"olayın askeri yönünden çok, propaganda yönünün ağır bastığına"** işaret ediyorlar. Eruh ve Şemdinli baskınlarıyla daha sonra çeşitli **"pusu çatışmalarında"** Türk Silahlı Kuvvetleri'nden iki subay, iki astsubay, on üç erin öldürülmesini **"uygun bir bahane"** olarak değerlendiren Türkiye'nin, Iran-Irak savaşında beklenmedik bir gelişme sonucu bölgedeki hassas dengenin değişmesi olasılığına karşı kimi askeri serüvenler için siyasal tansiyonu diri ve sıcak tutma yoluna gittiği anlaşılıyor. Nitekim **Iran**'ın resmi haber ajansı **IRNA** tarafından duyurulan Iran Dışişleri Bakanlığı açıklamasında **"dünyanın bu bölgesinde bu tür hareketlerin gerginliği artıracağı**

tümüne yayıldı. Bu arada sınır köylerinin boşaltılması hazırlıklarına da girişildiği **BBC** tarafından duyuruldu. Yan sayfada sunduğumuz fotoğraflarda gözleneceği üzere Kürt köyleri askeri birliklerce önce sarılıyor, ardından da didik didik aranıyor. Bölgedeki baskı ve işkence saldırısının bilançosu konusunda Türk Genel Kurmayı'nın resmi açıklamaları dışında bilgi edinmek mümkün olamıyor. Resmi açıklamaya göre şu ana kadar **1415** Kürt köylüsü gözaltına alındı, bunların sadece 619'u serbest bırakıldı. 60'ı sıkıyönetimce serbest bırakıldılar. 517'sinin sorgularının sürdüğü bildirildi. Gene resmi açıklamaya göre operasyon sırasında toplam 10 "terörist" öldürüldü.

Nitekim **Denge Komkar** tarafından Federal Almanya'da yapılan bir açıklamada 20 Eylül günü **"silahlarınızı teslim edin"** çağrısına uymadıkları iddiası ile Kürt **Jirki** aşiretine ait **Genzag, Zorova** ve **Pertavin** köyleri başta olmak üzere on köyün askeri uçaklarca bombalandığı ve saldırıda ölenler olduğu belirtildi.

Bu arada resmi açıklamalarda birbiriyle açıkça çelişen iddialar da yer alıyor. Evren ve Özal ısrarla bölge halkının Kürt gerillalarına **karşı** olduklarını vurgularken, Halkçı Parti Başkanı Necdet Calp'in **"bölgeye yiyecek ve giyecek mal sevkiyatının sıkıyönetim birliklerince son derece kısıtlanması bölge halkını sıkıntılara sokmaktadır"** yollu açıklaması ilk iddia ile çelişen bir **"durum"** olduğunu ortaya koyuyor. Keza MDP Başkanı Sunalp'in **"eşkiyanın gözü açıldı, yüz Lira'lık malı halktan bin Lira'ya satın aldıkları için halka şirin görünmeyi beceriyorlar. Doğu'ya acele ekonomik yardım gerekir"** demesi de bu çelişkinin bir başka kanıtını oluşturuyor.

YORUMSUZ

Devletin bütünlüğü tehlikedediiiiir!..

Devletin ülkesi ve toprağı ile bütünlüğüne kastedilmektedir. Gerekirse köylüyü silahlandıracağız ve vatanımızı savunacağız. (Kenan Evren. 15 Ekim. **Gazetecilerle uçak sohbetinden.)**

Bir avuç eşkiya ve mevzii olaylardııırl..

Bir avuç eşkiyaya karşı hükümetin, devletin heyecanlanmasını doğru görmüyoruz. Bazı ayrılıkçı unsurlar tarafından yürütülen mevzii olaylardır **bunlar... (Turgut Özal.** 17 Ekim. **TBMM'ndeki konuşmasından)**

Napalm bombaları hedefte...Peki hedef kim?

Güneydoğu Anadolu'da "Fevzi Uçaner '84 Tatbikatı'nda hava kuvvetlerimize bağlı jetler, napalm bombalarını **tam hedeflerine attılar... (Bir haberden.** 6 Ekim. **Milliyet)**

En iyisi Iran'a savaş açalım

Hainler sınırımıza toplandı. Kürt-Ermeni işbirliğini Iran **destekliyor (1. Sayfa başlığı, 12 Ekim. Milliyet)**

OYA BAYDAR Yorum

"Doğu" ve "Demokrasi"

YAKIN tarihimizde, hiçbir konu, hiçbir sorun, hiçbir kavram "Doğu" ve "Demokrasi" kavramları kadar birbirine bağlanmadı. Hiçbir siyasal ilişki ve çelişki, "Doğu" yani "Kürt ulusal sorunu"yla "demokrasi savaşımı" kadar birbirinin içinde, birbirini belirleyici bir bütün meydana getirmedi. Ve yine hiçbir konu, egemen sınıf ve güçler tarafından bu kadar tehlikeli, böylesine tabu, bu denli ürkütücü hale getirilmedi. Iki konu, iki sorun, iki kavram arasındaki içiçeliğin en iyi açıklaması, işçi sınıfının biliminde var: "Başka halkları köle eden halkın kendisi de özgür olamaz".

YAKIN tarihimizde, diyelim Cumhuriyet tarihinde, Doğu bölgelerine, Kürt halkına, Kürt ulusal hareketine yönelmiş tek bir baskı, tek bir zulüm yoktur ki ardından veya önünden Türk emekçi sınıflarına, demokrasi güçlerine, genel olarak demokrasi üzerine yeni bir saldırı, yeni baskılar, yeni ve ağır tehditler gelmemiş olsun. 1925-1930'lar arasındaki büyük Kürt ayaklanmaları döneminin, aynı zamanda, genç burjuva Cumhuriyeti'nin vaadettiği demokrasi üzerinde ilk ağır baskıları uygulayıp, özellikle yeni filizlenmekte olan komünist hareketi ve liberal muhalefeti en ağır ezdiği dönemlerden biri olduğunu hatırlamak yeter. Doğu'daki ayaklanmalar bahane edilerek, 1925'de Takrir-i Sükûn (sükûneti sağlama) Kanunu çıkarıldığı zaman, Şeyh Sait Isyanı'nı Cumhuriyete karşı sadece gerici feodal güçlerin ayaklanmasından ibaret olarak değerlendiren ve Doğu'da

Hainler sınırımıza toplandı. Kürt-Ermeni işbirliğini İran destekliyor (1. Sayfa başlığı. 12 Ekim. Milliyet)

Mağara kovuğu mu? Sınırların ötesi mi?

Ya Iran ve Irak toprakları üstünde kanun hakimiyetini kurar ya da Türkiye yılanın kovuğuna girip **başını ezer. (Nazlı Ilıcak.** 17 Ekim. **Tercüman)**

Silahlı kuvvetlerimiz nerede çarpışıyor acep?

Irak içinde bir askeri harekat başlatılmış, silahlı kuvvetlerimiz Irak içinde çarpışmakta ise bu operasyon Meclis'te anlatılmalı bir gizli oturum yapılmalı değil miydi? Bu yapılmamıştır. (Necdet Calp. 17 Ekim **TBMM konuşmasından)**

Vallahi, sınırlarımızın dışına çıkmadık...

Doğu bölgelerimizde kendi sınırlarımız içinde bazı askeri operasyonlar var. Ama bu operasyonlar hiçbir zaman kendi **topraklarımızın dışına çıkmadı. (Dışişleri Bakanı Halefoğlu.** 17 Ekim. **Basın açıklamasından)**

Çıktık ama çok çıkmadık...

Ordumuz Irak'a girdi. **Türkiye, Irak toprakları içinde 120 kilometre uzunluğunda 30 kilometre genişliğindeki şerit içinde... (1. Sayfa Manşeti.** 17 Ekim. **Tercüman)**

açıklamasında "dünyanın bu bölgesinde **bu tür hareketlerin gerginliği artıracağı ve tüm bölgenin güvenliğini tehlikeye sokacağı için Türkiye'yi uyarıyoruz"** dendi.

Özal'ın hem de TBMM'nde yalanlamasına rağmen Türk ordusunun Irak'a girdiği, sadece dış haber kaynaklarından değil, 15 Ekim tarihli **Anadolu Ajansı** bülteninde de yer aldı. Ancak bu haber kısa süre içinde bizzat Anadolu Ajansı tarafından (!) iptal edildi.

Sınır köyleri boşaltılacak

Türkiye Kürdistanı'ndaki olaylar bir yandan böyle hızla ve tehlikeli bir biçimde bir **dış politika** sorununa dönüşürken Türkiye sınırları içindeki sindirme ve zulüm operasyonu da olanca ağırlığıyla sürüyor. Bölgede Kürt gerillalarının silahlı vur-kaç eylemlerini sürdürmeleri ve son olarak üç eri daha pusuya düşürüp öldürmelerinden sonra operasyon bölgenin

zaman, Şeyh Sait İsyanı'nı Cumhuriyete karşı sadece gerici feodal güçlerin ayaklanmasından ibaret olarak değerlendiren ve Doğu'da alınmakta olan baskı "tedbir"lerini olumlu karşılayan, kimi kesimleriyle de alkışlayan sol güçler, daha birkaç ay geçmeden, baskıların en ağırını üzerlerinde duydular ve Takrir-i Sükûn Kanunu'nun en büyük kurbanları kendileri oldular.

NEREDEYSE üç aydan bu yana, Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğu'sunda ve hatta komşu ülkelerin sınırlarına da tecavüz ederek, Kürt halkına karşı gerçek bir savaş sürdürülüyor. Alın Türkiye gazetelerini, bakın birinci sayfalarına. "Kansızlar", "Hainler", "Düşman temizlendi", "İnlerinde yakalandılar" gibi gözüdönmüş, kan kokan başlıkların altındaki fotoğraflara bakın. O fotoğraflarda "haydutlar" değil, hatta "Peşmergeler", Kürt gerillaları değil yoksul Doğu halkını, zulüm altında inleyen, inletilen, işkenceyi ve zulmü kader bilmiş çilekeş Kürt halkını göreceksiniz. Kürt bölgelerinde aylardır sürdürülen operasyon, çelişkili resmi açıklamaların tersine, birkaç yüz Kürt gerillasına karşı değil, bölge halkına, Kürt halkına karşıdır ve onlarla birlikte Türkiye emekçi halkına, Türkiye demokrasi güçlerine karşıdır. Üç aydan bu yana faşizmin baskılarının, en görmeyen gözlerden bile kaçmayan yükselişi, antidemokratik uygulamalardaki yoğunlaşma, Evren-Özal rejiminin daha da zalimleşmesi, daha da yasa tanımaz hale gelişi, işçi sınıfı üzerindeki baskılarla birlikte demokratik aydınlar üzerindeki baskıların da yoğunlaşması, Kürt halkına yönelik baskılara paralel gelişmektedir.

TÜRKIYE'de demokrasi savaşımının, demokratlığın baş ölçütlerinden biri, her zaman, ama bugün her zamankinden de daha fazla, Kürt halkı, Kürt ulusal hareketi karşısında takınılan tutumdur. Türkiye'de, çoğu konuda liberal düşünen, demokratik konumlarda bulunan kişilerin bile, Kürt sorunu karşısında inanılmaz bir bağnazlık içine girdikleri görülür. Son günlerin gelişmeleri, kökü çok derinlerde, egemen güçlerin onlarca yıllık ideolojik saldırısında bulunan Türk şovenizmini, görülmedik ölçülerde azgınlaştırmıştır. Gerçekleri görmekten korkmadan konuşacak olursak; şovenizmde, Kürt düşmanlığında en büyük yarar ve çıkar gören faşist çevre ve şoven çevreler, egemen güçler, emperyalizm bir yana, görece demokrat ve solda sayılan siyasal parti ve kanatların yetkililerinden, tüm 12 Eylül dönemi boyunca Cunta'ya kalemşörlük yapmayı reddeden namuslu, demokrat yazar ve aydınların büyük bölümüne kadar, son derece geniş bir çevre bugün Evren'in, Özal'ın ağzıyla konuşabilmekte; şovenizm histerisine kapılmış olarak, rejime ve hükümete, konuya ilişkin tek eleştiriyi "yeterince sert olmamak" biçiminde getirebilmektedir. Dahası ve daha da tehlikelisi, Güneydoğu olayları, aylardan beri geniş emekçi yığınlarda, halk yığınlarında Türk şovenizmini körüklemek veya aydınlar arasında "tam demokrasiye geçilecekti, rejim yumuşayacaktı, bu olaylar çıktı" tepkisini doğurmak için kullanılmakta ve bunda oldukça da başarılı olunmaktadır. Faşizme karşı savaşım ve demokrasi savaşımı açısından, bu ortam, bu psikoloji, bu şovenizm salgını en büyük güncel tehlikedir.

ŞIMDI, tutarlı demokratlara, işçi sınıfı Türk ve Kürt devrimcilerine düşen, doğal bağlaşıklara, demokrat çevrelere ve emekçi yığınlara bile bulaştırılan şovenizm histerisini yıkabilmek, "Doğu" sorunu, yani Kürt halkı ve Kürt ulusal hareketi sorunuyla demokrasi arasındaki kopmaz bağlantıyı somut biçimde gösterebilmek, Kürt bölgelerinde yaşayan gerçekleri, aylardır sürdürülen sözde operasyonun ardındaki emperyalist -faşist planları- slogancılıktan ve laf devrimciliğinden kurtularak- ve sabırla sergileyebilmektir. Başkalarını esir eden halkların, başkalarının esaretine göz yuman, gerekçe bulan kafaların kendilerinin de asla özgür olamayacağını anlatabilmeliyiz. Bunun en iyi kanıtı ise, Türkiye'de son birkaç aydır yaşananlardır.

Türkiye'de insan haklarının durumunu sergileyen program olağanüstü etkili oldu

Evren-Özal demokrasisi BBC ekranında

Ingiltere'nin BBC **televizyonu Türkiye'deki rejimi, baskı ve işkenceleri konu alan ve bir saat süren** "unutulmayan mahkumlar" **adında bir program yayınladı. 17 Ekim akşamı saat 20.10'da yayınlanan programın bir bölümünde çekimi Türkiye'de yapılan film gösterildi, işkence görenlerin anneleri, işkenceden geçmiş iki kız ve aydınlar dilekçesi konusunda** Yalçın Küçük **konuşturuldu. Ayrıca Programa** Mehmet Ali Dikerdem, Bennet Paşa, **Türkiye'de gazetecilik yapan** David Barchard, **Uluslararası Af Örgütü Türkiye Seksiyonu Başkanı** Ann Burley, **Avrupa Konseyi üyesi** Elmquist, **avukat** Hüseyin Yıldırım **ve Muhafazakar Parti'den Avrupa Parlamentosu Başkan Yardımcısı** Lady Elles **konuşmacı olarak katıldılar.** Mehmet Ali Dikerdem'**in konuşmasıyla başlayıp, yine onun konuşmasıyla son bulan programda,** Dikerdem **babasına karşı yapılan baskıları anlattı ve bunları** "Gestapo yöntemi" **olarak niteledi.** Ann Burley **Türkiye'de işkencenin sistemli bir hal aldığını söylerken,** Lady Elles, "Türkiye'nin insan haklarına saygılı olması gerekir" **dedi.** Richard Barchard, **Türkiye'de durumun ağırlaşmakta olduğunu, baskı ve kısıtlamalar yüzünden gazetecilik yapmakta giderek daha çok güçlük çektiğini söyledi. Avrupa Konseyi üyesi** Elmquist, **Türkiye'de aldatıldıklarını ve Türkiye'nin geçtiğimiz Mayıs ayında Konsey'e kabul edilmesinin bir hileyle gerçekleştirildiğini söyledi. Program Ingiltere'de olağanüstü yankı uyandırdı ve** The Times, Guardian **ve** Listener **gazetelerinde olaya geniş yer verildi. Türkiye Büyükelçiliği ise, ilk önce programın yayınlanmasını engellemek için girişimde bulundu ve program yayınlandıktan sonra da** "Bunların hepsi yalan" **demekle yetindi. BBC'nin bu etkili yayını boyalı basında da büyük öfke yarattı (yanda).**

GÜNAYDIN 2

UHS UYDU HABER SERVISI

İngiliz televizyonu, Türkiye Komünist Partisi ile Uluslararası Af Örgütü'nün oyununa geldi

BBC'yi aldattılar

Güneydoğu'da Kürt halkına yönelen terör ve son idamlar, Avrupa kamuoyunda büyük tepki doğurdu

İşte dayanışma !.. Hıdır Aslan için Fransız Parlamentosu'nda saygı duruşu

Ilyas Has'ın ardından **Hıdır Aslan**'ın da 25 Ekim sabahı idam edilmesi ve öte yandan Türkiye Kürdistanı'nda yürütülen operasyon Batı Avrupa kamuoyunda geniş protestolara yolaçtı. Bu protesto hareketlerinin önümüzdeki günlerde daha da genişlemesi bekleniyor.

Fransa

25 Ekim Perşembe sabahı Hıdır Aslan'ın idam edilmesi, Fransa kamuoyunda büyük tepki yarattı ve haberin duyulması radyoda, televizyonda ve basında geniş yankılar uyandırdı. Haber radyodan verildiği sırada toplantı halindeki parlamento, o anda oturuma başkanlık eden Parlamento Başkan Yardımcısı **Guyducolone**'nin önerisi üzerine **"saygı duruşu"** anlamında çalışmalarına 5 dakika ara verdi. Aynı anda, senatoda ise bir dakikalık sessiz saygı duruşunda bulunuldu. Ardından, Fransa Hükümeti adına Dışişleri Bakanlığı sözcüsü, basına yaptığı açıklamada, **"hükümetimiz bu politik idamı kesinlikle kınamaktadır. Diğer batılı ülkelerle birlikte bu tür uygulamaların durdurulması için gerekeni yapmaya kararlıyız"** dedi.

Hıdır Aslan'ın idamından iki gün önce, 23 Ekim akşamı, infazı önlemek amacıyla Türkiye Büyükelçiliği önünde gösteri düzenlemiş olan **Fransa Türkiye Derneği**, Hıdır Aslan'ın idam edilmesi üzerine sendikal ve demokratik örgütlere acil bir çağrı yaparak Perşembe akşamı ikinci bir gösteri daha düzenledi. **Fransa Türkiye Derneği**'nin bu çağrısını **FKP, Sosyalist Birlik Partisi, CGT, Genç Komünistler Birliği, Genç Hristiyanlar Birliği, Demokratik Hukukçular Birliği** ve 17 Türkiyeli örgütün oluşturduğu **"Türkiye ve Kürdistan'da Idamları, Işkenceleri ve Baskıları Durdurma Komitesi"** destekleyerek, bini aşkın insan sürekli yağan yağmura rağmen gösteriye katıldı. **"Katil Evren"** sloganının dakikalarca söylendiği bu habersiz gösteriyi polisin dağıtmak istemesi üzerine, elçilik önünde toplanan kalaba-

Hıdır Aslan'ın asılmasına olağanın dışında geniş yer verdi. Üç kanaldan yapılan yorumlarda ortak görüş, Türkiye'deki sivil görünümlü rejimin gerçek yüzünün bir kez daha ortaya çıkmış olmasıydı. 26 Ekim Cuma sabahı ise, radyolar habere yeniden yer verirken, olayın yorumunu gazetemiz temsilcilerinden **Mahmut Değer**'e yaptırdılar. Ayrıca, Fransa basını Hıdır Aslan'ın idamına geniş yer verdi ve olayı kınadı. Özellikle **l'Humanite** gazetesi haberi birinci sayfadan ve altı sütun üzerinden **"isyan ediyoruz"** biçiminde verirken, başyazısını ve dokuzuncu sayfasının tümünü Türkiye konusuna ayırdı.

Öte yandan, aralarında ressam **Ernest Pignon**, filozof **Lucien Seve**, yazar **Madlene Riffaud**, gazeteci **Michel Cardoze**, şair **Guillivic** ve avukat **Frederic Neyl**'in de bulunduğu 33 ünlü kişi, idamları protesto etmek amacıyla 30 Ekim Salı sabahı saat 6'dan gece yarısı 24'e kadar Türkiye Büyükelçiliği önünde **"demokratik nöbetçilik"** yapmaya karar verdiler ve Fransız aydınlarını bu nöbete katılmaya çağırdılar.

Ilyas Has'ın idamından sonra Hıdır Aslan'ın yaşamını kurtarmak için Avrupa başkentleri çeşitli girişimlere sahne olmuştu. Paris'te 23 Ekim Salı akşamı Türkiye Büyükelçiliği önünde toplantı düzenlenirken, aynı gün Fransız Komünist Partisi'nin Avrupa Parlamentosu üyesi M. Gremetz de Parlamento Başkanı Pflimlin'e başvurarak Hıdır Aslan'ın yaşamının kurtarılması için girişimde bulunmasını istiyor, Pfimlin de Türkiye hükümetinin Ortak Pazar düzeyindeki temsilcisine başvurarak idam cezalarının durdurulmasını istiyordu.

Bunun dışında Belçika Komünist Partisi (BKP) Başkanı **Luis Van Geyt** de, Dışişleri Bakanı **Tindemans**'a bir mektup göndererek, idamı kesinleşen Hıdır Aslan'ın ve haklarında idam kararı verilen diğer politik mahkumların hayatlarının kurtarılması için girişimde bulunulmasını istedi. Mektupta, Türkiye'nin NATO ve Avrupa Konseyi üyesi olduğu, Ortak Pazar'la bu ülke arasında ortaklık anlaşmasının bulunduğu hatırlatılarak, **"Bu kuruluşların üyesi olduğu ülkeler, rejime karşı olanlara idam cezasının uygulanması karşısında tepki göstermek yükümlülüğü altındadırlar"** denildi.

Yunanistan'da da, Yunanistan Komünist Gençlik Örgütü temsilcisi Türkiye Büyükelçiliği'ne bir protesto bildirisi vererek, Ilyas Has'ın idamını kınarken Hıdır Aslan'ın da idam edilmemesini istedi.

Kürdistan'daki operasyona tepkiler

Idamların yanısıra Türkiye Kürdistanı'nda Kürt halkına karşı girişilen harekat da Avrupa kamuoyunda tepkilerle karşılandı. Federal Alman parlamentosunda Yeşiller grubu, Türkiye'deki rejimin **"Kürt ulusuna karşı savaş açtığını"** söyleyerek insan haklarının ayaklar altına alınmasını protesto etti. 26 Ekim günü Yeşiller grubunun önergesiyle mecliste gerçekleşen Türkiye ile ilgili oturumda, Yeşiller ve SPD milletvekilleri Federal Almanya ve Türkiye arasında bir gün önce imzalanan "askeri yardım anlaşması"na şiddetle karşı çıktılar ve bu yardımların Kürt halkına karşı kullanılacağını söylediler. Iki hükümet arasında imzalanan anlaşmayla Federal Almanya'nın Türkiye'ye 130 milyon Mark'lık "askeri hibe" yapması öngörülüyordu. Yardım, 84 Temmuz ve 85 Aralık arası dönemi kapsıyor.

Protestolara yanıt veren Devlet Bakanı **Möllemann**, **"Kürt ulusuna karşı savaş açıldığı doğru değildir"** dedi ve **"Bu azınlığın iyiliğini isteyenlere Türkiye hükümeti ile diyalog içinde olmalarını"** salık verdi. Askeri yardımı da savunan Mölle-

F.Almanya'da "Eylem Günü": 17 Kasım

Federal Almanya'daki Türkiyeli 11 örgüt, "Kürdistan halkına karşı savaşa son", "Idamlar, işkenceler durdurulsun", "Politik tutuklulara özgürlük, genel af" belgileriyle yılbaşına kadar sürecek bir kampanya başlatmayı kararlaştırdılar ve 17 Kasım gününü de **"Genel Eylem Günü"** ilan ettiler.

Birlik Yolu, DIBAF, FIDEF, GERÇEK ADK, Işçi Gerçeği, KKDK, KOMKAR, KURD-KOM, Kurtuluş, Kürdistanlı Devrimciler ve **Proleter Dayanışma** tarafından başlatılan kampanyada, yılbaşına kadar Avrupa Konseyi'ne, Türkiye'nin üyeliğinin gözden geçirilmesini isteyen 50 bin kartpostal gönderilmesi hedefleniyor. Gene bu kampanyanın bir parçası olarak 17 Kasım günü, 11 örgüt tarafından Federal Almanya'nın her yerinde standlar açılacak, bildiriler ve sözkonusu kartlar dağıtılacak, uyarı nöbetleri tutulacak.

siz gösteriyi polisin dağıtmak istemesi üzerine, elçilik önünde toplanan kalabalık radyo evine doğru yürüyüşe geçti. Radyo evini de polisin kordon altına alması üzerine, kalabalık tekrar **"Katil Evren"** sloganını atarak dağıldı.

27 Ekim Cumartesi günü de 17 Türkiyeli örgüt Sen Lazare Garı'ndan Türkiye Büyükelçiliği'ne doğru bir yürüyüş yaptı. FKP'nin de desteklediği ve 1000'den fazla kişinin katıldığı yürüyüşte, idamların durdurulması ve genel af ilan edilmesi istendi.

Fransız televizyonunun üç kanalı da, hem 20 ve hem de 23 haberlerinde

kampanyanın bir parçası olarak 17 Kasım günü, 11 örgüt tarafından Federal Almanya'nın her yerinde standlar açılacak, bildiriler ve sözkonusu kartlar dağıtılacak, uyarı nöbetleri tutulacak.

Fransa'da 17 örgüt ortak komite kurdu

Fransa'da, 17 Türkiyeli örgüt eylem birliği kararı alarak, cuntanın baskı uygulamalarına karşı birlikte hareket etmek amacıyla **"Türkiye ve Kürdistan'da Idamları, Işkenceleri ve Baskıları Durdurma Komitesi"** adı altında bir komite oluşturdular. Işkencenin, idamların durdurulması ve politik genel af istemleri doğrultusunda çeşitli etkinlikler yapmak üzere bir araya gelen Türkiyeli örgütler **Ala Rızgari, Anadolu-Der, ATT, Avrupa'da Dev-Genç, Birlik Yolu, Denge Komal, Emeğin Birliği, Fransa Türkiyeli Işçiler Birliği, Gerçek, Işçi Gerçeği, Kürdistan Işçi Partisi Geçici Birlik Komitesi, KKK-F, Koç-Kak, Kurtuluş, Kurt-Kom, Proleter Dayanışma** ve **Tekoşin**'dir.

"Bir kaç kişinin idamı bu kadar önemli mi?"

Röportaj
Mahmut DEGER

Fransız Komünist Partisi (FKP) Merkez Komitesi Sekreteri ve Parlamento Grup Başkanı Andre Lajoinie başkanlığında bir delegasyon idamları durdurmak amacıyla 11 Ekim tarihinde Türkiye'ye gitti ve orada Türk yetkilileriyle görüşmeler yaptı. Lajoinie sorularımızı yanıtladı

Fransız Komünist Partisi Merkez Komitesi Sekreteri ve Parlamento grup başkanı Andre Lajoinie Türkiye dönüşü Paris havaalanında basın mensuplarına açıklamalarda bulunurken görülüyor.

Türkiye Postası: Sayın Lajoinie, geçtiğimiz 11, 12 ve 13 Ekim günleri dört kişilik bir FKP delegasyonunun Ankara gezisine başkanlık ettiniz. Ankara'da önce Dışişleri müsteşarlarından Osman Atay'la görüştünüz. Çankaya'da ise sizi kimse kabul etmedi. Daha sonra Meclis adına sizi Bülent Akarcalı kabul etti. Yaptığınız iki resmi görüşmede Türkiye'deki bugünkü rejimin temsilcileri sizi nasıl karşıladılar?

Lajoinie: Başbakanlıkta hiçbir tartışma olanağı bulamadık. Kendilerine niçin geldiğimizi anlattık. Ancak, insan hakları sorunu diye birşeyin Türkiye'de gündemde olmadığı kaba yanıtını aldık. Bildiğiniz gibi, Çankaya'da ise bizimle karşılaşılmaktan çekinildi.

Türkiye'nin içinde bulunduğu zor koşulları biraz olsun ancak Meclis'te tartışabildik. Bizimle TBMM Dışişleri Komisyonu Ikinci Başkanı Bülent Akarcalı görüştü. Meclis Başkanı Karaduman ise görüşmeye katıldığı halde, hiç ağzını açmadı. Akarcalı, önce durumu hafife almaya yeltendi. Türkiye'de insanların rejime destek verdiğini ve durumun yurtdışında söylendiği gibi olmadığını izah etti. Ama, örneğin kendisine aydınlar dilekçesinden sözettiğimizde birden sinirlenerek, **"Onlar aydın. Her zaman eleştirecek birşey bulurlar"** diyerek, gülünç yanıtlar vermeye başladı. Hele hele şu sözleri tüylerimizi ürpertti: **"Biliyorsunuz, biz geri kalmış bir ülkeyiz. Binlerce insanımız hastalıktan ölüyor. Niye birkaç idam olayının üzerinde ısrarla duruyorsunuz?"** Güya Brüksel'de öğrenim yapmış bir diplomatın, böyle ilkel sözler etmesi, gerçekten akıl alır şey değil.

Aslında, hemen şunun altını çizmekte yarar var. Avrupa Kamuoyunun Türkiye'deki gelişmeleri yakından izlemesi, hiç de hoşlarına gitmiyor. Uykuları kaçıyor diyebilirim. Çünkü, bir taraftan da Avrupa'ya hoş görünmeye çalışıyorlar. Eğer Avrupa'da bu rejimi kınama eylemleri geliştirilebilirse, sanıyorum onlara geri adımlar attırmak göreceli de olsa mümkün olacaktır.

Türkiye Postası: Anlaşıldığına göre sizinle oturup konuşmak ve sizi ikna edemeyeceklerini bilseler bile, "yumuşak" temas kurma görevini Akarcalı üstlenmiş. Size nasıl davranıldı derken, sorumun bir de şu yanı vardı. Ankara'ya sürpriz gidişinizin resmi Türk makamlarını rahatsız ettiği gibi bir izleniminiz oldu mu?

Lajoinie: Sanıyorum oldukça rahatsızdılar. Gerçi bu rahatsızlıklarını saygısızlık sınırını aşmaya kadar götürmediler. Ama, örneğin, bizi küçümseyerek, durumu kurtarmaya yeltendiler. Örneğin, Akarcalı görüşmemizin sonuna doğru, **"aslında sizin tüm söylediklerinizin bizim için hesaba alınır bir tarafı yoktur. Çünkü, sizin savunduğunuz görüşleri savunmak Türkiye'de yasaktır"** deyince, kendisine **"bu keyfi yasağı bugün siz sürdürebiliyorsunuz, ama komünist olmak insanın insanca yaşamasını savunmaktır ve bir onurdur"** cevabını verdim.

Türkiye Postası: Türkiye ile dayanışma konusunda yığın eylemleri kadar, resmi kuruluşlar nezdinde girişimlerde bulunmanın öneminin büyük olduğu kuşkusuz. Ulusal ya da uluslararası düzeylerde ne gibi bir çalışmayı öngörüyor FKP?

Lajoinie: Hemen şunu belirteyim. Türkiye'ye gitmeden önce, Dışişleri Bakanı'mızClaude Cheyson'la bir görüşme yaptık. Kendisi bize Fransa Hükümeti'nin Türkiye'deki rejimi kesinlikle kınadığını açıkladı. Öte yandan, dün Avrupa Parlamentosu Başkanı Pierre Pflimlin'a başvurarak, Türkiye konusunda kendisini daha duyarlı olmaya çağırdık. Fransa düzeyinde olsun, Avrupa düzeyinde olsun, Türkiye konusuna demokratça yaklaşan herkesle işbirliği yapmaya hazırız.

lığın iyiliğini isteyenlere **Türkiye hükümeti ile diyalog içinde olmalarını"** salık verdi. Askeri yardımı da savunan Möllemann, Türkiye'nin **"Batı'nın güvenliğini güvence altına almada önemli bir müttefik olduğunu"** söyleyerek, SPD ve Yeşiller'i **"NATO'yu zayıflatmayı hedeflemekle"** suçladı.

Türkiye Kürdistanı'ndaki operasyon Isveç'te de tepkilere yol açtı. Operasyonu protesto etmek amacıyla düzenlenen yürüyüş ve mitinge 600 kişi katıldı. **ISTIB** ve Kürt örgütlerinin katıldığı protesto gösterisinde, Türkiye ve Irak Büyükelçiliklerinin önüne kadar yüründü ve VKP'den (Komünist Partisi) **Oswald Söderquist** bir konuşma yaptı.

İsveç'te Türkiye'deki rejime karşı tepkiler sertleşiyor

Kısa adı ACI olan **Isveç Işçi Hareketi Uluslararası Dayanışma Merkezi**'nin diktatörlüklerle yönetilen rejimlere karşı **"Insan Hakları ve Barış"** belgisi altında düzenlediği kampanyada Türkiye'ye özel olarak ağırlık verileceği açıklandı. Kampanya boyunca, Türkiye'de rejimin baskısına uğrayanlarla dayanışma geliştirilecek.

Öte yandan, Isveç'in ünlü hukukçularından ve Sosyal Demokrat parlamenter **Hans Göran Franck**, Türkiye ile ilgili olarak Dışişleri Bakanı tarafından yanıtlanması amacıyla bir soru önergesi vererek, **"Isveç Hükümeti Türkiye'deki gelişmeleri ve Avrupa Konseyi üyeliği konusunu nasıl değerlendiriyor? Türkiye'de insan hak ve özgürlüklerinin sağlanabilmesi ve rejimin kurbanlarıyla dayanışmak için ne gibi önlemler düşünüyor?"** sorularını yöneltti. Frank, soru önergesinde Mayıs ayında Avrupa Konseyi'nin 34. oturumunda ileri sürülen koşulların Türk hükümeti tarafından bugüne kadar yerine getirilmediğine dikkati çekti. Türkiye'deki baskılar ve Avrupa Konseyi'yle ilişkiler konusu, önümüzdeki günlerde Isveç Parlamentosu'nun gündemine getirilecek.

İki bakan değişikliğine rağmen ANAP hükümeti krizi aşamadı

Türkiye'de Hükümet de Meclis gibi göstermelik

Türkiye'de geçtiğimiz haftanın en önemli gelişmelerinden biri, Maliye ve Gümrük Bakanı Vural Arıkan'ın azledilmesi ve İçişleri Bakanı Ali Tanrıyar'ın istifa ettirilmesi oldu. Eylül ortalarında Kapıkule Gümrük Kapısı'nda büyük bir kaçakçılık olayı meydana geldiğinde ve kısa sürede en üst kademelere kadar giden bir rüşvet ve kaçakçılık şebekesi ortaya çıktığında, kimse, bu olayın ANAP hükümetinin içinden çatlaması ve iki bakanın harcanmasıyla sona ereceğini hesaplamıyordu.

Türkiye'de faşist rejim tarafından **"varlığı"** ileri sürülen demokrasinin hiçbir kurumunun işlemediği gibi, Hükümet'in de gerçek bir hükümet olmadığının en iyi kanıtlarından biri 23 Ekim'de TBMM'nde gümrük yolsuzluğuna ilişkin soru önergesi tartışılırken meydana gelen olaylar oldu. Patlama noktasına, Maliye ve Gümrük Bakanı Arıkan'ın Anayasanın çiğnendiği, işkence yapıldığı, hükümet ve bakanlıklarda yasal işleyişin kalmadığı yolundaki iddiaları ve özellikle Özal'ın bacanağı İçişleri Bakanı Ali Tanrıyar'ı, Emniyet Genel Müdürü (12 Eylül öncesinde Türkeş'e teşekkür telgrafı çeken açık MHP'li üç validen biri) MHP'li Saffet Arıkan Bedük'ü, Edirne Valisi'ni **"egemen güçler"** olarak niteleyen ve suçlayan konuşmaları getirdi.

Vural Arıkan'ın açıklamalarının ardından ANAP safları ve siyasal ortam karışırken Meclis içindeki muhalefet İçişleri Bakanı Tanrıyar hakkında gensoru hazırlıklarına çoktan başlamış, bu yolla hükümeti düşürme hesapları gündeme gelmişti.

TBMM oturumunu Başbakan Özal morarmış bir yüzle terkederken, hemen ardından toplanan Bakanlar Kurulu'nda, ANAP'lı bakanların çoğunluk eğilimi, Arıkan'ın yanlış davrandığı ve Hükümeti güç duruma soktuğu yolundaydı. Özellikle Arıkan'ın hedefi olan İçişleri Bakanı Tanrıyar **"Biz bütün dünyaya işkence yok diye bağırırken, bir bakanımız çıkıp Meclis kürsüsünden işkence var diyor"** diye yakınıyordu. Özal, sorunların çığ gibi büyüdüğü bir dönemde bir kez daha güç durumdaydı. O gece, Özal'ın küçük kardeşi DPT müsteşarının süt kardeşi Sağlık Bakanı'nın ve muhalefetin gensoruyla kellesini istediği bacanağı Tanrıyar'ın da katıldıkları dar bir toplantıda kararlar alındı. Gensoruyu önleyip, konunun Meclis'te tartışmasını engellemek, hükümetin düşmesi ihtimalinin önüne geçmek üzere, bacanak İçişleri Bakanı Tanrıyar'ın istifa etmesi, Arıkan'ın da istifasının istenmesi karara bağlandı.

VURAL ARIKAN
ENKA'dan hükümete... Peki şimdi ?

Ancak Arıkan ertesi gün istifa etmemekte direnip **"azledin"** deyince, Evren'le görüşen Özal'ın önerisi üzerine, 1982 Anayasası'nın 104. ve 109. maddeleri uyarınca, Evren tarafından azledildi ve Cumhuriyet tarihinin ilk azledilen bakanı ünvanını kazandı.

Türkiye'de gümrük kapılarında başlayan rüşvet, gasp, kaçakçılık olaylarının en büyük holdinglerden, **"işadamları"**ndan, en yüksek düzeydeki devlet memurlarına ve siyasetçilere kadar sıçradığı bu olaylarla bir kez daha ortaya çıkarken, şimdi gözler hükümete ve ANAP'a dönmüş durumda.

Tanrıyar'ın istifasıyla Özal, gensoru önergesini şimdilik engellemiş ve hükümeti şimdilik kurtarmış görünüyor. Arıkan'ın Evren tarafından azledilmesi ise rejimin asker kanadının da şu anda hükümetin düşmesi yönünde eğilim belirtmediğinin bir işareti sayılabilir. Ancak, bu günden yarına olmasa da, dış güçlükleri, iç çelişkileri, istikrarsızlığı büyüyen ANAP hükümetinin, önümüzdeki günlerde faşizmin **"uzun vadeli"** çıkarları için feda edilemeyeceğini söylemek de mümkün değil.

Kafalara takılan bir başka soruysa, azledilen Bakan Arıkan'ın ardında hangi güçlerin bulunduğu. Arıkan'ın, gümrük yolsuzluğunun hemen ardından gelen çıkışları Demirel'le dostluğuna, gidişten memnun olmayan kimi sermaye çevrelerine, uzun vadeli siyasal yatırımlara bağlanırken, ANAP grubunda Arıkan'a bağlı 15-16 milletvekilinin bulunduğu, bu rakamın ANAP çoğunluğunu ciddi biçimde zedeleyebilecek bir rakam olduğu da unutulmuyor.

Arıkan'ın ardındaki güçler ve hesaplar ne olursa olsun, şu sırada Türkiye'de yaşanan gerçek, demokrasi yalanının bir yüzünü ortaya koyuyor. Faşizmin adı **"demokrasi"** konduğu zaman, demokratik işleyişi zorlayan her adımda rejimin sıkıntıları, çelişkileri, istikrarsızlığı artıyor ve son siyasal gelişmelerde görüldüğü gibi ne Parlamento'nun, ne siyasal parti ve muhalefetin, ne yasaların ne de Hükümet'in **"gerçek"** olmadıkları, birer **"demokrasi makyajı"** ve faşizmin ayıbını gizlemeye çalışan **"incir yaprakları"** oldukları ortaya çıkıyor.

AYDIN ENGİN **Tırmık**

Şifre buyurmuş bir paşa...

Açın gazeteleri. Yaklaşık iki buçuk aydır, bir halka, yoksul, alabildiğine yoksul, acılı ve mazlum bir halka, Kürt halkına kin kusuyor tümü. Taa Osmanlı'dan devralınmış bir uğursuz politika, bir kere daha ölüm saçıyor Güneydoğu Anadolu'da. Yürek yakan fotoğraflar yayınlanıyor. Ellerini savaş esiri örneği başlarının üstünde kavuşturmuş, mintanları bin yamalı, kavruk, yoksul, yorgun Kürt köylüleri, ülkenin geri kalan kesimine **"hainler, kansızlar, başı ezilesi yılanlar"** olarak tanıtılıyor. Köşe yazarları -ne ayıp: liberal geçinenleri bile- bu kaba milliyetçi koroya ucundan kıyısından yada göbeğinden katılıyorlar. 12 Eylül faşizmine övgü düzmeyen, her türlü eleştirilerin yasak olduğu günlerde **susmayı becerenler** bile kendilerini bu şoven dalgadan koruyamadılar.

Açın gazeteleri. Utanırsınız. Bir halka böylesine acımasız, böylesine amansız, böylesine utanmasız ve böylesine kancıkça saldırmanın utancı sarar sizi.

Ve ellerini başları üstünde kenetlemiş yada arkadan kelepçelenmiş yoksul, yorgun Kürt köylülerinin resimlerinden Ahmet Arif çıkagelir. Türkçe yazan Kürt şairlerinin en seçkini, **"şiirini ağulardan süzüp çıkaran"** Ahmet Arif çıkagelir:

Vurulmuşum
Dağların kuytuluk bir boğazında
Vakitlerden bir sabah namazında
Yatarım
Kanlı, upuzun...

Vurulmuşum
Düşüm, gecelerden kara
Bir hayra yoranım çıkmaz
Canım alırlar ecelsiz
Sığdıramam kitaplara
Şifre buyurmuş bir paşa
Vurulmuşum hiç sorgusuz yargısız

Kirvem, hallarımı aynı böyle yaz

bir assubayın, onun da ardından bir jandarma subayının pusuya düşürülüp öldürülmeleri **"Huzur Operasyonu"**nun çapının çılgınca boyutlarda genişletilmesi için **mükemmel birer bahane** oluşturdu ve bugüne gelindi.

Kürt gerillalarının gerçekleştirdiği eylemlerin değerlendirmesi bu yazının konusu değil. Kuşkusuz Türkiye Kürdistanı'nda Evren-Özal faşizmine karşı yürütülen savaşın, Türk ve Kürt halklarının savaş birliği gibi bir gereği yerine getirip getirmediği; Türk ve Kürt işçi sınıflarının öncülüğünü, bu "olmazsa olmaz" ilkeyi gözardı edip etmediği gibi yaşamsal önem taşıyan sorular **elbette** tartışılacaktır.

* * *

Ama dikkat!

Bugün **öncelik** taşıyan tartışma bu değil. Kanımızca tartışmanın ağırlığı -tüm ağırlığı- Türkiye Kürdistanı'nda Evren-Özal faşizminin halka karşı yürüttüğü **"ilan edilmemiş savaş"** üstüne yoğunlaşmalı; bu savaşın önü arkası, görünen ve görünmeyen yüzleri sergilenmelidir.

Bu acildir.

Belki abartıyoruz ama, 12 Eylül'den bu yana uluslararası demokratik kamuoyunun desteğini elde etmek, onu Türkiye'ye karşı duyarlı kılmak, somut dayanışmaya yöneltmek, hiç **bu kadar** yaşamsal olmamıştı. Geçen **her saniye,** mazlum bir halk için ölümcül **bir saniye** demek. Biz, Batı Avrupa'da yaşayan devrimcilerin **"saniye geciktirilmesinde mazarrat olan"** en acil görevini Türkiye Kürdistanı'ndan yükselen -ama kaba kuvvetle yerinde boğulan- acı çığlıklar belirliyor.

Türkiye Postası'nın bu sayısında, bu konuyla ilgili haberi dikkatle okuyunuz, ek bir yoruma ihtiyaç bırakmayacak kadar açık seçik göreceksiniz. Evren'in elebaşılığını yaptığı

kanı ünvanını kazandı. dukları ortaya çıkıyor.

Gümrük yolsuzluğundan Arıkan'ın azline...

12 Temmuz: Gümrük Muhafaza ve Kaçakçılık Istihbarat'a, **Volkan Turizm**'in bir otobüsünün "**zula**"sı bulunduğu ihbarı yapılıyor.
13 Temmuz: Sözkonusu otobüs aranıyor ve 276 bin 100 Alman Markı, 85 bin 500 Irak Dinarı ve 22 milyon Türk Lirası bulunduğu zapta geçiliyor.
24 Temmuz: Ihbara göre 363 bin Alman Markı ve yüklü miktarda Dolar ve Türk Lirası zapta geçmemiş, gümrükçülerce paylaşılmıştı. Maliye ve Gümrük Bakanlığı, Bakan **Vural Arıkan** imzasıyla Kapıkule Gümrük Muhafaza Başmüdürü **Haluk Aydın**'ın görevden alınması talimatını veriyor, ancak emir Edirne Valisi tarafından uygulanmıyor.
29 Temmuz: Tutuklanan otobüs şöförü **Hakan Uğurlu**'nun avukatı, bulunan paraların miktarının çok daha fazla olduğunu, bir bölümüne gümrükte el konduğunu bildiren bir dilekçe gönderiyor.
Ağustos 1984: Kapıkule başta olmak üzere çeşitli gümrük kapılarında çalışan 35 görevli gözaltına alınıyor. Gözaltına alınanlar arasında Gümrükler Başmüdürü **Nihat Altınöz** ve Maliye Bakanlığı müsteşar yardımcısı **Doğan Akin** de var.
28 Ağustos: Vural Arıkan gümrük yolsuzluğu ve işkence konularını Bakanlar Kurulu'nda gündeme getiriyor. Içişleri Bakanı **Ali Tanrıyar**, Edirne Valisi **Enver Hızlan** ve Emniyet Genel Müdürü **Saffet Arıkan Bedük**'ten tüm istemlerine rağmen bilgi alamadığını bildiriyor.
Eylül 1984: Kapıkule Gümrüğü'ndeki rüşvet ve yolsuzluk olayıyla başlayan gelişmelerin **Ağca**'nın kaçırılmasından altın ve döviz kaçakçılığına kadar uzanan pek çok boyutları olduğu anlaşılıyor.
2 Eylül: HP'li milletvekili **Cüneyt Canver**, Meclis Başkanlığı'na Özal ve Ali Tanrıyar'ın Kapıkule'ye ilişkin açıklama yapmalarını isteyen bir soru önergesi veriyor.
3 Eylül: Gümrük ve Maliye Bakanı **Vural Arıkan "Bir basın toplantısı yapıp herşeyi açıklayacağım"** diyor. Hükümet ve siyasal çevreler karışıyor. Vural Arıkan'ın tepkisi o sırada Avrupa'da bulunan Özal'a acilen aktarılıyor. Özal Arıkan'ı derhal arayarak sorunu hükümet sorunu haline getirmemesini, iktidarı yıpratacak bir durum yaratmamasını istiyor.
4 Eylül: Arıkan'ın basın toplantısı Istanbul'da, ANAP'ın Özal'a en yakın bilinen kilit adamlarının da Vural Arıkan'ın yanında yer almaları ve onu sıkı denetimde tutmalarıyla yapılıyor.
5 Eylül: Vural Arıkan Çankaya'ya çıkıyor ve Evren'le 1 saat 15 dakika görüşüyor.
23 Ekim: Kapıkule olayları için Meclis araştırması hakkındaki önerge görüşülürken, **Vural Arıkan** kürsüye gelerek başta Müsteşar Yardımcısı olmak üzere bazı görevlilere işkence yapıldığını açıklıyor, yolsuzluk soruşturmasını engelleyen **"egemen güçler"** dediği kişiler arasında üstü örtük biçimde Içişleri Bakanı'nı da sayıyor ve suçluyor.
25 Ekim: ANAP saflarında şok... Özal yarın sabah hem Içişleri Bakanı, hem de Maliye Bakanı istifa edecekler diyor, Vural Arıkan istifa etmeyeceğini bildiriyor.
26 Ekim: Arıkan bakanlık görevinden Evren tarafından azlediliyor. Içişleri Bakanı **Tanrıyar**'ın istifası açıklanıyor. Aynı gün toplanan Milli Güvenlik Kurulu'na istifa etmiş Içişleri Bakanı da katılıyor.

Zirvede işbölümü: Yani, demokrasi yok!

Aslında ne olay ne de haber yeni değildi. 6 Kasım seçimlerinden bu yana, Türkiye'de her türlü demokrasi anlayışıyla çatışan bir "işbölümü" sürüp gitmekteydi. 6 Kasım seçimlerinde cunta sandığından çıkan Başbakan, bir Maliye veya Ticaret Bakanı edasıyla sadece ekonomik işlerle ilgilenirken, üstü örtük deyimle "güvenlik", açık söylenecek olursa faşist terör ve baskıların sürdürülmesi işi Evren'e kalıyordu.
Özal, kendisine yöneltilen sıkıyönetim uygulamalarına, genel siyasete vs. ilişkin sorulara "bu konu bizim dışımızdadır" cevabını verirken bu gerçeği dile getiriyordu. Ancak 6 Kasım seçimlerinin üzerinden bir yıla yakın bir sıra geçtiği şu sıralarda, 16 Ekim tarihli Milliyet Gazetesi **"Zirvede işbölümü: Güvenlik Evren'de, Ekonomi Özal'da"** başlığını atınca, bu haber Özal'ı küplere bindirdi. Özal'ı kızdıran, Türkiye'de demokrasiye geçildiğinin kanıtı haline getirilmek istenen 6 Kasım seçimlerinin birinci yılında, bir kesim sermayeden geniş aydın kesimlere, yoksullaşan emekçi halk yığınlarından işçi sınıfına, ordunun kimi kanatlarından ANAP'ın içine kadar genişleyen memnuniyetsizlik ve "demokrasi" tartışmalarıydı. Milliyet'in yayını, pek çok alanda başarısızlığa düşmüş olan ve gerek başında bulunduğu hükümetin gerekse bizzat kendisinin geleceğinden artık fazla emin bulunmayan Özal için bardağı taşıran son damla oldu. "Zirvede işbölümü", 12 Eylül Anayasası'nın bile uygulanması, en kısıtlı bir burjuva demokrasisinin "D"sinin bile işlememesi anlamına geliyor, aslında, hükümetin hükümet olmadığını faşizmin dışarıya dönük basit bir süsü olduğunu gösteriyordu. Özal bunu çok iyi biliyordu ve öfkesi bu konunun alenen tartışılmasından doğuyordu.
Türkiye Postası, 4 Mayıs tarihli sayısında "45 milyon kobay" başlıklı yazısında bu işbölümüne işaret etmiş, **"Hükümet Başkanı sıfatı taşıyan Özal'ın, ekonomiden başka birşeyle ilgilenmeme, politikayı adeta kendi alanı dışında görme eğilimiyle cunta başı Evren'in faşist baskı ve terörü sürdürme yönündeki görev bölüşümleri..."** diye yazmıştı. -

Kirvem, hallarımı aynı böyle yaz
Rivayet sanılır belki
Gül memeler değil
Domdom kurşunu
Paramparça ağzımızdaki...

* * *

Gel gör ki, olup bitene salt şiirin gözüyle bakılacak gün değil. Zulüm gören, ölen, öldürülen, işkenceye yatırılan, evine, barkına, malına, mülküne, ırzına el uzatılan Kürt köylülerine ağıtlar düzmek -salt bunu yapmak- gözüyaşlı bir seyirci olarak kalmakla eşdeğer.

Kaldı ki sorun hiç de Kürt halkının **"özel sorunu"** değil. Hiç de değil. Tersine Türkiye halkının **"tümü"** üstüne oynanan bir uğursuz oyun var ortada. Şu barut fıçısından beter Ortadoğu'da, çapı Türkiye Kürdistanı'nın sınırlarını, çevresini, çerçevesini çok aşan hesaplar, planlar, girişimler sözkonusu.

Önce soralım:

Ne oldu Türkiye Kürdistanı'nda?
15 Ağustos günü Eruh ve Şemdinli kasabaları silahlı gruplarca basıldı. Burjuva kaynakları baskını gerçekleştiren örgütün **PKK** olduğunu duyurdu. Bilebildiğimiz kadarıyla bu yalanlanmadı. Baskın sırasında her iki kasaba, bu silahlı Kürt gerillalarının denetimine geçti. Belediye hoparlöründen halka **"ajitasyon"** yapıldı. Karşı koymaya kalkışan bir kaç asker yada sivil görevli çabucak ve kolayca sindirildi ve... ve baskın bitti, gerillalar kasabadan gitti.

Ve Türk ordusu bölgeye, Kürt halkının üstüne çullandı. Bir yandan da baskıncıların **"bir avuç eşkiya"**-dan ibaret olduğu resmi ağızlarca açıklanıyor; ama bir yandan da bir komando tugayı seferber ediliyordu. (Bir **"tugay"**ın ne demek olduğunu askerlik yapmayanlar yapanlara sorsun). Bu yetmiyor, bölgeye zırhlı birlikler, uçak ve helikopter filoları kaydırılıyordu. Ardından çetebaşı Evren bölgeye gidiyor ve **"Huzur Operasyonu"** durmaksızın tırmanıyordu. Kürt halkına karşı bu **"ilan edilmemiş savaş"** tırmandıkça tırmandı. Önce üç erin, ardından sekiz er ve

mayacak kadar açık seçik göreceksiniz. Evren'in elebaşılığını yaptığı militarist kliğin hesapları, Türkiye Kürdistanı'nın **ötelerine** taşıyor. Iran-Irak savaşının kilitlendiği, Lübnan'ın bağımsız bir devlet olarak varlığının tartışılır hale geldiği, Filistin halkının tek temsilcisi FKÖ'nün etkisizleştirildiği bu kaypak zeminde Ortadoğu haritasının **yeniden çizilmesi** mümkündür ve olasıdır. Suudi Arabistan ve Pakistan'la -henüz- ilan edilmemiş gerici askeri paktlar oluşturmaya yönelmiş, pamuk ipliğine bağlı bir dengeler sistemi içinde ABD emperyalizminin Ortadoğu'daki en güvenilir kalelerinden biri haline getirilmiş, ekonomisinin yürüyebilmesi Beyaz Saray'ın iki dudağı arasına bırakılmış Türkiye, Kerkük petrollerine ağzı sulanarak bakmakta, yeniden çizilebilecek bir Ortadoğu haritasında kendine yağlı kemikler kapmaya hazır olmak kararındadır.

NATO'nun en kalabalık ordusu elinde iken, Evren-Özal rejiminin Eruh ve Şemdinli baskınlarından sonra **"devletin toprak bütünlüğü tehlikededir"** çığlıklarına inanmak için ya saf ve salak olmak, yada askerlik sanatı denen mesleğin kurallarından tümüyle habersiz olmak gerek.

Rejimin sözcüsü gazetelerin **"Iran'la hava şekerrenk"** (Milliyet), **"Suriye'yi uyardık"** (Tercüman), **"Iran ve Irak ya toprakları üstünde kanun hakimiyeti kurar yada Türkiye y.lanın** kovuğuna girip **başını ezer"** (Nazlı Ilıcak-Tercüman), **"Türkiye sınırdışı bir harekata** henüz **geçmedi"** (Hürriyet) gibi başlık ve yorumlarının bir başka açıklaması ne olabilir ki?

* * *

Türkiye işçi sınıfının politik öncüsünün aylardır, yıllardır bıkıp usanmadan tekrarladığı bir gerçek var: **Cunta, ülkemizi ABD emperyalizminin çıkarları doğrultusunda, Ortadoğu'da tehlikeli serüvenlere sürüklemeye hazırlanıyor...** Işte bu tutarlı öngörünün ete kemiğe büründüğü günler yaşıyoruz.

Öncünün uyarısına kulak, çağrısına omuz verin...

Federal Parlamento 'daki beş partiden dördünün (CDU, CSU, FDP, SPD) Flick'ten rüşvet aldığı anlaşılıyor

Flick rüşvet skandalı Federal Başbakan Helmut Kohl'e kadar uzanıyor

Federal Almaya'daki **"Flick rüşvet skandalı"**, Federal Meclis Başkanı CDU'lu **Rainer Barzel**'in 25 Ekim günü görevinden istifa etmek zorunda kalmasıyla yeni boyutlara ulaştı. Politik gözlemciler, Meclis Başkanı Barzel'in istifasını, **"Skandalın daha da genişlemesini önlemek amacını taşıdığı"** biçiminde yorumluyorlar. Nitekim, rüşvet iddialarını soruşturan Meclis Komisyonu'nun elde ettiği belgelerde, Başbakan **Kohl**'un, Dışişleri Bakanı **Genscher**'in ve koalisyon ortağı CSU Partisi'nin Başkanı **Strauss**'un da Flick tekelinden rüşvet aldıklarına ilişkin güçlü kanıtlar yeralıyor.

Silah alanında da üretim yapan, 45 bin kişi çalıştıran ve yılda 9 milyar Mark kâr elde eden Flick tekeli bir yandan parlamentoya ve Federal Alman hükümetlerine istediklerini yaptırabilmek, öte yandan büyük çapta vergi kaçakçılığı yapabilmek amacıyla partilere, milletvekillerine ve hükümet üyelerine rüşvet vermişti.

Lambsdorff'dan Barzel'e

"Flick olayı" adıyla anılan, gerçekte hemen tüm tekel ve firmaları içine alan rüşvet olayı bilindiği gibi, iki yıl önce patlak vermiş, Ekonomi Bakanı FDP'li **Lambsdorff**'un istifasıyla biraz "durulmuş", geçtiğimiz aylarda Federal Hükümet'in, rüşvet veren tekellerin vergi borçlarına "af çıkartma" girişimleriyle yeniden alevlenmişti. Kendilerini ve partilere yaptıkları bağışları vergiden düşürme yoluyla milyonluk yolsuzluklar yapan tekelleri temize çıkarmak isteyen CDU ve CSU'lular, demokratik kamuoyunun baskısı ve SPD ve FDP'lilerin "hayır" oylarıyla af yasasını meclisten geçirememişlerdi.

Savcılık, geçtiğimiz aylarda yaptığı araştırmalarda Barzel'in Flick tekelinden 1.7 milyon Mark rüşvet aldığını ortaya çıkarınca, rüşvet konusu tekrar alevlendi. Araştırma derinleştikçe yeni gerçekler günışığına çıkıyordu. CDU ve Parlamento Grup Başkanı olan Barzel, 70'li yılların başında SPD hükümetini düşürmekte "başarısız" bir rol oynadığı için bir avukatlık bürosuna yerleştirilmiş ve yerine Kohl getiril-

Flick tekelinden 1,7 milyon Mark alarak parti başkanlığını CDU'ya "terkeden" Parlamento Başkanı Rainer Barzel istifa etmek zorunda kaldı. Flick'den yarım milyon Mark rüşvet aldığı saptanan Başbakan Kohl, göreve başladığı gün Parlamento Başkanı- yani Barzel nezdinde geleneğe uygun olarak "Allah adına yemin ederim ki" diye ant içmişti

Brandt hükümetini düşürmeleri için rüşvetle beslemişti. Bu arada Flick, sözkonusu avukatlık bürosuyla yaptığı "danışmanlık anlaşması" sayesinde de 850 bin Mark vergi kaçırmıştı.

Kim ne aldı?

Eldeki yeni kanıtlara göre, Flick tekelinden Başbakan **Kohl**'un 500 bin Mark, **Strauss**'un 750 bin Mark, Dışişleri Bakanı **Genscher**'in 1 milyon Mark, eski Devlet Başkanı FDP'li **Scheel**'in 100 bin Mark aldıkları açıklandı. Rüşvet aldıkları saptanan diğer politikacılar arasında Devlet Başkanı **von Weizsäcker**, Posta Bakanı **Schilling**, Devlet Bakanı **Möllemann**, CDU eski Genel Sekreteri **Biedenkopf**, **von Hassel**, **Dregger**, **Albrecht** ve Anayasa eski Başkanı **Benda** da bulunuyor.

Sözkonusu politikacıların aldıkları rüşvet karşılığında parti programlarından ya-

yine partilerin kendilerine ait vakıflar yoluyla yaptıkları milyonluk bağışları vergiden düşürerek büyük kazançlar elde ettiler. Vakıflar aracılığıyla yapılan bağış miktarları şöyle: CDU/CSU'ya 15 milyon, FDP'ye 6,5 milyon, SPD'ye 4,3 milyon, CDU ve CSU'nun gençlik örgütlerine ise 100 bin Mark.

Yeni ortaya çıkan belgelerde ve soruşturmalar sırasındaki ifadelerde, yine Flick'in SPD/FDP koalisyonu döneminde SPD'lilerle işbirliğinden alıkoymak için FDP'lilere; Batı Berlin'deki belediye başkanlığı seçim kampanyası döneminde de **von Weizsäcker**'e 100 bin Mark verdiği saptandı.

Barzel'in istifasından sonra parlamentodaki Flick komisyonunda sorgusu yapılan SPD Genel Başkanı **Willy Brandt** ise, Flick'in gazetecileri de rüşvetle beslediği-

lar bir karalama kampanyasının parçalarıdır" deyiverdi. Kendisine meclis kürsüsünden **"Sizi Flick 1,7 milyon Marka satın alarak parti başkanlığına getirdi"** diyen Yeşiller milletvekili **Reents**'in ise bir süre için meclisteki oturumlara katılması yasaklandı.

Flick olayı bir hükümet krizine yol açabilir

Diğer yandan Federal Almanya içinde ve dışında, son gelişmelerin bir hükümet krizine yol açabileceği değerlendirmesi yapıldı. Dünya basını, Barzel'in istifası ve "Flick olayı"nın perde arkasına geniş yer verdi.

Information adlı bir Danimarka gazetesi, haberi **"Mafia"** başlığı altında verirken, yine Danimarka'nın en yüksek tirajlı gazetesi **Extra-Bladet**, **"Rüşvet ülkesi Federal**

Münster Konsolosluğu yabancılar polisi gibi çalışmaya başladı

● **"Kraldan çok kralcı" kesilen konsolosluk memurlarının, "halen çalıştıklarına dair belge isteyerek" işsizlerin pasaportlarını uzatmaması üzerine yabancılar polisi de çalışma ve oturma izinlerini iptal ediyor**

Son günlerde pasaportunu uzattırmak için TC. Münster Başkonsolosluğu'na başvuranlar, yanlışlıkla yabancılar polisine geldiklerini zannediyorlar.

Konsolosluk memurları Eylül ayında pasaportlarını uzattırmak için konsolosluğa giden iki işsiz vatandaşımızdan pasaport uzatımı için çalıştıkları işyerinden **"halen çalıştıklarına dair belge"** istedi. Vatandaşlarımız şu anda çalışmadıklarını, bu nedenle de çalışma belgeleri olmadığını, fakat çalışma izinlerinin süresiz olduğunu söylediler. Konsolosluk memuru bunun üzerine bu iki kişinin pasaportunu üç aylık uzatacağını belirtti. Gerekçe olarak da, bu arkadaşların işsiz olmalarını gösterdi. Duruma itiraz eden, çalışma izinlerinin süresiz olduğunu belirten vatandaşlardan birinin pasaportu 3 aylık, diğerinin ise bir yıllık uzatıldı.

Gazetemiz muhabirine dert yanan iki vatandaşımız, bu tür uygulamaların Münster Başkonsolosluğu'nda adet haline getirildiğini, diğer işsizlere de aynı şekilde davranıldığını söylediler. Konsolosluğun **"Kraldan fazla kralcı"** olduğunu, bu bölgedeki binlerce işsiz vatandaşımıza karşı Yabancılar polisinin bile uygulamadığı konsolosluk yöntemlerine dikkatleri çektiler.

Öte yandan yine Münster Konsolos-

bir rol oynadığı için bir avukatlık bürosuna yerleştirilmiş ve yerine Kohl getirilmişti. Bunun karşılığı olarak Barzel, 1973-77 yılları arasında bu avukatlık bürosunda Flick'e "danışmanlık" yapmış, yerini Kohl'e bıraktığı içinde, milyonlarla mükafatlandırılmıştı. "Danışmanlık" görevi ise, hükümetin bütün ekonomik kararlarını Flick'in onayı sunmak şeklinde oluyordu. Ancak bunda da başarılı bulunmayan Barzel, 1977'de CDU'nun Ekonomi Kurulu'na getirilmiş, asıl kendisinden işte o zaman yararlanılabilmişti. O dönemde Barzel, Flick'e parlamentoda takılı çeşitli "mali" işlerin kotarılmasında yardımcı oldu. Diğer yandan Flick **Kohl'u**, partinin başına geçirirken, CDU eski Genel Sekreteri **Biedenkopf'u** da Barzel'le kendisi arasında aracılık yaptığı için mükafatlandırmış, milletvekillerini de zamanın

sa eski Başkanı **Benda** da bulunuyor.

Sözkonusu politikacıların aldıkları rüşvet karşılığında parti programlarından yasa tasarılarına, bakan atamalarına kadar herşeyi Flick ve diğer tekellerin onayına sundukları belgelendi. Parlamentoda, rüşvet olaylarını araştırması için oluşturulan özel komisyonun sözcüleri bile, **"Bonn'da Flick'in müdahalesi olmadan hiçbir iş yapılmamış"** demek zorunda kaldılar. Yine rüşvetlerin karşılığı, adı geçen politikacılar, tekellere dış ülkelerde yapacakları yatırımlarda, sattıkları hisse senetlerinin kârını vergiden düşürebilmeleri için gerekli olan "kamu yararına yatırım" biçimini belirlemede kendilerine yol yordam gösterdiler.

Flick ve diğer tekeller yalnız devletin atacağı her adımda söz sahibi olmakla kalmayıp, partilere naylon kuruluşlar ve

lan SPD Genel Başkanı **Willy Brandt** ise, Flick'in gazetecileri de rüşvetle beslediğini iddia etti. Brandt ifadesini, SPD Başkanlık üyesi **Erhard Eppler**'in adının karşısında "40 bin Mark" yazan Flick'le ilgili ele geçen belgelere dayandırdı. Brandt, Eppler'in Flick'den rüşvet almadığını, bu paranın Eppler aleyhinde yazı yazmaları istenen gazetecilere verildiğini söyledi. Bilindiği gibi Eppler, ABD atom roketlerinin Federal Almanya'ya yerleştirilmesine karşı tavır almış SPD milletvekillerinden biridir.

100 bin Mark yiyenlerden eski Devlet Başkanı FDP'li **Scheel**, tüm bu çirkeflikler açığa çıktıktan sonra, **"Bunda bir gariplik görmüyorum, çeşitli firmaların biz politikacılara bağış yapması yirmi yıldır süregiden bir olaydır"** derken, Başbakan Kohl daha büyük bir pişkinlikle **"tüm bun-**

yine Danimarka'nın en yüksek tirajlı gazetesi **Extra-Bladet**, **"Rüşvet ülkesi Federal Almanya'da, Alman Mark'ı egemen; özgür seçimler, parti demokrasisi, bunların hepsi boş laftan ibaret"** diye yazdı. Isveç gazetesi **Expressen**, Flick tekelinin Almanya'daki faşizm döneminde siyasal etki alanının genişlediğine işaret ederek, **"Babalar: Flick ve Hitler"** ve **"Oğullar: Flick ve Kohl"** şeklinde bir fotoğraf düzenlemesi yaptı.

Parlamentoda temsil edilen dört parti, bakanlar ve milletvekillerinin çoğunun kelimenin tam anlamıyla **"satılmış"** olduklarının belgelerle kanıtlanmasından sonra ise, DDR Sosyalist Birlik Partisi (SED)'nin yayın organı **Neues Deutschland**, **"Tekelci devlet kapitalizmini anlatan hiçbir kitap, bu olay kadar inandırıcı olamazdı"** diye yazdı.

ler.

Öte yandan yine Münster Konsolosluğu beş yıldan beri Federal Almanya'da oturan **Ahmet Çalışkan**'ın pasaportuna da **"Türkiye'de sol olaylara karıştığı"** gerekçesiyle el koydu. Çalışkan'ın oturduğu Herten kentinin yabancılar polisi de pasaportu olmadığı için çalışma ve oturma iznini iptal etti.

Hatırlanacağı gibi, aynı konsolosluk bundan bir süre önce **Hakkı Öztürk** isimli bir vatandaşımızın pasaportuna hiç bir sebep göstermeden elkoymuştu.

SENDİKACI GÖZÜYLE

Yılmaz KARAHASAN

1 Ekim 1984

Federal Almanya sendikal hareketi içersinde bu tarih yeni bir aşamayı vurguluyor. IG Metall Yönetim Kurulu'nun 9. Ekim 1984 tarihinde aldığı kararla IG-Metall üyesi yabancı emekçiler "Şahıs Grubu" olarak kabul edildiler. Ve böylece örgüt içi yaşamda diğer şahıs gruplarının sahip oldukları tüm hak, yetki ve olanaklara aynen sahip oldular. Yanlış anlaşılmalara fırsat vermemek için hemen başlangıçta açıklayalım: Bu, daha önce IG Metall'in üyeleri arasında ayırım yaptığı anlamına gelmiyor. Bu, üyeler arasında belirli bir grubun, "grup" olarak kabul edilmesi ve grup, komisyon ya da "kol" çalışmalarında tüzük ve yöntem kuralları doğrultusunda tam eşitliğin gerçekleştirilmesi anlamına geliyor.

Şahıs Grubu ne demek?

Ücret ve maaş karşılığında bağımlı olarak çalışanların sorun ve çıkarları temelde ortak. Ortak sorunların çözümlenebilmesi, ortak çıkarların korunabilmesi ve ortak istemlerin gerçekleştirilebilmesi için birlik ve dayanışma içersinde ortak hareketin gerekliliği bilinen bir gerçek. Sendikal örgütlenmede temel amaç bu zaten. Ancak bilinmesi gereken diğer bir gerçek de şu: Emekçiler arasında yaş, branş, cinsiyet ve statü açısından farklılıklar olduğu için örneğin Gençler, Kadınlar, El zanaatlarında çalışanlar ve Hizmetliler (memurlar), ortak temel sorun ve çıkarların ötesinde bu grupların özel sorun ve gereksinimleri de sözkonusu. Bir sendikal örgütün tümüyle bu özel sorunlara eğilebilmesi, özel gereksinimler doğrultusunda ağırlığını koyabilmesi örgüt içi bilinçlenme sürecinin bu yönde oluşturulabilmesi ile olanaklı. Giderek sendikal örgütün, tüm üyelerin hak ve çıkarlarını en etkin bir biçimde gözetilebilmesi şubeler, bölge temsilcilikleri ve genel merkez düzeylerinde şahıs gruplarına aktif çalışma, sendikal politikayı somut olarak etkileme ve yönlendirme olanaklarının da verilmesine bağlı. Ve IG Metall, kuruldu kurulalı, bu doğrultuda hareket eden bir sendikal savaşım örgütü...

Şimdi yabancılar da Şahıs Grubu

Ötedenberi örgüt içersinde yabancı emekçi arkadaşlarımızın da "Şahıs Grubu" olarak kabul edilmeleri yönünde tartışmalar yürütülüyordu. 1983 yılının Ekim ayında Münih'te yürütülen IG-Metall'in 14. olağan Genel Kuruluna bu yönde somut önergeler verilmişti. Calw, Hannover, Bruchsal ve Ludwigsburg şubelerinden verilen önergeler bu istemi vurguluyorlardı. Stuttgart şubesi de bir tüzük değişikliği önegesi ile genel merkez düzeyindeki Yabancılar Komisyonu'na, diğer şahış grubu komisyonlarında olduğu gibi Genel Kurula önerge verme hakkı tanınmasını istiyordu. Beşte dördün üstünde bir çoğunlukla delegeler Stuttgart'ın bu önergesini kabul ettiler ve bu yönde tüzük değişikliği yapılması kararını aldılar.

Yabancıların "Şahıs Grubu" olarak kabul edilmesini isteyen önergeler ise Genel Kurulun Frankfurt'taki devamında görüşüldü. Delegeler görüş ve istem birliği içersinde IG-Metall Yönetim Kurulunu, önergelerin doğrultusunda "Şahıs Gruplarının Çalışmalarına İlişkin Yöntemi" değiştirmekle görevlendirdiler. Ve Yönetim Kurulu 9. Ekim 1984 tarihinde bu yönde karar aldı.

Artan sorumluluk

Kuşkusuz bu adım yabancı emekçi arkadaşlarımızın örgüt içinde bütünleşmelerine, saygınlık ve etkinliklerinin artmasına katkıda bulunacaktır. Ama bu, aynı zamanda, yabancı emekçi arkadaşlarımız ve aktif sendikacılar için daha ileri bir sorumluluk ve yükümlülük anlamına da geliyor; daha bilinçli ve daha özverili çalışma, örgütün sağladığı olanakları tümüyle kullanma, örgütsel savaşım gücümüzün daha da arttırılmasına yoğun bir biçimde katkıda bulunma...

Örgüt içersinde saygınlık ve etkinliğimizin artmasının diğer önemli bir ölçeği de grup olarak varlığımızı gösterebilmek, özel sorun ve istemlerinin tüm örgüt tarafından benimsenmesini sağlayabilmek ve giderek örgütün her düzeydeki karar organlarında ağırlığımıza uygun bir biçimde temsil edilmemizi gerçekleştirmektir.

Aşağı Saksonya yabancı örgütlerden beşi ortak bir örgüt kurdular

Federal Almanya'nın Aşağı Saksonya Eyaleti'ndeki Göttingen, Osnabrück, Hildesheim, Salzgitter ve Braunschweig kentlerinin Yabancılar Meclisi üyeleri 19-21 Ekim tarihlerinde Göttingen'de biraraya gelerek **ANA** adlı bir çalışma birliği oluşturdular. Üç gün süren çalışmaların sonunda kurulan çalışma birliğinin başkanlığına Osnabrück kenti Yabancılar Meclisi üyesi Ispanyol **Julio Malina** getirildi. Başkan Julio Malina basına yaptığı açıklamada ANA'nın şu konularda çalışma yapacağını açıkladı:

- Yabancılar Meclisi'nin kent düzeyindeki çalışmalarını eyalet düzeyinde temsil etmek,
- Yabancılar Meclisi'nin seçimle oluşmadığı kentlerde seçim usulünün getirilmesini sağlamak,
- Aşağı Saksonya'da yaşayan Yabancıların eyalet hükümetinde yabancı bir temsilci tarafından temsil edilmesini sağlamak için çalışmak.

Bilindiği gibi, Federal Almanya'nın bazı kentlerinde belediyelere "danışma işlevi" gören yabancılar meclisleri bulunmaktadır. Bazı kentlerde yabancılar arasında yapılan seçimlerce oluşan bu meclisler, bazı kentlerde de kent yönetimi tarafından yapılan atamalarla oluşturuluyor.

Tüm saldırılara karşın 34. haftasına giren grevle uluslararası dayanışma büyüyor

İngiliz maden işçilerine 35 kamyon ve bir gemi dolusu maddi dayanışma

13 Ekim 1984 tarihi uluslararası işçi ve sendikal dayanışması tarihine herhalde önemli bir gün olarak geçecek. 13 Ekim günü, **"Libra"** adlı, Danimarka bandıralı gemi, Ingiltere'nin Doğu kıyısındaki **Hull** limanına, yine aynı gün Fransa'nın çeşitli yörelerinden yola çıkan 35 kamyon ise Ingiltere'nin **Dover** limanına doğru hızla ilerliyordu. 13 Ekim günü Ingiliz maden işçilerinin grevi sekizinci ayının birinci gününe giriyordu. **"Libra"** ve kamyonlar, Ingiliz maden işçileri ve ailelerine dayanışma taşıyorlardı.

"Libra" 10 Ekim günü **DDR**'in Rostock limanından yola çıkmıştı. Dünya Sendikalar Federasyonu **(DSF)**'nin öngördüğü dayanışma eylemine uygun olarak **Sovyetler Birliği, Bulgaristan, Çekoslovakya** ve **DDR**'den gelen yiyecek konvoyları yüklerini Rostock'a boşalttılar. Rostock dok işçileri gönüllü çalışmayla yüzlerce tonluk dayanışmayı **"Libra"**ya yüklediler. Daha sonra **"Libra"** Danimarka'da bir limana uğrayarak bu ülke işçilerinin dayanışmalarını da yükledi.

Fransa'daki dayanışma eylemi DSF üyesi, Fransa'nın en büyük sendikal konfederasyonu **CGT** tarafından örgütlenmişti. CGT üyeleri tüm özverilerini ortaya koymuşlardı. 12 Ekim'de, Montremil'deki CGT Genel Merkezi önünde 35 kamyon biraraya geldi. Aralarında **Macaristan**'dan gelen kamyonlar da vardı. CGT konvoyu, CGT Genel Sekreteri **Henri Krasucki** başkanlığında ve 800 sendika üyesi eşliğinde Calais'e doğru ve oradan Dover'e geçmek üzere yola çıktı.

13 Ekim sabahı **"Libra"**yi Hull'da dok işçileri, Yorkshire, Northumberland, Derbyshire bölgesinden gelen maden işçileri ve sendika yöneticileri karşıladılar. Dok işçileri gemiyi gönüllü çalışmayla boşaltmaya giriştiler. Danimarka denizgemi işçileri sendikası genel başkanıyla genel sekreteri ve DSF temsilcisi de **"Libra"**yi karşılayanlar arasındaydı. DSF temsilcisi **Şeref Kanra,** maden işçilerinin çalışma hakkından ayrı olmayan yaşama hakkı için savaştıklarını belirtti ve şöyle dedi:

"Maden işçilerinin çalışma hakkına saldıranlar onların sendikal haklarına da saldırıyorlar. Grevi kırmak için her yol deneniyor. Dünya sendikal hareketi onların kavgalarını zafere kadar sürdürmelerine katkıda bulunmak zorundadır. DSF bu alanda kendisine düşeni üstleniyor. Somut dayanışma gösteriyor. Sadece sözle değil, fiilen de dayanışma zorunludur. Sendikal harekette varolan ideolojik ayrılıklar ne olursa olsun, Ingiliz maden işçilerine bu dayanışma gösterilmelidir. Onların savaşımı tüm Ingiliz işçilerinin, Batı Avrupa işçilerinin, tüm dünya işçilerinin savaşımıdır. Onların kavgası bizim de kavgamızdır. Dayanışma sürecektir."

Manş Denizi'ni geçen 35 kamyon In-

Ingiltere'deki maden işçileri için sosyalist ülkeler ve Danimarka işçilerinin topladığı bağışların yüklü olduğu "Libra" gemisi, 13 Ekim günü Hull limanında sendika yöneticileri tarafından karşılandı.

nuyorsunuz. Biz de Fransa'da aynı savaşım içindeyiz. Siz de, biz de, çürüyen kapitalizmin Ortak Pazar'ın, uluslarüstü finans kuruluşlarının kurbanlarıyız". CGT temsilcileri ayrıca Fransa'da yürüttükleri dayanışma kampanyası sırasında topladıkları 60 bin Sterlin'i Ingiliz maden işçilerine verdiler.

Öte yandan Hull limanı gümrük yetkililerinin, **"Libra"**yla gelen yiyeceklerin limandan çıkmasında güçlük çıkardıkları, 11 bin Sterlin gümrük vergisi istedikleri ve yiyeceklerin bir bölümünü geri göndermek istedikleri bildiriliyor.

Ingiliz maden işçileriyle uluslararası dayanışmanın güzel bir örneğini de geçtiğimiz hafta Sovyetler Birliği'ndeki Maden Işçileri Sendikası gösterdi. Sendikanın davetlisi olan 150 grevci işçi ve ailesi, Gürcistan'da bir hafta bedava tatil yaptı. Ukrayna'daki bin maden işçisi de Ingiliz sınıf kardeşleriyle dayanışma amacıyla bir haftalık ücretlerini bağış olarak gönderdiler.

yandığı ülkede işten çıkarılacak maden işçilerinin iş bulmada hiçbir şanslarının olmayacağını belirtiyorlar. Grevdeki işçilerin ve ailelerinin işyerlerinin korunması için olağanüstü güç koşullar altında, çeşitli saldırılara göğüs gererek savaşımı sürdürmeleri karşısında, tekelci basının en büyük gazetelerinden biri olan **"Financial Times"**, bile, **"Bu savaşım uzlaşmaya gitmez, yalnız kazanılır"** dedi.

Yine geçtiğimiz hafta bir Londra mahkemesi, Maden Işçileri Sendikası (NUM)'un mallarına el koyma kararı aldı. Bilindiği gibi mahkeme, iki grev kırıcının açtığı dava sonucu grevi **"yasadışı"** ilan etmiş, sendikayı iki hafta içinde 740 bin Mark ödemeye mahkum etmişti. Mahkemenin NUM'un mallarına el koyma kararının, sendikaya boyun eğdirmek, grevci işçileri ve ailelerini açlığa terketmek için alındığını söyleyen sendika sözcüleri, **"Bu kararla savaşım azmimiz daha da yükseldi"** dediler.

Öte yandan 117 bin maden çavuşunun aldığı grev kararı, Devlet Kömür Iş-

Brüksel'de yabancılara taşınma yasağı konuyor

Le Soir gazetesinin 17 Ekim tarihli sayısında, Adalet Bakanı **J.Gol**'ün Brüksel'deki on belediyeye, yeni taşınacak yabancıları nüfus kütüğüne yazmayı reddetme yetkisi tanıyacağını belirten bir açıklaması yer aldı. Adalet Bakanı bu yasağın hangi belediyelere uygulanacağı konusunda bir açıklık getirmemekle birlikte bunları saptarken yabancı sayısının tüm nüfusa oranının ve belediyelerin mali durumlarının da göz önüne alınacağını söyledi.

Bilindiği gibi J.Gol'ün hazırlatıp meclisten geçirttiği yeni yasa Adalet Bakanı'na, Ortak Pazar üyesi ülkelerin vatandaşları dışında yeni taşınacak yabancıları belediye nüfus kütüğüne yazmayı reddetmek hakkını belediyelere tanıma yetkisini vermekteydi. 1 Eylül'de yürürlüğe giren bu yeni yasaya göre bakan, belediye meclisinin başvurusu üzerine, eyalet valisinin de onayını alarak, bu yetkiyi verebilecek. Bu önlemin hedef aldığı yabancılar özellikle Belçika'ya yeni gelecek olanlar. Örneğin, bir göçmen işçinin ailesi, Belçika'ya yerleşme hakkını elde etmiş olsa bile, yerleşmek istediği yerin belediyesi tarafından reddedilebilecek.

Bugüne kadar Saint-Gilles ve Molenbeek belediyeleri Adalet Bakanlığı'ndan bu yönde bir istemde bulunmuş durumda. Belediyelerden resmi başvuru olmadığı halde bakanın taşınma yasağı koymak istemesi, belediyeleri bu istemde bulunmaya teşvik anlamına gelmekte. Önümüzdeki yılın bir seçim yılı olduğu göz önünde bulundurulduğunda, bakanın bu kararının yabancı düşmanı sağ oyları kendi partisine (Liberal

YILMAZ KARAHASAN (IG METAL) VE BRIGITTA STUHN (DGB)

Bad Kreuznach Halkevi ile DGB 35 saatlik hafta savaşımını değerlendirdiler

6 Ekim Cumartesi günü **DGB** ile FIDEF üyesi Halkevi, Halkevi salonunda birlikte bir günlük bir seminer düzenlediler. Sendikacı **Yılmaz Karahasan**'ın verdiği seminerin açılışına **DGB** Bölge Başkanı **Peter Schick**, DGB Hukuk Müşaviri **Rolf Winkler** ve eşi, DGB Sekreteri bayan **Brigitte Stuhn** ve basın mensupları bulundular. DGB Bölge Sekreteri **Stuhn** seminere katılanlara başarı dileğinde bulunurken, bu tür seminerlerin dizi halinde devam etmesini de belirterek seminer boyunca Halkevi'nde olacağını söyledi.

30 kişilik olarak planlanmasına karşın 50 Türkiyeli işçinin katıldığı seminerde, 35 saatlik iş haftası için verilmiş olan mücadele değerlendirildi, geri dönüşler ve oturma hakkı konuları ele alındı. Seminerde son grevlerde elde edilen kazanımların özümseneerek, sendikal çabaların daha da güçlendirilmesi üzerinde duruldu. **Yılmaz Karahasan**'ın Türkçe olarak verdiği seminer ilgi ile izlendi, seminere katılanların çoğunluğu sorular sorarak tartışma açtılar. Seminere katılanlar ilerde katılımın daha geniş tutulması isteminde bulundular.

dır. Dayanışma sürecektir."

Manş Denizi'ni geçen 35 kamyon İngiltere'nin Kent bölgesi maden işçileri ve sendika temsilcileri tarafından karşılandı. Kent yöresi maden işçileri sendikası başkanı **Malcolm Pitt**, **"Ingiliz maden işçileri grevinin artık uluslararası sendikal hareketin bir kavgası haline geldiğini"** vurguladı, DSF ve CGT'ye teşekkür etti. CGT Genel Sekreteri **Krasucki** de yaptığı konuşmada şöyle dedi: **"Kavganız kavgamızdır. Kömürü, köylerinizi, işinizi, yaşamınızı, çocuklarınızın geleceğini savu-**

ler.

"Bu savaşım uzlaşmaya gitmez, yalnız kazanılır"

130 bin işçinin katıldığı grev 34. haftasına girerken, Devlet Kömür İşletmeleri ve Maden İşçileri Sendikası (NUM) arasında geçtiğimiz hafta yapılan görüşmeler yine sonuçsuz kaldı ve ileri bir tarihe ertelendi. Sendika sözcüleri, hükümet ocakları kapatma kararını geri alıncaya kadar direneceklerini, işsizliğin yüzde 14'e da-

Öte yandan 117 bin maden çavuşunun aldığı grev kararı, Devlet Kömür İşletmeleri'yle yapılan görüşme sonucu geri çekildi. Grev halinde, kömür çıkarımı tamamıyla duracaktı. Kömür İşletmeleri'ne, kendilerinin artık grev kırıcı olarak çalıştırılmayacakları yönünde karar aldıran maden çavuşları, önemli bir kazanım elde ettiler. Bu arada ülkedeki kömür stokunun Aralık sonunda biteceği, grevden önce tüm enerji kullanımının yüzde 82'sini oluşturan kömürün, yüzde 40'a düştüğü bildiriliyor.

nın bu kararının yabancı düşmanı sağ oyları kendi partisine (Liberal Parti'ye) çekmek için bir manevra olması olasılığı da yüksek.

Taşınma yasağı konulduğu takdirde, bunun uzun dönemde sadece on belediye ile sınırlı kalmaması büyük olasılık. Yasak konulan belediyelere taşınamayan göçmenlerin diğer belediyelerde oturmak istemeleri sonucu, bu belediyelerin çözülmesi zor sorunlarla karşı karşıya kalacakları ve yasak kapsamına alınma isteminde bulunacakları yetkili kişilerce ifade edilmekte.

Göçmen işçilerin yaşamını daha da zorlaştıracak olan bu yeni önlemlerden en çok zarar göreceklerin arasında siyasal sığınmacılar da yer almakta. Yasak konulma olasılığının çok yüksek olduğu belediyeler arasında **Schaerbeek Saint-Gilles, Saint-Josse**, Brüksel **Merkez**, **Anderlecht** gibi Türkiyelilerin yoğun oturma merkezlerinin de bulunması, Brüksel'deki Türkiyeliler için derin bir endişe kaynağı.

Fransız Hükümeti yabancı işçilere karşı politikasını sertleştirdi

(YABANCI İŞÇİLERE KARŞI) Fransa da F. Almanya'nın açtığı yoldan yürüyor

Fransa hükümeti 10 Ekim günü yaptığı bir toplantıyla göçmen işçilerle ilgili bir dizi yeni karar aldı. **"Resmi göçmen işçilerin Fransız toplumuna uyum sağlayabilmeleri için göçmen işçi olayına son vermek gerekir"** diyen Ulusal Danışma ve Sosyal İşler Bakanı Georgina Dufoix'in önerisiyle alınan kararlar, ailelerin birleştirilmesi konusunda da çeşitli kısıtlamalar getiriyor.

Yabancı işçilerle ilgili olarak alınan yeni kararlar başta göçmen işçi örgütleri olmak üzere sendikalar, politik partiler ve demokratik kamuoyunun tepkisine yol açarken, sağ partiler tarafından sevinçle karşılandı. Gazetemize yabancılarla ilgili alınan yeni önlemler konusunda bilgi veren Montreuil Belediyesi Göçmen İşçiler Sorumlusu **Selahattin Kaya**, sözkonusu önlemleri, ülkede son yıllarda tırmandırılan ırkçılıkla, faşist Le Pen hareketinin Fransa'nın politik yaşamında daha güçlü bir rol oynaması ile birlikte düşünmek gerektiğini vurguladı.

Hükümetin aldığı yeni önlemler "kaçak işçiler" ve ailelerin birleştirilmesi ile ilgili. Artık kendisine gereksinim duyulmayan göçmen işçilerin sistematik olarak ülkelerine geri gönderilmesi planlanıyor. Sözkonusu önlemleri, ülkede son yıllarda artan ırkçılık hareketiyle birlikte düşünmek gerekiyor

Kaçak işçiler

Fransız hükümetinin yeni aldığı kararların en önemli gerekçelerinden biri de **"kaçak işçi olayını önlemek"**. Fakat bu gerekçeye dayandırılan kararlar, kaçak işçi ticareti yapan şebekeleri ve bu işin örgütlenmesini sağlayan patronları değil, yani **"gerçek suçluyu"** değil, **"kurbanı"** cezalandırmayı hedefliyor. Örneğin hükümet, kaçak işçi akımını durdurmak için sınır polisini sayısal olarak güçlendirme kararı alırken havayolları görevlilerine de, uçaklara binecek yabancıların Fransa'ya girme hakları olup olmadığını kontrol etme yetkisini tanıyor.

Göçmen İşçiler Sorumlusu **Selahattin Kaya** konuyla ilgili olarak gazetemize yaptığı açıklamada, Fransız hükümetinin gerçek sayıları çok düşük olan, **"kaçak işçiler"** olayını büyütmekte ve sorunun tamamı gibi göstermekte olduğuna değinerek, şunları söyledi:

"Bu kararlar politik sığınmacıları da etkileyecektir. Ülkelerindeki baskılardan kaçan kişilerin sorumluluğunu Birleşmiş Milletler'in üstlenmesi gerekirken, politik sığınmacılar hakkında ilk kararı verme yetkisi pilot ve sınır polislerine devredilmiş olacaktır."

Hükümetin aldığı yeni karara göre, yabancı işçilerin eş ve çocukları bundan böyle **"Göçmen Emekçiler Ulusal Bürosu"**'nun (ONI) kararı olmadan Fransa'ya giremeyeceklerdir. ONI'nin olumlu karar vermesi için Fransa'daki işçinin **"yeterli bir gelire"** ve **"uygun bir konuta"** sahip olması gerekmektedir. Bu **"yeterli"** ve **"uygun"** kelimelerinin içeriği henüz açıklanmadı. Göçmen işçilerin ezici çoğunluğunun asgari ücretle çalıştığını ve bunların üçte birinin yaşadığı Paris ve çevresinde acil olarak 37 bin 500 yeni lojmana gereksinim olduğu ve geçtiğimiz yıl ONI'nin yalnızca 7 bin aile birleşimine izin verdiği gözönüne alınırsa, yeni kararla, aile birleşmelerinin önüne yeni ve önemli bir engel daha çıkarıldığı açıkça görülmektedir.

Selahattin Kaya, yabancılarla ilgili olarak alınan tüm kısıtlayıcı önlemlerin, hükümetin **"modernleştirme"** planına bağlı olduğunu belirtti. Bu plana göre, sadece otomobil sektöründe 74 bin işçinin, inşaatta, madenlerde onbinlerce işçinin işine son verilmesi öngörülüyor. Yani artık kendisine gereksinim duyulmayan yabancı işçiler sistematik olarak ülkelerine geri gönderilmeye çalışılacak. **"Gönüllü"** olarak ülkelerine dönecek işçilere teklif edilen prim de, bu planın bir parçasını oluşturuyor.

Hollanda Sendikaları Konfederasyonu ile Bank-Sen'in ortak toplantısı

Hollanda Sendikalar Federasyonu (FNV)'nin sağladığı olanaklarla, Hollanda'da kurmuş bulundukları Dış Büro'da çalışmalarını sürdüren BANK-SEN yöneticileri, FNV ve bağlı sendikaları ile birlikte Kasım ayı içinde, Hollanda düzeyinde toplantılar düzenleyecekler. FNV üyesi Türkiyeli işçilerin sendika içindeki aktifliklerini arttırmak ve sendikalı işçi sayısını yükseltmek amaçlarını taşıyan bu toplantılarda, kültürel etkinliklere de yer verilecek. FNV üyeleri yanında ilgi duyan herkesin davetli bulunduğu toplantıların programı şöyle:

5 Kasım: **Den Haag**, 12 Kasım: **Amsterdam**, 13 Kasım: **Hengelo**, 14 Kasım: **Utrecht**, 19 Kasım: **Eindhoven**, 20 Kasım: **Rotterdam**, 21 Kasım: **Zaanstreek.**

Cem Karaca ile Unsere Zeit (UZ) gazetesinin yaptığı söyleşi

Almanların kafasında soru işaretleri yaratmak !

● Unsere Zeit gazetesi, 1981'den beri Federal Almanya'da siyasal mülteci olarak yaşayan ünlü Türkiyeli müzikçi ve şarkıcı Cem Karaca'yla bir söyleşi yaptı. Söyleşiyi UZ'in 12 Ekim tarihli sayısından aktarıyoruz.

UZ: Kendi ülkende tanınmış bir sanatçıydın. Burada ise henüz az tanınıyorsun.

Cem KARACA: Tiyatro sanatçısı bir aileden geliyorum. Bu yüzden sahne ve gösteri sanatlarına yabancı değildim. Istanbul'da Amerikan Koleji'nde okurken müzikle uğraşmaya başladım. Sonra, 1965 yılında askere gittim. Askerde uyandım. Istanbul'da, ülkemin sorunlarıyla karşı karşıya gelmemiştim. Güney Doğu Anadolu'da farklı şeyler gördüm. Gördüklerim, gazetelerde her gün okuduklarımıza, bize anlatılanlara hiç benzemiyordu. Ama vatanımı seviyordum ve kendi kendime **"Birşeyler yapmalısın"** dedim. Türk folklorunu araştırmaya başladım. Benim vatanımda, halk şarkıcıları halkın tepkilerini dile getirme işlevi görürler. Türküleriyle eleştirir, başkaldırırlar. Bu, benim açımdan iyi bir itici güç oldu. Otantik (aslına uygun) metinleri Batı öğeleriyle birleştirmeyi denedim. Daha sonra, ülkemdeki demokratik, anti-faşist, devrimci muhalefetle ilişkiye geçtim. Bu ortak çalışma, parçalarıma yeni bir güç kazandırdı. O sıralarda işçi sınıfına yöneldim ve onların sorunlarını türküleştirdim. Böylece politikleştim. Ama söyleyin bana, politik olmayan bir sanattan söz edilebilir mi?

UZ: Beş yıldır Federal Almanya'da yaşıyorsun. Buraya gelişin nasıl oldu?

Cem KARACA: Son olarak yaptığım **"1 Mayıs"** şarkısı başıma birçok dert açtı. Uzun süreli hapis cezalarına çarptırıldım. O zamandan beri sürgünde yaşıyorum.

UZ: Sözünü ettiğin sorunlar ülkendeki egemen güçlerden bağımsız değil. Bu du-

CEM KARACA

yorum. Avrupa'da birçok şey öğrendik ama birşeyler de getirdik.

UZ: Türklere anlayış gösterilmesini sağlamak yeterli mi?

Cem KARACA: Bu sadece bir başlangıç. Hedefim, barış içinde özgür bir dünyadır. Bu, aynı zamanda 100 yıldan bu yana yüzlerce sanatçının da hedefi oldu. Ama şu anda, burada yabancı düşmanlığı sorunu var. Herr Müller'le Bay Ahmet, ikisi de işsizler. Dayanışacaklarına, Ahmet **"Pis Alman"** diye düşünüyor. Öteki de, **"Pis Kanake, senin yüzünden işsiz kaldım"** diyor. Oysa gerçekte sorun sistemden kaynaklanıyor. Bu konu da şarkılara dökülmeli. Almanca da söylenmeli bu şarkılar. Karşılıklı anlayış sağlamayı başarmak benim için sadece bir başlangıçtır. Bir kere anlamaya başlarsanız bize saygı göstermeyi de öğrenebilirsiniz ve birlikte yaşayabilmenin olanaklarını araştırırsınız. Böylece bir sorun azalmış olur. Müzik, edebiyat ve sanatın diğer türleriyle, birşeyleri daha kolay ve daha çabuk anlatabilmek olanaklı. Sanatsal ve estetik açılardan ortaya güzel birşey konduğunda ve insanlar bunun güzel olduğunu farkettiklerinde, böyle birşey ortaya koyabilmek için sağlam bir kültürden gelmek gerektiğini, böyle bir kültürden gelen kişilerin ise ikinci sınıf insanlar olamayacağını düşünüyorlar.

UZ: Türklerle Almanların ortak eylemleri için olanaklar çıkıyor. Örneğin yabancı düşmanlığına karşı yürüyüş... Bu türden ortak çalışmalara sanat çevrelerinde de rastlanıyor mu?

Cem KARACA: Köln'de **Udo Lindenberg**'le birlikte bir şarkı söyleyeceğiz. Bize, benim müzik grubum eşlik edecek. Bu bir örnek sayılabilir. Bunu çok güzel buluyorum. Udo'nun bunu düşünmüş ve önermiş olması çok güzel birşey. Burada sürgünde yaşıyorum. Kapı kapı dolaşıp yardım isteyemem ya!

Büyük Kürt şairi Cegerxwin öldü

Kürt halkının hayattaki en büyük şairlerinden biri olan Cegerxwin, 21 Ekim'i 22'ye bağlayan gece geçirdiği bir kalp krizi sonucu yaşamını yitirdi. Kalp krizi geçirdiği sırada son belgesel yapıtı üzerinde çalışmakta olan Cegerxwin'in ölümü büyük üzüntü yarattı. Cegerxwin, Melare Cizire'nin, Ahmade Xani'nin şiirinin, Kürt halkının acılarını dile getiren zincirin ileri halkalarından biriydi. Çileli yaşamı boyunca emekçi Kürt halkına sadık kalmış, ona hizmet etmiş ve bunları proleter enternasyonalizmi ile birleştirmişti. Gazetemizin 2. sayısında kendisiyle yaptığımız röportajda Cegerxwin şöyle diyordu: "Ben Kürdüm, fakat yalnız Kürtlerin şairi değil, bütün dünyada ezilen halkların şairiyim. İnsanların çektiği perişanlığı yaşadım. Şiirlerimde bunları dile getirmeye çalıştım. Şair bilinçli olmalı, olayları Marksist açıdan görebilmelidir. Bize düşen görev ezilenleri aydınlatmak, geleceklerini şiirlerimizde dile getirmektir. Eskiden peygamberler vardı, bir bakıma şimdi şairler onların yerini almışlardır. Üstümüze düşen görev çoktur". **İçinde bulunduğumuz 20. yüzyılla yaşıt olan Cegerxwin, yaşamını sürgünde noktalarken halkının mutlu geleceği için, halkların kardeşliği için canını vermiş nice şair arasındaki onurlu yerini de aldı. Bu büyük Kürt şairinin sanatını ve kişiliğini alan geniş bir yazıya önümüzdeki sayılarda yer vereceğiz.**

Işçi sınıfının en iyi evlatlarından birini saygıyla anıyoruz

Enternasyonal'in şairi Pottier'i anarken

Burhan KARAKURT

Tüm dünya işçilerinin uluslararası marşı **"Enternasyonal"**'in yazarı **Eugéne POTTIER**'in öldüğü günden bu yana tam 97 yıl geçmiş. Ama Pottier unutulmadı. Her geçen gün, o'nu tanıyanların sayısı

söylenmektedir. **"Enternasyonal"**, çevrildiği dillerde kitap sayfaları arasında kalmış, tozlu raflarda meraklı okuyucularını bekleyen bir şiir değildir. **"Prinç tarlalarında dizlerine kadar batağa"** girip **"bütün soruları sorabiliyor"**, her grevde, her direnişte, devrimde dilden dile dolaşıyor.

şıyordu. Bu şarkılar işçilerde birlik olup ekonomik-demokratik çıkarlarını elde etme bilinci uyandırıyor, burjuvaziye karşı savaşım isteklerini bileyip keskinleştiriyordu.

Pottier, 1848 devrimi sırasında, işçi sınıfının giriştiği ayaklanmada barikatlarda

Polonya uluslararası bir fotoğraf yarışması düzenledi

UZ: Sözünü ettiğin sorunlar ülkendeki egemen güçlerden bağımsız değil. Bu durumda, halkla ilişkilerin nasıldı?

Cem KARACA: Sağ ekstremistler, doğal olarak bana karşıydılar. Bizde, Türkiye'de, maalesef sadece siyah ve beyaz vardır. Sadece demokrat da olsanız komünist sayılırsınız. Ama bazı sol gruplarla da sorunlarım oldu. Bunlar, hep kan damlayan parçalar dinlemek istiyorlardı. Müzikle ilgileri yoktu. Bildiri gibi şeyler bekliyorlardı. Benim tercihim bu yönde değildi. Her zaman, iyi müziği aradım. Öncelikle siyasal gruplar için değil halk için müzik yaptım. Halk topluluklarına açık hava konserleri verdim. Bunlarda 7-8 bin kişi olurdu. İnsanlar oturur dinlerler ve benimle birlikte şarkı söylerlerdi. "1 Mayıs" şarkısı da bunlardan biriydi. 60 bin kişilik stadyumlarda konserler verdim. Üç kez yılın sevilen şarkıcısı seçildim. Siyasal yönüm bilindiği halde oluyordu bütün bunlar. Benim halkım politize bir halktır ve heyecanlıdır. Onlar anlıyorlardı.

UZ: Yabancı düşmanlığının temelini, kökünü nerede görüyorsun?

Cem KARACA: Yabancı düşmanlığının temelini sistemin kendisinde aramak gerek. Tüm Batı dünyası, ya da kendi deyimleriyle özgür kapitalist ekonomi dünyası böyledir. Işsizlik yenilemiyor. Işsizliğin suçu en iyi kimlere yüklenebilir? Yabancılara... Yabancılar günah keçisi haline getiriliyor. Buna karşı biz birşey yapamayız. Bu bir sistem sorunudur.

UZ: Şarkılarınla Türklerle Almanları birbirlerine yaklaştırmaya çalışıyorsun.

Cem KARACA: Sanatın kimilerini harekete geçirmekte yardımcı bir araç olabileceğini kendi deneyimlerimden biliyorum. Çözüm böyle sağlanamaz. Ama şarkılarımızla, Almanların kafasında, bu güne kadar yabancılara karşı tutumların doğru olup olmadığına ilişkin soru işaretleri yaratabilmişsek, görevlerimizi başarabildiğimizi düşünüyorum. Öte yandan soruna tek taraflı yaklaşmıyorum. Kendi halkıma ilişkin yönleri de var işin. Anadolu kültür açısından zengin bir ülkedir. Birçok ulustan meydana gelmiştir. Bu tüm kültür varlığımıza damgasını basmıştır. Almanların bunu anlaması gerekir. Anlaşılabilir olmak, kendimi anlatabilmek için kendi müziğimizi Batı müziğiyle kaynaştırmaya çalışıyorum. Türkiye'nin Kebap ve Şalvardan ibaret olmadığını göstermeye çalışı-

97 yıl geçmiş. Ama Pottier unutulmadı. Her geçen gün, o'nu tanıyanların sayısı çoğalıyor. O, dünya işçi sınıfının günlük savaşımında sesiyle, soluğuyla yaşıyor günümüzde. **"Enternasyonal"**, tüm dünya dillerine çevrilmiştir ve tüm dillerden

sorunları sorabiliyor", her grevde, her direnişte, devrimde dilden dile dolaşıyor.

Eugéne Pottier, ilk **"Lied"**ini 14 yaşındayken yazdı. Bu şarkının adı **"Yaşasın Özgürlük"**tü. 1840'tan itibaren Pottier'in kavga şarkıları Fransa'da dilden dile dola-

ENTERNASYONAL

Bütün dünya işçilerinin ortak marşı olan Enternasyonal ilk olarak 1920 yılında Baku'da Türkçe'ye çevrildi. Bu çeviri o yıl kurulan TKP'nin Azerbaycan Komünist Fırkası İkinci Kongresi'ne bir armağandı. İkinci çeviri ise bugün Türkiye'de yaygın olarak biliniyor ve metninin yayını yasak

Uyan artık uykudan
Uyan esirler dünyası
Zulme karşı hıncımız volkan
Bu ölüm dirim kavgası

Yıkalım şu köhne düzeni
Biz başka alem isteriz
Bizi hiçe sayanlar bilsin
Bundan sonra herşey biziz

Bu kavga en sonuncu
Kavgamızdır artık
Enternasyonalle
Kurtulur insanlık

Tanrı, paşa, bey, ağa, sultan
Nasıl bizleri kurtarır
Bizi tek kurtaracak olan
Kendi kollarımızdır

Yükselt kurtuluş bayrağını
Zulmü rüzgarlara savur
Körükle devrim ocağını
Tavı gelen demire vur

Bu kavga en sonuncu
Kavgamızdır artık
Enternasyonalle
Kurtulur insanlık

Hem fabrikalar hem de toprak
Herşey emekçinin malı
Kufeyliye tanımayız hak
Dünya emeğin olmalı

Cellatların döktükleri kan
Kendilerini boğacak
Bu kan denizinin ufkundan
Kızıl bir güneş doğacak

Bu kavga en sonuncu
Kavgamızdır artık
Enternasyonalle
Kurtulur insanlık

Kalk ey emekle damgalanmış
Aç ve çıplak mazlum dünya
Zulme karşı vicdanlar yanmış
Alevlenmiş kanlı dava.

Yıkalım bu köhne hayatı
Kuralım yeni bir alem
Arzın sefil, mahkum insanı
Arza hakim olur o dem...

Bu kavga en son en kati,
Şanlı bir harp olur
Enternasyonalle
İnsanlık can bulur.

Yok bize hiç kimsenin imdadı
Sultanlardan, paşalardan
Bunların hepsi insanlar celladı
Kendimizdir bizi hür yaşatan...

Parçalayıp köhne zinciri
Hükmü ele almak için
Kızgınken döğün demiri
Ocakları körükleyin

Bu kavga en son, en kati
Şanlı bir harp olur
Enternasyonalle,
İnsanlık can bulur

Demir kollu zahmet ordusu
Dünyada bizleriz ancak
Zahmetkeşin fabrika, toprak.
Tembellere ölüm, korku

Cellatların başında bir gün
Şimşekler çakar, ölüm gürler
Albayrakla doğan parlak gün
Bize bahşeyler altın güller

Bu kavga son, en kati
Şanlı bir harp olur
Enternasyonalle
İnsanlık can bulur.

Pottier, 1848 devrimi sırasında, işçi sınıfının giriştiği ayaklanmada barikatlarda savaştı. 1871'de yine barikatlardaydı. Parisli işçiler iktidarı ele geçirince, Pottier'i **PARİS KOMÜNÜ**'ne üye seçtiler. Pottier, 3600 seçmenin 3352'sinin oyunu alarak seçildi. Tarihin ilk işçi sınıfı iktidarı sayılan Komün'ün, o günün koşullarında, Fransız işçi sınıfının ele geçirdiği burjuva devlet erkini parçalayarak yerine proletarya diktatörlüğünü koyamayışı sonucu yenilgisinden sonra Pottier politik göçmen olarak önce İngiltere'ye oradan da Amerika'ya gitti.

Haziran 1871'de **"Enternasyonal"**i, 1876'da ise ünlü **"Amerika İşçi Sınıfı Fransa İşçi Sınıfının Yanındadır"** adlı **"poem"**ini yazdı.

Komün'ün yenilgisinin üzerinden 9 yıl geçtikten sonra yurduna dönebilme koşulları doğunca, Pottier Fransa'ya döndü. Fransa'ya döner dönmez de **"İşçi Partisi"**-ne girdi.

1884'de ilk şiir kitabı, 1887'de **"Devrim Şarkıları"** adlı ikinci kitabı yayınlandı. Birçok yapıtı da ölümünden sonra yayınlanabildi.

Dünya işçi sınıfının büyük propaganda şarkıları yazarı, barikat savaşları şairi **Eugéne Pottier** 1816 yılında, Paris'te kuşaktan kuşağa proleter olan bir aileden doğmuştu. İşçi sınıfının savaşımı içinde büyüdü, şairlik yeteneği bu savaşımın çetin koşulları içinde gelişti. Sınıfının yaşam kavgasında, her zaman ön saftaydı. Öldüğünde parasal yönden yoksuldu, ama parayla ölçülemeyecek varsıllıkları dünya işçi sınıfına miras bıraktı.

Eugéne Pottier 8 Kasım 1887'de, doğduğu şehir Paris'te öldü. Savaşım arkadaşlarının Komün kahramanlarının yanına **"Pére Lachaise"** mezarlığına, binlerce emekçinin **"Pottier ölmedi!"** sözleriyle uğurlanarak gömüldü.

Her 8 Kasım günü milyonlarca emekçinin günlük kavgasının içinde şarkılarıyla yaşamakta olan işçi sınıfının yiğit evladı Eugéne Pottier'i, yalnızca Enternasyonal'in yazarı olarak değil hayatı boyunca sürdürdüğü savaşımıyla birlikte analım.

Bütün dünya işçilerinin kendi dillerinden söyledikleri **"Enternasyonal"** Türkçe'ye bir kaç kez tercüme edildi. Enternasyonal'in ilk çevirisi 1920 yılı Ekim'inde BAKU'da yapıldı. Bu ilk çeviri, kuruluş kongresini Eylül 1920'de yapmış olan **Türkiye Komünist Fırkası**'nın, aynı yılın Ekim ayında yapılan **Azerbeycan Komünist Fırkası İkinci Kongresi**'ne armağanı niteliğindeydi. Tarihsel değeri de olan bu ilk çeviriyi okurlarımıza sunuyoruz.

düzenledi

1985 yazında Moskova'da yapılacak olan 12. Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali nedeniyle Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu Polonya Sosyalist Gençlik Birliği ve yayın organı **"Walka Mlodych"** tarafından ortaklaşa bir uluslararası fotoğraf yarışması düzenledi. Yarışma **"Dünya Gençliği; anti-emperyalist dayanışma, barış ve dostluk için"** başlığını taşıyor.

Düzenleyicilerin tüm ilericilere açık olduğunu duyurduğu yarışmada değerli görülen yapıtlar ödüllendirilecek ve Varşova'da ve Festival sırasında Moskova'da sergilenecek.

Katılım Koşulları:

- Yarışmaya istenilen sayıda siyah-beyaz ve/veya renkli fotoğrafla katılınabilinir. 6 fotoğraftan fazla olmamak koşuluyla röportajlar, sergiler ve küçük öyküler gönderilebilir. Fotoğraf boyutları için bir kısıtlama yoktur.
- Yapıtlarda gönderenin kimliği adresi ve yapıtın içeriği belirtilmelidir.
- Gönderilen yapıtlar iki kategoride değerlendirilecektir.

a) Profesyonel sanatçılar için
b) Amatör fotoğrafçılar için

Yarışmada şu ödüller verilecektir:

a) Büyük ödül bir heykelcik ve tüm masrafları düzenleyenler tarafından karşılanmak üzere Moskova'da yapılacak festivale katılım.

b) Profesyonellere açık ödüller:
Birincilik ödülü: yüksek kalitede fotoğraf malzemeleri

c) Amatörlere açık ödüller:
Birincilik ödülü, Polonya'da tüm masrafları karşılanarak iki hafta tatil.

- Katılanların çalışmalarını 31 Aralık gününe dek (zarfın üzerindeki damga gözönüne alınacaktır) aşağıdaki adrese göndermeleri gerekmektedir. Zarfın üzerine gönderenin yarışmaya profesyonel olarak mı, yoksa amatör olarak mı katıldığı not olarak yazılmalıdır.

Walka Mlodych-organ of ZSMP
ul.smolna 40
00-920 Warsaw POLONYA

Türkiye Postası

15 GÜNLÜK GAZETE 2 KASIM 1984 SAYI: 43

Çernenko ABD'den söz değil iş beklediklerini bir kez daha hatırlattı

Sovyetler'in dört kilit önerisi

- **Uzayı silahsızlandıralım**
- **Atom silahlarının miktarını donduralım**
- **Atom denemelerine son verelim**
- **Atom silahlarına ilk başvuran ülke olmayacağı konusunda ABD de garanti versin**

Ekim ayı ortalarında ABD'nin **Washington Post** gazetesinin kendisine yönelttiği soruları yanıtlayan Sovyetler Birliği Devlet Başkanı **Çernenko,** ABD-Sovyetler Birliği ilişkilerinin düzelmesinin mümkün olduğunu ancak şu anda bu yönde umutlanacak koşulların henüz oluşmadığını söyledi. ABD yönetiminin hep uzlaşmadan yana olduğunu söylediğini ancak Sovyetler Birliği'nin yaptığı hiçbir öneriye şimdiye dek olumlu yanıt vermediğini söyleyen **Çernenko,** sözlerin eylemlerle desteklenmesi gerektiğini vurguladı.

Bir süre önce Sovyetler Birliği Dışişleri Bakanı **Gromiko**'nun da Reagan ile yaptığı görüşmede belirttiği gibi eşitlik ve adalet ilkeleri temelinde her zaman görüşmelere hazır olduklarını vurgulayan **Çernenko,** Sovyetler Birliği'nin uzayın silahsızlandırılması, atom silahlarının miktarının dondurulması, atom silahlarının denenmesinin yasaklanması ve nükleer silahlara ilk başvuran taraf olmama konusunda garanti verilmesi yönündeki önerilerini yineledi.

Öte yandan **Gromiko** ile yapılan görüşmelerin ardından dünya kamuoyunda olumlu bir hava yaratmak isteyen Reagan yönetimi ve ABD Dışişleri Bakanı Shultz, "Moskova'nın diyaloğu geliştirmek ve somut sonuçlara dönüştürmek izlenimini edindik" gibi demeçler verirken bu yönde hiçbir ciddi adım atmamaktadırlar.

Konstantin Çernenko

Reagan yönetiminin yüksek silahlanma harcamaları politikasını sürdürmesi ve NATO'nun nükleer saldırı stratejisinden vazgeçmeyeceğini açıklaması bunun belirtileridir.

Irkçı Güney Afrika rejimi karaderilileri imha etmek istiyor

23 Ekim günü Nobel Barış Ödülü'nün Güney Afrikalı **Desmond Tutu**'ya verilmesinden birkaç gün sonra ırkçı rejimin ağır silahlarla donatılmış yedi bin kadar asker ve polisi Güney Afrika'nın başkenti Johannesburg'un banliyölerinden Sebokeng'i kuşattılar. Banliyö sakinleri uykuda iken başlatılan operasyonda birkaç saat içinde 350 kişi tutuklandı, tüm yolların kesildiği, kentin projektörlerle aydınlatılıp havadan helikopterlerle kontrol edildiği bir ortamda askerler yolları tutarken, polisler de 120 bin kişinin yaşadığı kentte arama yaptılar. Polis Bakanı yapılan operasyonun amacını **"kenti devrimci unsurlardan temizlemek"** olarak açıkladı; kentte yasaların uygulanması için her yöntemin kullanılacağını, silahlı kuvvetlerin gerekli olduğu sürece kentte kalacaklarını söyledi. Olay, ırkçı rejime karşı savaşan Birleşik Demokratik Cephe **(UDF)** tarafından iç savaş ilanı olarak tanımlanırken, Güney Afrika Kiliseler Konseyi tarafından da kınandı.

Bilindiği gibi geçtiğimiz Ağustos ayı içinde rejime yasallık kazandırmak için sadece beyazlar, melezler ve Asya kökenlilerin katılabildiği seçimleri düzenleyen ırkçı beyaz yönetim, bu seçimleri protesto eden, hak eşitliği ve polis terörüne son verilmesini isteyen kara derili halk üzerindeki baskılarını arttırdı.

Özellikle ABD, Ingiltere ve Federal Almanya'nın desteğine sahip olan Güney Afrika ırkçı yönetimi nüfusun yüzde yetmişinden fazlasını oluşturan kara derililere hiçbir hak tanımıyor ve onları ülkenin belirli yerlerinde oturmaya zorluyor.

NATO ilk saldırı stratejisinde ısrarlı

NATO Genel Sekreteri **Lord Carrington** Ekim ayı ortalarında Brüksel'de ve ardından New York'da "Dış Politika Derneği"nde yaptığı konuşmasında nükleer ilk saldırı stratejisinin **NATO**'nun savunma ilkelerine uygun olduğunu ve bundan vazgeçilemiyeceğini belirtti.

Lord Carrington

Carrington, eğer NATO sosyalist ülkelerin yaptığı öneriler çerçevesinde nükleer silahlara başvuran taraf olmayacağını açıklarsa bu durum geleneksel bir savaş tehlikesini arttırır, dedi. Böyle bir durumda **NATO'**nun inandırıcılığını da yitireceğini söyleyen **Carrington, NATO** ülkeleri arasında özellikle Hollanda, Danimarka, Yunanistan gibi ülkelerin nükleer silahlanma konusundaki farklı görüşlerine de işaret ederek

F. Almanya askerlik süresini uzattı

17 Ekim'de Federal Almanya hükümeti ABD ve NATO'nun istekleri doğrultusunda bir karar alarak askerlik süresini üç ay daha uzatarak, 18 aya çıkardı. 1989 yılında yürürlüğe girecek olan karar parlamentoda onaylandıktan sonra Federal Almanya silahlı kuvvetlerinin asker sayısı da yüz bin civarında arttırılacak. Bonn hükümetinin bu kararı özellikle Alman vatandaşlığına geçmiş Türkiyelilerin askere alınması konusunu yeniden gündeme getirebilir. Öte yandan Federal hükümet çok pahalı silah sistemlerinin oluşturulmasını içeren ve 240 milyar DM'lik silahlanma harcaması öngören bir programı da onayladı.

Viyana'da yaklaşık 11 yıldır süren Orta Avrupa'da silahlı kuvvetlerde indirim yapma görüşmelerinde henüz sonuç alınmamışken Bonn hükümetinin böylesi bir kararı muhalefet partilerinde ve barış hareketinde sert tepkilere yolaçtı. **SPD** tarafından hoşnutsuzlukla karşılanan karar, **DKP** ve **Yeşiller** tarafından protesto edildi. Federal Almanya Barış Hereketi bu konuda yaptığı açıklamada, yeni kararlar sonucunda bugün bütçenin yüzde 19'unu oluşturan savunma

KISA...KISA...KISA...KISA...KISA...KISA...

Dünyanın gözü ABD başkanlık seçimlerinde

ABD'de 6 Kasım'da yapılacak olan başkanlık seçimleri öncesinde dünya kamuoyu "Reagan-Mondale" televizyon şovunu kim kazandı konusu ile oyalanırken ABD'de ve Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde barış güçleri "bir dört yıl daha yüksek silahlanma, saldırganlık,

Hollanda, Danimarka, Yunanistan gibi ülkelerin nükleer silahlanma konusundaki farklı görüşlerine de işaret ederek Batı Avrupa hükümetlerini atom silahı karşıtlarına ve barış hareketinden gelen baskılara karşı uyardı, onlardan barış hareketine daha güçlü karşı çıkmalarını istedi.

Hereketi bu konuda yaptığı açıklamada, yeni kararlar sonucunda bugün bütçenin yüzde 19'unu oluşturan savunma harcamalarının 1994 yılında yüzde 37'nin üstüne tırmanacağını, yüzde 22 oranında olan toplumsal yatırımların ise 1994'de yüzde 16'ya düşeceğini belirtti.

Nikaragua'da seçimler 4 Kasım'da !

Nikaragua'da ülke tarihinin ilk özgür seçimleri 4 Kasım'da yapılacak. Seçimlerde Nikaragualılar doğrudan ve gizli oy ile bir başkan, bir başkan yardımcısı ve ulusal parlamentonun 90 milletvekilini altı yıllık bir dönem için seçecekler. İki milyon yedi yüz bin nüfuslu Nikaragua'da bir milyon 560 bin kişi seçmen olarak kayıtlı bulunuyor. Nikaragua'da 16 yaşına girmiş herkes seçimlerde oy kullanabiliyor.

FSLN adayları, Sergio Ramirez ve Daniel Ortega kampanya sırasında

Toplumda demokrasinin yerleşmesi açısından önemli bir aşama oluşturacak olan seçimlere 5 Ağustos tarihine dek yedi politik parti katılacağını açıkladı. Bunların arasında **FSLN** (Sandinist Ulusal Kurtuluş Cephesi), Nikaragua Sosyalist Partisi, Bağımsız Liberal Parti, Tutucu Demokratik Parti gibi partiler yeralmaktaydı. Bunlardan Bağımsız Liberal Parti 21 Ekim günü seçimlere katılmaktan vazgeçtiğini açıkladı. Parti Başkanı **Godoy**'un bir süre önce ABD'nin Managua Büyükelçisi **Harry Berghold** ile görüştükten sonra bu kararı aldığı ve seçimlerin ertelenmesini istediği belirtiliyor. Öte yanda yedi politik parti 22 Ekim günü biraraya gelerek ülkenin önemli sorunları üzerine bir ortak anlaşma imzaladılar. Partiler aralarındaki ulusal diyaloğun seçimlerden sonra da sürmesine karar verdiler. Bu diyaloğa seçimlere katılmaktan vazgeçen Bağımsız Liberal Parti de katılıyor.

Sağ kanat muhalefet seçimlere katılmıyor

Seçim yasası Devlet Konseyi'nde görüşüldüğü zaman sağ kanat partileri itiraz etmişlerdi, çünkü bu yasa demokrasinin tüm çalışan insanların çıkarlarına uygun biçimde geliştirilmesi için yeni ufuklar açıyor ve gerici güçlere seçimleri araç olarak kullanma olanağı vermiyordu. 1981 yılında sağ-kanat muhalefeti Demokratik Koordinasyon Komisyonu adlı **(DCC)** Sosyal Demokrat, Sosyal Hristiyan, Liberal Anayasal Partiler ile iki sendika birliği merkezi ve bir özel sektör kuruluşundan oluşan bir blok meydana getirdi. Bu koalisyon birkaç yıl önce seçim diye bağırırken şimdi seçimlere katılmayı reddetmiştir. Sağcılar, seçim yasasına tümüyle karşı çıkmamakla birlikte 16 yaşındakilere oy hakkı verilmesine itiraz etmekte, Sandinist Savunma Komiteleri'nin dağıtılmasını, seçimlerin ABD'nin ya da uluslararası bir kuruluşun denetiminde yapılmasını istemektedirler.

Sağ blok **DCC** seçimlere katılıp katılmama konusunda uzun süre kararsız kalmıştır. Daha sonra ise DCC'nin ABD'de yaşayan başkan adayı **Arturo Cruz** Managua'ya gelerek Sandinistlere, karşı devrimci güçlerle diyalog kurmayı ve onlara seçimlere katılma hakkının verilmesini önermiş, ancak bu koşullarda seçimlere katılabileceklerini söylemiştir. Sandinist yönetimin bu konudaki tavrı ise açıktır. Onlar çeşitli nedenlerle bir zaman karşı-devrimci güçlerin arasına karışmış karşı devrimci kişilerin ülkeye dönmesine izin vermektedirler, ancak bunların liderleriyle diyaloğa karşıdırlar. **DCC** partilerinin bunu gerekçe göstererek ABD'nin de desteğiyle seçimlere katılmayı reddetmeleri ise özgür seçimleri baltalama ve gözden düşürme çabasıdır.

Sandinistlerin 17 Temmuz'da yapılan kurultayında konuşan **Ortega, FSLN** (Sandinist Ulusal Kurtuluş Cephesi)'nin 23 noktalık programını da açıkladı. Programın temel noktalarını işçi-köylü ve emekçilerin iktidarının güçlendirilmesi, anavatanın korunması, Sandinist Halk Ordusu ve Sandinist Savunma Komiteleri ve Güvenlik Komiteleri'nin güçlendirilmesi oluşturuyor. **FSLN**, ülkede iç dengenin sağlanmasını, kamu eğitimi ve kamu sağlığı çalışmalarının mükemmelleştirilmesini, dış politikada bağımsız ve barışçıl bir çizgiden vazgeçilmesini garanti ediyor.

Nikaragua Sosyalist Partisi'nden aday olan **Domingo Sanchez Salgado**'nun açıkladığı program da ulusal ekonominin güçlendirilmesi, toplumsal kazanımların savunulması, barışçıl ve bağımsız bir dış politikanın izlenmesi gibi hedefleriyle Sandinistlerin programıyla birçok noktada çakışıyor.

Tutucu Demokrat Parti'nin başkan adayı **Dr. Clemento Guido** ise özel mülkiyet hakkını savunuyor ve işçilerle işveren arasında bir uyum sağlanması gerektiğine inanıyor.

silahlanma, saldırganlık, içişlerine müdahale politikası istemiyoruz" diyerek Reagan'ı protesto ediyorlar. Geçtiğimiz günlerde Reagan'ın ABD'de Oregon eyaletininin Portland kentinde yaptığı gezide sert protestolarla karşılandı.

El Salvador'da iç barış nasıl sağlanacak ?

Uzun süredir ABD destekli hükümet güçleri ile yurtseverler arasında kanlı bir savaşın sürdüğü Orta Amerika ülkesi El Salvador'da 15 Ekim günü yurtsever cephe temsilcilerinin yaptığı çağrı üzerine La Palma kentinde Devlet Başkanı **Jose Napoleon Duarte** ile yurtsever gerillalar arasında ilk görüşme yapıldı. Bilindiği gibi yurtsever kurtuluş hareket temsilcileri üç yıldan beri demokrasiye dönüş konusunda rejim temsilcileriyle defalarca görüşme önerisinde bulunmuşlardı. Son görüşmede **Duarte**, ülkede barışın sağlanması için gerillaların affedilmesinin yeterli olduğunu savunurken, kurtuluş hareketi temsilcileri de iç barışın sağlanması için ABD müdahalesine son verilmesi, politik tutukluların serbest bırakılması, halka karşı suç işlemiş kişilerin cezalandırılması ve demokratik reformların başlatılmasını önerdiler. İlk görüşmede elde edilen tek somut sonuç taraflar arasında görüş ayrılıklarının giderilmesi konusunu araştıracak bir ortak komisyonun kurulması oldu. Bu komisyonda kurtuluş hareketinin, hükümetin ve kilisenin temsilcileri bulunacak ve komisyon kilisenin gözetimi altında toplanacak.

1984 Nobel Barış Ödülü'nü Güney Afrikalı din adamı Tutu aldı

1984 yılı Nobel Barış Ödülü Güney Afrikalı zenci piskopos **Desmond Tutu**'ya verildi. **Tutu**, 1960 yılında Afrika Ulusal Kongresi'nin o zamanki başkanı **Albert Luthuli**'den sonra Nobel Barış Ödülü'nü alan ilk Güney Afrikalı oldu. **Tutu**, Güney Afrika Kiliseler Konseyi Genel Sekreteri olarak birçok kez Güney Afrika'daki ırkçılık politikasını protesto etmiş, ülkesinin kara derili halkının eşit haklar mücadelesini aktif olarak desteklemişti.

Desmond Tutu, eşi tarafından kutlanıyor

Grenada işgalinin birinci yıldönümü

Karaipler'deki Grenada adasının ABD tarafından bizzat işgal edilmesinin birinci yıldönümü nedeniyle geçtiğimiz günlerde dünyanın birçok ülkesinde ve bizzat Grenada'da yapılan gösterilerle demokrasi güçleri Amerikan birliklerinin adadan çekilmesini ve Grenada halkının özgürlüğüne kavuşturulmasını istediler. Bilindiği gibi 19 Ekim günü 1983'de adanın yasal başbakanı **Maurico Bishop** CIA ajanları tarafından öldürülmüş ve 25 Ekim günü Amerikan askeri birlikleri Reagan'ın emriyle adaya çıkartma yapmıştı. Birliklerin iki ay sonra çekileceğinin söylenmesine rağmen işgal bir yıldır sürmekte olup, halkın ilerici yönetim döneminde elde ettiği kazanımların çoğu yokedilmiştir.

KAL 007 olayının birinci yılında bütün dünyanın kabul ettiği gerçek:

ABD Kore uçağının 269 yolcusunu casusluk amacıyla ölüme gönderdi

KAL 007 **olayının zamanı, mekânı, ABD yönetiminin olayın ardından yaptığı çelişkili açıklamalar ve başlatılan anti-Sovyet kampanya, masum yolcuları taşıyan bu uçağın hiç de öyle masum bir işlevi olmadığı konusunda kuşkular doğurmuştu. Sovyetler Birliği daha ilk günden** KAL 007**'nin sıradan bir yolcu uçağı olmadığını, amacının Sovyetler Birliği'nin Uzak Doğu savunma sisteminin tepki gösterme gücünü saptamak olduğunu açıklamıştı. Sovyetler Birliği bu açıklamayı yaparken uçuşun hattının ve rota sapmasının rastlantısal olmadığını ileri sürmüş ve şu soruların yanıtlanmasını istemişti:**

- KAL 007 **sıradan bir yolcu uçağı ise Sovyetler Birliğinin önemli askeri tesislerinin bulunduğu yasaklanmış askeri bölgede ne yapıyordu?**
- **Uçağa ilişkin ilk açıklamalar** CIA **tarafından yapılmış ve ABD yönetimi uçağın tüm uçuşunu büyük bir dikkatle izlediklerini gösteren bilgiler vermişti. Öyleyse uçak normal rotasından 500 kilometre kadar saptığı ve 2,5 saat boyunca böyle uçtuğu halde niçin hiç uyarılmamıştı?**
- **Uçak niçin tüm uluslararası uçuş kurallarını çiğneyerek ışıklarını yakmamış ve Sovyet Uçuş Servisi'nin sinyallerine yanıt vermemişti?**
- **Normal rotası dışında uçtuğu Sovyetler Birliği tarafından saptanıp, Sovyet avcı uçaklarınca uyarıldıgı, iniş yapmaya yöneltildiği halde 2,5 saat boyunca niçin bu uyarıları dikkate almamıştı?**
- **Sistemlerinde bir bozukluk var idiyse, aynı zamanda Tokyo Hava Kontrol kulesi ile nasıl bağlantı kurabilmişti?**
- **ABD yönetimi sivil uçağın yanında ona çok benzeyen askeri bir uçak uçtuğunu niçin olaydan ancak dört gün sonra kabul etmişti?**

Bir yıl önce Sovyetler Birliği tarafından öne sürülen bu sorular, geçtiğimiz yıl için olayı araştıran, olayın üzerine eğilen batılı birçok sivil havacılık uzmanı, bilim adamı, pilot ve hatta eski bazı istihbarat görevlileri tarafından da soruldu ve kimi sorular açıklık kazandı. Bu konuda yapılan bazı araştırmalar, aralarında Der Spiegel, Stern, **tanınmış İngiliz askeri dergisi** "Defense Attache", Konkret **olmak üzere birçok yayın organında yeraldı. Tüm bulgular** KAL 007**'nin bir casusluk uçağı olduğu, olayın ABD tarafından planlandığını ortaya koyarken, Sovyet yetkililerinin o gün bu soruları sormakta haklı olduklarını gösterdi.**

1983 yılı, 31 Ağustos'u 1 Eylül'e bağlayan gece. Alaska'nın Anchorage havaalanında Seul'a giden Güney Kore yolcuları heyecanla uçaklarının kalkmasını bekliyorlardı. Yolculuğuna 40 dakika geç başladı **KAL 007.** Uçuşa geçtikten sonra da normal rotasından 500 kilometre ayrılıp, on derece kuzeye döndü. Sovyetler'in önemli askeri tesislerinin bulunduğu yasaklanmış bölgeye doğru ilerledi. Işıkları yanmıyordu uçağın. Kendisini izleyen Sovyet avcı uçaklarının hiçbir sinyaline yanıt vermedi. 2,5 saat boyunca hiçbir uyarıyı dikkate almadan ısrarla ve sanki tüm radar sistemleri bozukmuşçasına Sovyet hava sistemi içinde ilerledi, ilerledi...

Ertesi gün **KAL 007**'nin felaketle sonuçlanan esrarengiz yolculuğu tüm gazetelerde manşetti. **KAL 007,** Sovyet avcı uçaklarınca düşürülmüştü. Bir yaygaradır koptu. ABD Dışişleri Bakanı **Shultz** ve Başkan **Reagan** en ciddi ve en endişeli ifadelerini takınarak, "Sovyetler Birliği sivil bir uçağı düşürdü, bu terör eyleminin hesabı sorulmalıdır" yaygarasını kopardılar, Sovyetler Birliği'ne karşı bir kampanya başlattılar.

1983 yılının Sonbaharı uluslararası ilişkiler açısından herhangi bir Sonbahar değildi. O günlerde Batı Avrupa barış hareketi ABD atom füzelerine karşı "Kıztüsü **SIPRI**'nin verdiği bilgilere göre ABD'nin Uzak Doğu'da, Aleuten takımadalarından Shemya'da, özellikle Kamçatka'yı gözetleyen radar sistemi "Cabra Dane"de yeralmaktaydı. Bu sistem ABD'nin en hassas gözetleme sistemi olup, havada üç bin kilometreye kadar uzaklıktaki araçları saptayabiliyordu. Ayrıca, yine aynı bölgede, Shemya'dan Sovyet sahillerine doğru uçuş yaparak, Sovyetler Birliği'ni radar ve telsiz cihazlarıyla gözetleyen RC-135 tipinde ABD özel casusluk uçakları bulunmaktaydı. Bunların yanısıra radar dalgaları gibi tüm elektronik sinyalleri ve telsiz konuşmalarını kaydedip, değerlendirilmesi için belirli merkezlere ileten Ferret-D tipindeki bir casusluk uydusu da burada yeralmaktaydı.

İşte **KAL 007,** tüm bu sistemlerle donatılmış bu bölgede üstüste birkaç defa, Sovyetler Birliği'nin yasakladığı hava sahasını ihlal etti. ABD radar cihazları, füzelerle donatılmış Sovyet avcı uçaklarının havalandıklarını saptamalarına karşın yanlış istikamete giden uçağı ikaz etmediler, Koreliler'i alarma geçirmediler. Pentagon'un haberleşme ağının yapısı ve fonksiyonu üzerine çalışmalar yapan Yale Üniversitesi'nde görevli **David Pearson** şöyle diyordu: "Amerikalılar ancak ve

Kuşkuları arttıran diğer noktalar

Sivil uçağın masum yolcuları taşımaktan başka bir görevi olduğundan kuşkulanan uzmanlar rota değiştirme dışında iki nokta üzerinde durdular. Bunlardan ilki **KAL 007**'nin New York'dan tam zamanında gelmesine rağmen Anchorage'dan 40 dakika gecikmeli kalkması, ikincisi, ise RC-135 tipinde bir askeri keşif uçağının kendisine refakat etmesiydi.

Uzmanların yaptığı bazı saptamalara göre uçağın rötarlı kalkması şunları sağlamıştı:

- **KAL 007**'nin üstüste birkaç kez Sovyetlerin yasakladığı hava sahasını ihlal ettiği sırada ABD'nin "Ferret-D" adlı askeri istihbarat uydusu da Doğu Asya'da bulunmaktaydı. Oysa uçak tam zamanında kalksa uydu dünyanın öbür tarafında olacaktı.
- **KAL 007**'nin Sovyet hava sahasını ihlal ettiği her dakika ABD'nin "Shuttle" uzay aracı da Uzak Doğu bölgesinde bulunmaktaydı.
- **KAL 007** düşürülmeyip uçuşuna aynı doğrultuda devam etseydi Vladivostok'daki Sovyet askeri üslerinin üzerinden geçecek, aynı dakikalarda "Ferret-D" ve "Shuttle" da o bölgenin üzerine gelecеklerdi.

"Ferret-D" uyduları radyo ve radar yakadar ilerleyebileceğini, yani karşı tarafın savunma esnekliğini saptamak için de kullanılmaktaydılar. Uçağın rötarlı kaldırılmasıyla uyduların bu saptamayı yapabilecek uygun bir konuma gelmesi de sağlanmıştı.

Öte yanda normal rotasını izlemiş olsaydı, **KAL 007,** Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü'ne ait yedi kontrol kulesinden geçecekti. Uçağın son kontrol noktasından 46 derece uzakta bulunduğu saptanmıştı. Ancak, **KAL 007** koduyla bir uçak tüm kontrol kuleleriyle ilişkiye geçmişti. Hatta Japon askeri yetkililerinin de doğruladığı gibi, uçak düşürüldükten birkaç dakika sonra son kontrol kulesi birisi tarafından **KAL 007** kodu kullanılarak aranmıştı! ABD Dışişleri Bakanlığı'nda eskiden gizli istihbarat uzmanı olan **John Keppel**'in yaptığı açıklamaya göre **KAL 007,** Los Angeles'den gelen 0-15 sefer sayılı bir uçağı bekleyip onunla beş dakika arayla havalanmıştı. **KAL 007** uçağı rotasından saparken diğer uçak doğru rota üzerinde uçmuş, gerek Tokyo'daki, gerekse Güney Kore'deki kontrol kulelerine kendisini **KAL 007** gibi tanıtarak, pozisyon bildiriminde bulunmuştu. **Keppel**'in iddiaları henüz kanıtlanmış değil. Ancak, tüm bulgularla birlikte düşünüldüğünde **KAL 007** uçağının kalkışındaki rötarın da önceden planlan-

de Sovyetler Birliği'nin savunma sisteminin esnekliğini denemek, bir nükleer saldırı karşısında ne kadar zamanda tepki göstereceğini ölçmek için planlanan bir casusluk faaliyetinin parçası olarak kullanılmıştı.

Kaldı ki, 31 Ağustos'u 1 Eylül'e bağlayan gece herhangi bir gece de değildi. O gece, Sovyetler Birliği Uzak Doğu'da Kamçatka Yarımadası'nda kıtalararası bir füzeyi denemek istiyordu. Bu nedenle Moskova'dan o bölgeye uçacak tüm pilotlara Uzak Doğu'daki yasaklı bölgeye dikkat edilmesi yönünde uyarıda bulunulmuştu. Bu uyarıyı Güney Kore uçağının pilotları da Anchorage'dan hareket etmeden almışlardı.

İngiliz askeri dergisi **Defense Attache**'ye göre sivil uçağın çok benzeri **RC-135** tipinde bir askeri keşif uçağının da jete rekabet ettirilmesi ve yasak bölgeye girmeden **RC-135**'in geri dönmesi, Sovyet avcı uçaklarını şaşırtmayı ve sivil uçağın casusluk görevini yerine getirmesini sağlamayı amaçlıyordu. ABD, askeri bir uçakla Sovyet savunma tesislerine bu denli yaklaşamayacağını ve hedefine ulaşamayacağını düşünerek sivil bir uçağı kullanmayı planlamıştı. Sivil bir uçakla Sovyetler Birliği'nin savunma sistemleri konusunda başka türlü elde edemeyeceği bilgileri edineceğini ve ayrıca Sovyetler Birliği'nin sivil bir uçağı düşürmeye cesaret edemeyeceğini hesaplamıştı. Yani, 269 yolcunun felaketini bile bile göze almıştı. Öte yanda Sovyetler Birliği sivil bir uçağın casusluk amacıyla kullanılamayacağını tahmin etmiş, 2,5 saat uyarıldığı halde tüm sivil uluslararası havacılık kurallarını ihlal ederek sinyal vermeyen ve hiçbir uyarıyı dikkate almayan bir uçağın casusluk amacıyla kullanılan sivil görünümlü özel bir askeri uçak olduğu sonucuna varmıştı.

KAL-007, ABD'nin ilk hava serüveni değil !

- Amerikan askeri uçakları 1953'den 1956 yılına dek Sovyetler Birliği'nin hava sahasını 113, diğer sosyalist ülkelerin semalarını ise 211 kez ihlal etti. Bu olaylar sırasında Amerikan uçakları birçok kez Sovyet hava savunma kuvvetlerine ait uçaklara ateş açtı.
- 1956 yılında CIA "Moby Dick"

değildi. O günlerde Batı Avrupa barış hareketi ABD atom füzelerine karşı "Kızgın Sonbahar" eylemlerinin hazırlığındaydı. 6 Eylül'de ise Avrupa'nın ve dünyanın kaderini tayin edecek olan Cenevre silahsızlanma görüşmelerinin yeni bir turu başlayacaktı. Yani, ABD uluslararası ortamı gerginleştirmek, silahsızlanma görüşmelerindeki baltalayıcı tavrını sürdürmek için yeni bir fırsat daha yakalamıştı.

KAL 007 gerçekten sıradan bir yolcu uçağı mıydı? Artık bu sorunun yanıtı pek çok kişi için "hayır"dır. Elde edilen kanıtlar olayın üzerindeki sis perdesini dağıtmış, ABD yönetiminin gizlediği gerçekler açığa çıkmaya başlamıştır.

Iki olasılık var: Ya pilotlar kördü, ya da rotayı bile bile saptırdılar

Olay günü açıklama yapan ABD yönetimi, uçağın rotasından 500 kilometre kadar sapmasını "finger error", yani parmak kayması sonucu meydana gelmiş ufacık bir hata olarak nitelendirmiş, dünya kamuoyunu aldatmaya çalışmıştı. Oysa, havacılık ve haberleşme tekniklerinde öyle bir noktaya ulaşılmıştı ki, teknik açıdan böyle bir hatanın yapılması olanaksızdı. Olayı inceleyen Uluslararası Sivil Havayolları Örgütü'nün Seyir Komisyonu'na göre, bu denli büyük bir hata ancak iki şekilde açıklanabilirdi: Ya bu pilotlar kördüler, ya da çok mükemmel bir şekilde bir "hata senaryosu" oynamışlar, bile bile yanlış r ota uygulamışlardı.

Öte yanda eski Lufthansa pilotu **Rudolf Braunburg** bir başka konu üzerinde durdu ve tüm cihazlarının arızalanması ya da bütün seyir sistemlerinin yanlış programlanması halinde bile uçak mürettebatının **"yanlış rotada olduklarını farkedebileceklerini"** açıkladı. Ayrıca, rotadan 500 kilometrelik bir sapma **KAL** pilotlarının deneyimleriyle çelişmekteydi. 10 500 uçuş saatiyle Güney Kore Havayolları'nın en tecrübeli pilotlarından biri olarak tanınan **KAL 007**'nin pilotu ise New York-Anchorage-Seul hattını daima problemsiz uçmuş, üstelik iyi elektronik bilgisinden ötürü kendisine "Bay Bilgisayar" adı takılmıştı.

O gece Amerikalıların tüm sistemleri mi çökmüştü?

KAL 007'nin başına gelenler herhangi bir yerde değil, ABD dinleme ve gözetleme cihazlarıyla dolu bir bölgede gerçekleşti. Isveç Barış Araştırmaları Enstitüsü'nde görevli **David Pearson** şöyle diyordu: "Amerikalılar ancak ve **tam da o gece** tüm kontrol ve keşif sistemlerinin çökmesi halinde **KAL 007** uçağını gözden kaçırabilirlerdi".

... ceklerdi.

"Ferret-D" uyduları radyo ve radar yayınlarını dinleyebildiği gibi, herhangi bir aracın, örneğin bir uçağın karşı tarafın savunma sistemleri içinde hangi noktaya ...

... likte düşünüldüğünde **KAL 007** uçağının kalkışındaki rötarın da önceden planlanmış olduğu tezi daha da güçleniyor. Yani, **KAL 007** daha yola çıkarken gerçekleştireceği görev belliydi. **KAL 007**, o bölge-

KAL 007 uçağı ABD dinleme ve gözetleme cihazlarıyla dolu bir bölgede, rotasından 500 kilometre saparak Sovyetler'in yasakladığı bölgeye doğru ilerledi...

KAL 007'ye (alttaki fotoğrafta görülüyor) uçağın çok benzeri RC-135 tipinde bir askeri casusluk uçağı (üstteki fotoğrafta) rekabet ettirildi. RC-135'in yasak askeri bölgeye girmeden önce geri dönmesi Sovyet avcı uçaklarını şaşırtmayı amaçlıyordu. R-135 casusluk uçakları Shemya'dan Sovyet sahillerine doğru her zaman uçuş yaparak Sovyetler Birliği'nin bu bölgedeki önemli askeri tesislerini gözetlemekle görevliydiler. RC-135 uçakları bu bölgedeki ABD dinleme ve gözetleme araçlarının sadece bir tanesiydi. Burada, ABD'nin havada üç bin kilometreye kadar uzaklıktaki araçları gözetleyen radar sistemi, tüm elektronik sinyalleri ve telsiz konuşmalarını kaydedip, değerlendirilmeleri için belirli merkezlere ileten Ferret-D tipindeki casusluk uydusu da yeralmaktaydı. "Ferret-D" uydularının bir özelliği de herhangi bir aracın, örneğin bir uçağın karşı tarafın savunma sistemleri içinde hangi noktaya kadar ilerleyebileceğini, yani karşı tarafın savunma esnekliğini saptamak için de kullanılabilmeleriyd'.

savunma kuvvetlerine ait uçaklara ateş açtı.

● 1956 yılında **CIA** **"Moby Dick"** kod adlı bir casusluk operasyonunu gerçekleştirdi. Sosyalist ülkelerin toprakları üzerine, yüksekliği yetmiş ve genişliği elli metre olan, içlerinde 20 kilometre yükseklikten 500'er fotoğraf çekme yeteneğine sahip 650 kilogram ağırlığında tam otomatik kameralar taşıyan balonlar gönderildi.

● 1956 yılında Türkiye'ye U-2 tipinden ilk dört casusluk uçağı gönderildi. Aynı dönemde 18 Ocak günü içinde kışkırtıcı yazılarla dolu bir Amerikan balonu Federal Almanya topraklarından havalandırıldı; bir Çekoslavak yolcu uçağına çarparak 22 yolcunun ölümüne neden oldu.

● 1960 yılında, yüzbaşı **Powers** yönetiminde 20 bin metre yükseklikte uçan ABD'nin U-2 casusluk uçaklarından biri Sovyetler Birliği'nin Sverdlovsk kenti üzerinde düşürüldü. Aynı yıl içinde aynı türden bir uçak da Çin'de düşürüldü.

● 1961 yılında ABD Küba üzerinde sürekli casusluk uçuşlarına başlarken, Laos hükümeti ABD uçaklarınca gerçekleştirilen 347, Endonezya hükümeti ise 7 hava casusluğu olayını protesto etti.

● 1963 yılında bir Amerikan uçağı Küba topraklarında petrol arama çalışmaları yapan Sovyet ve Küba'lı petrol uzmanlarına ateş açtı.

● 1970 yılında bordasında iki amerikan generali, bir binbaşı ve bir Türk albayı taşıyan Amerikan **U-8** askeri uçağı Sovyet hava sahasına girdi.

● 1976 yılında Küba'nın "Cubana de Aviacion" havayollarına ait bir yolcu uçağı CIA ajanları tarafından bordasında 73 yolcusuyla birlikte havada patlatıldı.

● 1978 yılında Güney Kore **KAL** havayollarına ait bir **Böeing-707** uçağı Sovyetler açısından stratejik önemi çok büyük olan Kolsk Yarımadası'nın yasaklanmış bölgeleri üzerinden geçti.

● 1980 yılında Iran'a karşı başarısızlıkla sonuçlanan "Petrol Banyosu" adlı operasyona **C-130** "Hercules" tipinden 6 taşıma uçağı ve sekiz helikopter katıldı.

● 1982 yılının 22 Şubat, 13 Mart, 4 ve 5 Mayıs günlerinde Amerikan uçakları Sovyetler Birliği'nin hava sınırlarını ihlal etti.

12 Eylül devirmesinden bu yana sosyal içerikli harcamalar büyük miktarda kısılarak bütçenin yapısı temelden değiştirildi

Silahlanma + Borç ödemeleri + holdinglere teşvik : 85 bütçesinin yarısı

Maliye ve Gümrük Bakanı Vural Arıkan 18 Ekim tarihinde bir basın toplantısı yaparak, 1985 yılı bütçesinin gelir ve harcama kalemlerini açıkladı. Bakan'ın yaptığı açıklamaya göre, 5 trilyon 508 milyar Lira olan 1985 yılı bütçesinin yapısında önemli değişiklikler yapılarak, önceki yıllara oranla sosyal içerikli harcamalar yarıyarıya geriletildi ve buna karşılık askeri harcamaların, borç ödeme ve holdinglere teşvik kalemlerinin payı iki kat artırıldı.

Örneğin, Maliye ve Gümrük Bakanı Vural Arıkan'ın yaptığı açıklamaya göre, 1985 yılı bütçesinden askeri harcamalara iç ve dış borç ödemelerine ve dışsatımcı holdinglere teşvik fonları için toplam 2 trilyon 821 milyar lira ayrıldı. Bu miktar, 1985 yılı bütçe harcamalarının yüzde 51,2'sini oluşturdu ve böylece, bu üç kalemin bütçe içindeki payı birkaç yıl öncesine oranla iki katı artırılmış oldu. Örneğin, 1981 yılı bütçesinden askeri harcamalara, borç ödemelerine ve holdinglere verilen teşviklerin toplamı 469 milyar liraydı ve bu miktar, bütçenin yüzde 24,8'ini oluşturuyordu.

Maliye ve Gümrük Bakanı'nın açıklamasına göre, önümüzdeki yıl devlet bütçesinden 1 trilyon 356 milyar Lira'lık iç ve dış borç ödenecek. Bu miktar, toplam bütçe harcamalarının yüzde 24,6'sını teşkil ediyor. Oysa, birkaç yıl öncesine kadar, iç ve dış borç ödemelerinin bütçe içindeki oranı yüzde 5'i geçmiyordu. Örneğin, 1981 yılı bütçesinden ödenen iç ve dış borçların toplamı 66 milyar liraydı ve bu miktar, bütçenin yüzde 4,2'sini oluşturuyordu.

1985 yılı bütçesine göre, önümüzdeki yıl 1 trilyon 356 milyar Lira'lık askeri harcama (emniyet teşkilatı ve Jandarma Genel Komutanlığı dahil) yapılacak. Bu miktar, 1985 yılı bütçesinin yüzde 20,6'sını teşkil ediyor. 1981 bütçesinden yapılan askeri harcamaların miktarı 298 milyar Lira'ydı ve bu, bütçe harcamalarının yüzde 19'unu teşkil ediyordu.

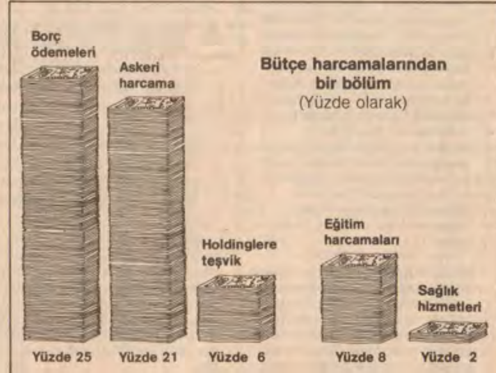
Ancak, Cunta döneminde tırmandırılan silahlanma harcamalarının boyutları bütçede görüldüğünden çok fazladır. Çünkü bütçede yeralan milli savunma giderleri, yalnızca tüketim harcamalarını gösteriyor. Savaş araç ve gereçlerinin satınalımı veya bunların Türkiye'de yapımı için harcanan paralar, bu işlerle görevli kuruluşların bütçesinde yeralmakta ve bu harcamalar gizli tutulmaktadır.

Bütçeye göre, 1985 yılında dışsatımcı holdinglere **"dışsatımı teşvik"** adı altında 330 milyar Lira ödenecek. Bu miktar, 1985 yılı bütçesinin yüzde 6'sını oluşturuyor. 1981 yılı bütçesinden holdinglere **"dışsatımı teşvik"** adı altında ödenen para 25 milyar Lira'ydı ve bu miktar, bütçenin yüzde 1,6'sını oluşturuyordu.

Askeri harcamaların, borç ödemelerinin ve holdinglere teşviklerin bütçe içindeki payının, son dört yıl içinde yaklaşık iki kat artması, yatırımların ve sosyal harcamaların büyük miktarlarda gerilemesine neden oldu. 1980 yılı öncesinde, bütçenin yaklaşık üçte biri yatırım harcamalarına ayrılırken, şimdi bu miktar yüzde 20'nin bile altına geriletilmiş bulunuyor. Örneğin, yatırımların bütçe içindeki payı 1978 yılında yüzde 31 iken, bu miktar 1981 ve 1982 yıllarında yüzde 24'e, 1983'de yüzde 21'e ve 1985 yılında da yüzde 18'e geriletildi.

Özal Hükümeti'nin hazırladığı 1985 yılı bütçesine göre, memurların gerçek gelirleri önemli miktarda geriletilerek, personel harcamalarının bütçe içindeki payı azaltılmış oldu. Devlet İstatistik Enstitüsü'nün rakamlarına göre, yıllık enflasyon oranının yüzde 56 olmasına karşılık, Özal Hükümeti memurların maaşlarını yüzde 21,5 oranında artırdı. 1985 yılı bütçesinde, memur maaşları için 1 trilyon 175 milyar Lira ayrıldı ve böylece, memur maaşlarının bütçe içindeki payı 1982'de yüzde 28,2'den 1985'de yüzde 21,3'e geriletildi.

Aynı şekilde, 1985 yılı bütçesinde yeralan bütün sosyal içerikli harcamalar önemli miktarlarda azaltıldı. Örneğin, 1982 yılına göre 1985'de, milli eğitim harcamalarının bütçe içindeki payı yüzde 11'den yüzde 8'e ve sağlık hizmetlerine ayrılan ödeneklerin payı yüzde 4'den yüzde 2'ye düşürüldü. 50 milyon nüfuslu Türkiye'nin sağlık hizmetleri için, 1985 yılı bütçesine 136 milyar Lira konuldu ve böylece, yılda kişi başına 2 bin 720 Lira'lık sağlık harcaması öngörüldü.

Açığın 1 trilyon Lira'yı aşacağı öne sürülüyor

1985 bütçesi açığı 500 milyar Lira

"24 Ocak Kararları"'nın uygulamaya konulmasından bu yana bütçe açıkları kronik bir hal aldı ve bugün 500 milyar Lira'ya ulaştı. Maliye ve Gümrük Bakanı Vural Arıkan'ın yaptığı açıklamaya göre, 1984 yılında 340 milyar Lira olan bütçe açığı 1985'de 500 milyar Lira olacak ve bu açık, iç borçlanma ile kapatılacak.

Oysa, 24 Ocak Kararları'nın uygulamaya konmasından önceki yıllarda, yıllık bütçe açıkları 20 ile 52 milyar Lira arasında değişiyordu. 24 Ocak Kararları'yla birlikte bütçe açıkları iyice tırmanmaya başladı ve 1980 yılı bütçesi 122, 1982 yılı büt-

1985 yılı bütçe açığını 500 milyar Lira olarak ilan ederken, bunu enflasyonun yüzde 25'e indirileceği ve önümüzdeki yıl Dolar'ın 475 Lira olacağı varsayımına dayandırdı. Oysa, uzmanların belirttiğine göre, Dolar'ın fiyatı önümüzdeki yıl 600 Lira'nın üzerine çıkacak ve enflasyon hızı da yüzde 25'in üzerinde gerçekleşecek.

Ayrıca, bütçe açığını kapamak için hedeflenen 500 milyar Liralık iç borçlanma rakamı da gerçekçi bulunmuyor ve iç piyasada bu kadar paranın bulunamayacağı öne sürülüyor. Ni-

ÖZLEM ÖZGÜR **Gündem**

Dominyon bütçesi

Kapitalist toplumlarda, emekçi yığınlardan alınan değişik vergiler, devlet gelirlerinin büyük bir bölümünü oluşturur. Buna karşılık, devlet harcamaları, sistemin özü gereği genel olarak sermayenin ve özel olarak tekelci sermayenin çıkarına hizmet eder. Ve bütçenin bu fonksiyonunu kendi çıkarları doğrultusunda değiştirebilmek için, emekçi yığınların on yıllardır sürdürdüğü mücadele, demokrasi mücadelesinin önemli bir parçasını oluşturur.

"Emekçilerden alınan vergilerin azaltılması, silahlanma harcamalarının kısılarak yeni iş alanlarının açılması, halkın ihtiyaçlarına cevap veren sosyal harcamaların artırılması ve benzeri" belgiler altında sürdürülen bu mücadelenin sonucunda emekçi sınıflar azımsanamayacak kazanımlar elde etmişler ve bütçe içinde yeralan sosyal içerikli harcamaların artırılmasını gerçekleştirebilmişlerdir. Bütün bu nedenlerle, bütçenin yapısı ve onun yapısındaki değişmeler, şu ya da bu kapitalist ülkedeki rejimin niteliği hakkında önemli ipuçlarını da bera-

da değişiyordu. 24 Ocak Kararları'yla birlikte bütçe açıkları iyice tırmanmaya başladı ve 1980 yılı bütçesi 122, 1982 yılı bütçesi 105 ve 1983 yılı bütçesi de 250 milyar Lira açık verdi.

Ancak, uzmanların yaptığı açıklamaya göre, 1985 yılı bütçesi için öngörülen 500 milyar Liralık açık iki nedenle gerçekçi görülmüyor ve bütçe açığının, önümüzdeki yıl 1 trilyon Lira'nın üzerine tırmanacağı öne sürülüyor. Çünkü, Vural Arıkan Liralık iç borçlanma rakamı da gerçekçi bulunmuyor ve iç piyasada bu kadar paranın bulunamayacağı öne sürülüyor. Nitekim, resmi verilere göre, bu yıl iç borçlanma için yüksek faiz oranlarıyla satışa çıkarılan hazine bonolarının yüzde 70'i satılabildi ve geri kalanlar elde kaldı. Ayrıca, bundan bir süre önce çıkartılan son tertip 100 milyar Liralık hazine bonosunun ancak 13 milyar Liralık bölümü satılabildi.

kısa kısa... kısa kısa.. kısa kısa...kısa

Devletin çiftçiye borcu 50 milyar

Ege Bölge Temsilciler Meclisi toplantısında bir konuşma yapan Ziraat Odalar Birliği Genel Başkanı Osman Özbek, üreticinin devletten alacağının her geçen gün arttığını belirterek, **"çeşitli ürünlerden çiftçilerin toplam alacağı 50 milyar Lira'yı aştı"** dedi. Osman Özbek'in açıklamasına göre, devletin çay üreticilerine 29 milyar Lira, ayçiçeği üretici köylülere 50 milyar Lira, hububat üreticilerine 11 milyar Lira, pamuk üreticilerine 3 milyar Lira, incir üreticilerine 1 milyar Lira ve üzüm üreticilerine 400 milyon Lira borcu var.

Birbuçuk trilyonluk yeni yük

Maliye ve Gümrük Bakanı **Vural Arıkan,** 16 Ekim tarihinde 1985 yılı bütçesiyle ilgili olarak yaptığı basın toplantısında, yeni vergi ve yapılacak zamlarla önümüzdeki yıl emekçi yığınlara 1,5 trilyon Liralık yeni yükler getirileceğini açıkladı. 1 trilyon 500 milyar Liralık yeni yükün 1 trilyon Lirası'nı, yılbaşından itibaren uygulamaya konulacak olan Katma Değer Vergisi (KDV) ve geri kalan 500 milyar Liralık bölümünü ise, KIT ürünlerine yapılacak yeni zamlar oluşturuyor. Özal Hükümeti'nin hazırladığı KDV Yasası'na göre, satın alınan bütün mal ve hizmetlerin fiyatına ek olarak **"Katma Değer Vergisi"** adı altında vergi ödenecek.

Yıllık enflasyon yüzde 56

Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanı **Nihat Güner**'in yaptığı açıklamaya göre, Eylül 1983-Eylül 1984 dönemini kapsayan bir yıllık sürede, enflasyon oranı yüzde 56 olarak gerçekleşti. Yapılan açıklamada, içinde bulunduğumuz yılın Ocak-Eylül döneminde de, fiyatların yüzde 36 oranında arttığı belirtildi ve böylece, dokuz aylık sürede Özal Hükümeti'nin 1984 yılı enflasyon hedefi büyük oranda aşılmış oldu. Bilindiği gibi, Özal Hükümeti'nin programında enflasyon oranının 1984'de yüzde 25'e çekileceği vadedilmişti.

Yarım milyon memur borca sığındı

Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü'nün yaptığı açıklamaya göre, 1984 yılının ilk dokuz ayında borç almak için kuruma başvuran memur sayısı 500 bin kişiye ulaştı. Yapılan açıklamada, 1984'ün Ocak-Eylül döneminde memurlara verilen borç miktarının geçtiğimiz yılın eş dönemine göre yüzde 62 oranında artarak 29 milyar Lira'ya yükseldiği belirtildi. Geçtiğimiz yılın Ocak-Eylül döneminde, memurlara verilen borç miktarı 22 milyar 400 milyon Lira'ydı.

Holdinglere sekiz ayda 220 milyarlık teşvik

İçinde bulunduğumuz yılın Ocak-Ağustos dönemini kapsayan ilk sekiz aylık sürede, **"dışsatımı teşvik"** adı altında devlet kasasından holdinglere verilen paranın miktarı 220 milyar Lira'ya ulaştı ve böylece, teşvik uygulamasının başladığı 1981 yılından bu yana an yüksek ödeme 1984 yılında gerçekleşmiş oldu. Dışsatımcı holdinglere devlet bütçesinden verilen teşviklerin miktarı 1981 yılında 25 milyar, 1982 yılında 87 milyar ve 1983 yılında da 148 milyar Lira'ydı.

IMF yine teftişe geldi

Son teftişten bu yana aradan iki ay geçmeden, Türkiye Masası Şefi Geoffery Tyler başkanlığında yeni bir IMF heyeti Türkiye'ye gelerek ekonomiyi teftişe başladı. Edinilen bilgiye göre, IMF heyeti, 1985 yılı bütçe ve ekonomik programını kontrol edecek.

Büyük holdinglerin bir altın yılı daha

İstanbul Sanayi Odası'nca geçtiğimiz günlerde yayınlanan **"Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşu"**na ait veriler, bunalım ortamında çok sayıda küçük, orta ve hatta yer yer büyük sermaye kesimleri iflasa sürüklenirken, bir avuç büyük holdingin 1983'te bir altın yıl daha yaşadığını gösteriyor. Bu verilere göre, Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşu, bir önceki yıla oranla geçtiğimiz yıl satışlarını yüzde 53,4 artırdılar ve böylece, bu kuruluşların satış toplamı 3 trilyon 143 milyar Lira'dan 4 trilyon 821 milyar Lira'ya yükseldi.

İstanbul Sanayi Odası'nın yaptığı açıklamaya göre, 500 büyük sanayi kuruluşunun 1983 yılı karları, bir önceki yıla oranla yüzde 50,3 oranında artarak, 140 milyar Lira'dan 210 milyar Lira'ya yükseldi. Yapılan açıklamada, 500 büyük sanayi kuruluşunun enflasyon oranı çıkartıldıktan sonra karlarının yüzde 7,4 ve satışlarının ise bir önceki yıla göre yüzde 9,5 artış gösterdiği belirtildi.

İstanbul Sanayi Odası tarafından geçtiğimiz günlerde yayınlanan **"Türkiye'nin en büyük 500 sanayi kuruluşu"** adlı araştırmaya göre, Türkiye'nin 500 büyük sanayi işyerinden 74'ü Kamu İktisadi Kuruluşu ve geri kalan 426'sı da özel kişilere ait bulunuyor. İlgili araştırmada, devlete ait 74 kamu kuruluşunda 363 bin işçinin ve özel sektöre ait 429 büyük sanayi kuruluşunda da 264 bin işçinin çalıştığı belirtildi.

denlerle, bütçenin yapısı ve onun yapısındaki değişmeler, şu ya da bu kapitalist ülkedeki rejimin niteliği hakkında önemli ipuçlarını da beraberinde getirir.

Özal Hükümeti'nin açıkladığı 1985 yılı bütçe ve programı, bu gerçeğin ilginç bir örneğini vermekte ve Evren-Özal rejiminin içyüzünü açık bir biçimde sergilemektedir. Özal-Evren rejiminin, önümüzdeki yıl için öngördüğü bütçe ve ekonomik programın bir yanı, milyonlarca emekçiyi ilgilendirmektedir. Bu bütçe ve programa göre, **"kemerleri sıkma"** politikasından en küçük bir taviz verilmeyecek, süngü zoruyla işçilerin, memurların, köylülerin, esnaf ve zanaatkarların gerçek gelirlerini geriletme politikasına devam edilecektir.

"24 Ocak Kararları"yla bütçenin yapısında ve işlevlerinde öngörülen köklü değişiklikler, Özal'ın 1985 yılı bütçesinde doruk noktasına ulaşmış bulunmaktadır. 1980 öncesi uygulamalara göre, bütçede yeralan çalışma ve sosyal güvenlik, bayındırlık, köy hizmetleri, sağlık, eğitim ve benzeri bütün sosyal içerikli harcamalar yarıyarıya düşürülmüş ve yatırım harcamalarının bütçe içindeki payı, son otuzbeş yılın en düşük düzeyine indirilmiştir.

Buna karşılık, bütçede yeralan üç kalem; silahlanma harcamaları, borç ödeme ve holdinglere teşvik fonları iki katından fazla tırmandırılmış ve devlet bütçesi, kelimenin gerçek anlamıyla **"emperyalizme ve işbirlikçi tekelci sermayeye hizmet bütçesi"** haline getirilmiştir. Ancak, bütçenin yarısından çoğunu oluşturan bu üç kalem, bu hizmeti tam olarak göstermeye yetmemekte ve bunlara bazı eklemeler yapmak gerekmektedir.

Yerli holdinglere her yıl sunulan devlet olanakları, 1985 yılı bütçesinde görülen 330 milyar Lira'lık **"dışsatımı teşvik"** fonundan ibaret değildir. Yatırım teşvikleri, vergi iadeleri, devlet kredileri, KIT'ler eliyle ucuza sunulan mal ve hizmetler, holdinglere verilen devlet desteğinin öteki halkalarını oluştururlar.

Emperyalist soygun ve sömürünün ulaştığı boyutlara gelince. Bu konuda, yeni sömürgeciliğin iki yöntemine bakmak yetiyor. 1980 öncesinde, Türkiye'nin yıllık dış borç faiz yükü, 150-200 milyon Dolar arasında değişiyordu. Bu rakam, bugün yılda 1,5 milyar Dolar'a ulaşmış bulunuyor. Nitekim, Maliye ve Gümrük Bakanı'nın 1985 bütçesi açıklamasına göre, Türkiye önümüzdeki yıl 3,5 milyar Dolar dış borç ödeyecek. Bunun 2 milyarı ana para ve geri kalanı da faiz ödemesi olacak. Demek ki, beş yıl gibi kısa bir sürede, Türkiye'nin yıllık faiz yükü yaklaşık on kat artmış. Bunu bir kenara koyalım.

Dışarıdan satın alınan malların fiyatlarının sürekli yükseltilmesi ve satılan malların fiyatlarının düşürülmesi sonucu, Türkiye'nin yıllık kaybı, 1980 öncesinde yılda ortalama 1 ile 1,5 milyar Dolar arasında değişiyordu. Bu rakam, yüksek oranlı devalüasyonlarla şimdi yılda 5 milyar Dolar'ın üstüne tırmandırılmış bulunuyor.

Çokuluslu tekellerin, emperyalist finans merkezlerinin sömürü ve talan kalemlerinden ikisini oluşturan, dış borç faiz ödemelerini ve dış ticaret soygununu alt alta koyup toplayalım: Emperyalist merkezlerin, her yıl Türkiye'den alıp götürdükleri paranın miktarı, yaklaşık 6,5 milyar Dolar'dır. Ve bu 6,5 milyar Dolar'lık soygun, Türk parası olarak, tamı tamamına 2 trilyon 665 milyar Lira ediyor.

Bu rakamın ne anlama geldiğini kavrayabilmek için, bir iki küçük karşılaştırma yapalım. 2 trilyon 665 milyar Lira'lık bu soygun, Türkiye'de sanayi sektöründe çalışan bir milyon işçinin yıllık ücretinin, yaklaşık dokuz katıdır. Ve yine bu rakam, 50 milyon nüfuslu Türkiye'nin 1985 yılı bütçesinin yarısını ve kamu yatırımlarının iki buçuk katını oluşturmaktadır.

Bu iki örnek, Evren-Özal rejimi eliyle ulusal ekonominin iyice emperyalizmin kıskacına sokulduğunu göstermeye yetmiyor mu? Bu bütçenin ve bu politikaların en küçük bir ulusal yanı var mıdır? Ve bu bütçeye **"dominyon bütçesi"** desek, haksızlık mı olur?

İki dili birden öğrenmek... Ama nasıl ?

"Isveç modeli", "Bavyera Modeli" "Çocukların ulusal kültürlerinden kopmaları", "Bulundukları ülkenin dilini iyi öğrenemeyen çocukların toplumda yalıtlanmaları", "Anne ve babalarıyla anlaşamaz hale gelen çocuklar ve çocuklarının eğitimine katkıda bulunamayan anababalar"...Bunlar Batı Avrupa'da yaşamakta olan göçmen emekçilerin hemen hepsinin ortak sorunlarını dile getiren rastgele seçilmiş başlıklar. **Türkiye Postası**'nın başlattığı **"Anadil tartışması"** bu bakımdan önem taşıyor.

Bir süreden beri sürdürmekte olduğumuz, göçmen işçi çocuklarının anadil eğitimine ilişkin yayınımıza ilginin sürmekte olduğu, gelen yazı, mektup ve görüşlerden anlaşılıyor. Anadil ve anadil eğitimi sorununun, tüm kapitalist Avrupa ülkelerindeki, özellikle de Federal Almanya'daki Türkiyeli emekçi aileleri için yakıcı bir sorun olduğu ortada. Anadillerini bilmeyen, ya da yarım bilen çocuklarımız hak ve fırsat eşitliğinin bulunmadığı bir ortamda, bulundukları ülke dilini de tam öğrenemeyen ve **"yabancı"** olmanın tüm ağırlığını sırtında duyan, yeni kuşakların geleceğidir söz konusu olan.

Türkiye Postası, konuya ilk değindiğinde, her türlü görüşe ve tartışmaya açık olduğunu belirtti. Bu güne kadar yayınlanan yazı ve görüşlerde de bu ilkeyi korudu. Böylece sayfalarımızda anadil eğitimi konusunda oldukça değişik görüşler yeraldı. Bundan böyle de yeralacak. Bu değişik görüşlerin ortak noktası anadilin ve anadil eğitiminin öneminin görüş sahiplerinin hiçbiri tarafından yadsınmaması, aksine bu önemin altının çizilmesiydi. Birbirinden çok farklı görüşler savunulduğu izlenimi yaratan

İsveç'te anadil eğitimine önem ver[...] asimilasyonu savunmaktır

İsveç'den S. Turgut adlı okurumuz anadil eğitiminin gereğini ve zorunluluğunu vurgularken anadil eğitimini önemsemeyenleri de eleştiriyor ve asimilasyoncu politikalara hizmet tehlikesine işaret ediyor. Isveç'te gözlenen olguları sergiliyor ve soruyor: Isveçleşmeyi savunmak doğru bir politika mıdır?

Avrupa ülkelerinde yaşayan çeşitli göçmen gruplarının anadilde eğitim sorunlarını **Türkiye Postası**'nın tartışmaya açması önemli bir adımdır. Bu tartışmaların yanısıra ayrıca, bizlere düşen önemli bir görev daha var: Bu sorunu, Avrupa'da yaşayan Türkiyeli göçmen kitlesi içinde yaygınlaştırmak, bilince çıkartmak ve sahiplendirmek.

Örneğin Isveç'de, anadilde eğitim her göçmen grubunun yasal hakkıdır. Türkiyeli'ler için de durum böyledir. Fakat eğitimdeki, özellikle teknik aksamalardan kaynaklanan bozukluk ve keşmekeşlik öğrenci velilerini salt Isveçce eğitimin gerekliliğine inandırmaya başlamıştır. Bugün Türkiyeliler arasında yaygın olan genel düşünce şudur: **"Biz nasıl olsa bu ülkede kalıcıyız. Bu yüzden çocuklarımız Türkçe'yi öğrenmeseler de olur. Çünkü yarın öbürgün iş piyasasına atıldıklarında kendilerine Türkçe değil Isveçce gerekli olacaktır."** On yıl öncesinin, **"ulusal benliğimizi, dilimizi koruyalım"** mantığı bugün yavaş yavaş, yerini başka düşüncelere bırakmaya başlamıştır. Bu noktada **Türkiye Postası**'nın sorunu yeniden gündeme getirmesi önemli bir adımdır.

Isveç'te zorunlu temel eğitim süresi 9 yıldır. Anadil eğitimi yapan okullarda ortaokul döneminde, yani 7. sınıftan itibaren Isveçce öğrenimi başlamaktadır. Ilk altı yıl kendi anadillerinde (Türkçe) eğitim yapan çocuklar 7. sınıftan itibaren zorlanmaya tediğinde yeterli yanıtı Isveç dilinde alamayacaktır. Okulda başka bir kültürü öğrenirken ona çok zıt diğer bir kültürle evinde karşılaşacaktır. Eğitimi süresince kendi anadilindeki gelişimi günlük konuşmaların dışına taşamayacak, kendi anadilinde yazıp okuyamayacaktır. Bu da önemli bir noktadır. Çünkü dil öğrenimi sadece konuşmak değil, aynı zamanda okuyup yazmaktır. Bu noktada çocuğun kişiliğinin gelişmesi temelde kendi anadilini (okuyup, yazamamak) ve kültürünü iyi öğrenmesi ile mümkündür, gerçeğini vurgulamakta yarar vardır. Bu kişiliği kazanmış olan bir çocuk, ikinci bir kütürü daha iyi algılayıp uyum sağlayabilir.

Bir de madalyonun öbür yüzü var. Anadil eğitimine karşı çıkanlar, **"Isveçlilerle eşit olalım, çocuklarımız bu topluma uyum sağlayabilsinler. Meseleyi böyle getirmekle ayrımcılığı kendimiz yaratıyoruz, ırkçılığı körüklüyoruz"** şeklinde gerekçeler öne sürerken bazı gerçekleri gözardı ediyorlar. Eşitsizlik, ayrımcılık ve ırkçılık sadece toplumun haksız ekonomik temelini ve siyasi yönetim ilişkilerini değiştirerek ortadan kaldırabilir. Bu savaşımda göçmenler çalışan halkla birlikte ortak bir amaca sahipler: Sömürüyü ve eşitsizliği ortadan kaldırmak. Öyleyse eşitsizlik, ayrımcılık ve ırkçılığa hedef olmamak için **Isveçlileşmeyi** savunmak doğru bir politika mıdır?

Bizler, yıllar öncesinde bu hakka sahip olmuşken, şimdi buna karşı çıkmakla ya da sahiplenmemekle Isveç Hükümeti'nin yabancılara ilişkin yürüttüğü asimilasyon politikasına hizmet etmiş olmuyor muyuz? Almanya'da sorunun pratik çözümü, ırkçılık, ayrımcılık politikasının hakimiyetine karşı çıkma temelinde düşünülüyorsa, Isveç'te de **"Asimilasyon"** politikasının hakimiyetine karşı çıkma temelinde düşünülmelidir.

Isveç'te mevcut anadil eğitiminin sorunları vardır. Bunlar teknik sorunlar olmakla birlikte bu eğitim biçiminin yeterli olup olmadığı da tartışma götürür. Bu tartışma özellikle yerleşim bölgelerinden ve de son 5-6 yıldır Isveç Hükümeti'nin göçmen azınlıklarına karşı izlediği politikanın değişmesinden kaynaklanıyor. Göçmenler 4-5 semte yığılarak, Isveçlilerden soyutlanma durumunda bırakılıyorlar. Şimdiden göçmen semtleri Isveç semtleri' ayrımı yapılmış durumda.

Bu sorunların pratikte çözümlenmeleri uzun bir zaman alacaktır kuşkusuz. Zaman geçirmeden bunların üzerine gidilmesi sağlanmalıdır. Çocuklarımıza kendi anadillerinde eğitim yaptıralım. Bilelim ki, sorun sadece dil sorununda yatmamaktadır.

Göçmen işçi çocuklarının, yaşadıkları ülkelerde toplumun eşit haklı üyeleri olabilmeleri, çeşitli engellerin aşılmasının, hukuksal, yasal eşitliğin sağlanmasının yanında, dillerin yetkinleştirilmesine de bağlı. Sorun, yeterli yabancı dilin nasıl öğrenileceğinden ibaret değil. Anadil öğretiminin nasıl yapılacağı, doğal çevrenin dışında ve uzağında anadilin nasıl kazanılacağı ve geliştirileceği başlı başına bir sorun...

Bavyera Eğitim Bilim Sendikası'ndan Ismail Bulan "Bavyera Modeli"[...]

Bavyera Modeli: İki cami arasında be[...]

Federal Almanya'da anadil eğitimi konusunda en çok tartışılan ve eleştirilen Bavyera Modeli, konunun uzmanlarınca "utanılacak" bir uygulama olarak niteleniyor ve sert biçimde eleştiriliyor. Bavyera Modeli'nin neden ve sonuçlarını, bu modeli yakından izlemiş yetkili bir eğitimcinin, Bavyera

dir. Daha üst sınıflarda (Esas Okulda) anadilde verilen ders saati 9'a indirilmekte ve haftada 23 saat Almanca ders verilmektedir.

Çocukların hem anadillerinde hem de Almanca ders görmeleri nedeniyle bu sınıflara **"iki dilde eğitim yapan ulusal sınıflar"** denmektedir. Iki dilde öğrenim yapan ulu-

- Göçmen emekçilerin sosyal, ekonomik, kültürel ve politik güvencelerini gözönüne almayan bir **"Yabancılar Kanunu"** çıkmıştır.

- 1965-73 yılları arasında çeşitli ekonomik krizler yaşanmıştır (petrol vs.). Bu krizlerden en çok zarar gören yabancı emekçiler olmuştur. Bu süre içinde yabancı emekçi-

Birbirinden çok farklı görüşler savunulduğu izlenimi yaratan yazılarda bile, tartışmanın ve sorunun düğüm noktası, anadil öğrenip öğrenilmemesi değildi. Görüş sahipleri iki yanlı ama iki yanı ayrılmaz bir bütün olan göçmenlerin dil sorunlarının bir ya da öteki yanına yaptıkları vurgularla birbirlerinden ayrılıyorlardı. Kimileri, anadil eğitiminin ihmal edilmişliğinden ve yetersizliğinden hareket ederek bunu gerici asimilasyon politikalarına bağlarken ve bu politikaların alternatifi olarak anadile güç verilmesini isterken, bunun somutunu yabancı çocukların şu veya bu süreyle kendi anadillerinde eğitim sürdürmelerinde görüyorlardı. Buna karşılık, yabancı gençlerin içinde yaşadıkları toplumda karşılaştıkları ayrımcılığı, hak ve fırsat eşitsizliğini vurgulayanlar, bu olumsuzlukları aşmanın, yaşanan ülkenin eğitim sisteminden ve dilinden kopmamakla ayrımcılık ve fırsat eşitsizliği çemberine kapılmamakla mümkün olabileceği gerçeğine dikkat çekiyorlardı.

Tartışmanın bu noktasında, sorun, yaşanan, işçi sınıfının parçası olunan ve uyum gösterilmesi gereken ülkede eğitim, meslek edinme, kültürel olanaklardan eşit yararlanma iş ve toplum hayatında eşit haklı yer alma ve topluma kültürel açıdan da katkılı olabilme gereği şeklinde kendini gösteriyor. Ama bütün bunların kendi öz kültür ve dilinden kopmuş olarak sağlanamayacağı; bunun çocuğun kendi en yakın çevresinden kopmasını, çeşitli kültür ve benlik çatışmalarını birlikte getireceği görüşü de genel kabul görüyor. O zaman üzerinde düşünülmesi ve çözümlenmesi gereken sorun: **"Çocuklarımıza anadil ve kültürlerini olabildiğince iyi, yeterli öğretip benimsetirken, onları içinde yaşadıkları toplumda tüm alanlarda eşit haklı kişiler kılmanın yolları, yöntemleri, politikaları nedir?"** şeklinde ortaya çıkıyor.

Türkiye Postası, önümüzdeki sayılarında da, konuya somut yaklaşımlar getiren ve özellikle öğrenci velileriyle öğretmenlerimizin deneyimlerini içeren yazıları yayınlamayı sürdürecek.

kendi anadillerinde (Türkçe) eğitim yapan çocuklar 7. sınıftan itibaren zorlanmaya başlıyorlar. Çünkü, ilkokul süresince öğrendikleri Isveççe çok yetersiz kalıyor. Bu durumda aileler, çocuklarının daha baştan Isveççe öğrenim yapmalarını uygun görüyorlar.

Anadil eğitimine bu nedenlerle karşı çıkanların dışında, farklı nedenlerle de karşı çıkanlar var. Bunlar çocukların gelecekleriyle, eğitimleriyle daha yakından ilgilenen aydın çevreler. Bir kısmı enternasyonalizm adına anadil eğitimine karşı çıkarken, bir kısmı da Isveç'teki Türkiyeli göçmen grubunun çok geri ve eğitimsiz olduğunu öne sürerek kendi çocuklarını bu çevrenin çocuklarıyla aynı yuvalara ve okullara göndermekten kaçınıyor ve anadil eğitimine cephe alıyorlar.

Isveç'te yaşayan Türkiyeli grubun büyük çoğunluğu Konya'nın Kulu kazasından gelmişler (bunlara çok sayıda Kürt de dahil) ve burada "Kuluca" dediğimiz bir şiveyle konuşuyorlar. Yuvalarda ve temel okullardaki görevlilerin de çoğu Kululu ve aynı şiveyle konuşmaktalar. Çoğu eğitimsiz ve Türkiye'deki geri kültürün özelliklerini taşıyorlar. Burada yetişen çocuklar ne Isveçce'yi ne de Türkçe'yi doğru dürüst konuşabiliyorlar. Yapı olarak ne Türkiyeli ne Isveçliler. Bu durumu gören "aydın" kesimin insanları çocukları yuva çağındaysa **"Aman Kuluca konuşmasınlar"** diyerek, temel okul döneminde de **"Aman Kululu öğretmenlerin elinde feda olmasınlar"** diyerek Isveççe öğrenimini yeğliyorlar; Türkçe'yi evde öğreteceklerini ve bunu **"başarabileceklerini"** savunuyorlar. Ama bunun yanısıra, **"Anadilde yapılan eğitimdeki sorunlar çözümlense tabii çocuklarımıza bu eğitimi yaptırırız"** demeyi de ihmal etmiyorlar. **"Sorunlar çözümlenene kadar bir neslin feda edilmesi yanlış olur"** diyorlar.

Yukarıda sıraladığımız kesimlerden ilki bilinçsizce, ikincisi ise **"lafta"** daha bilinçlice ama sonuçta her ikisi de anadil eğitimine karşı çıkmaktadırlar.

Biz çocuklarımızın hem kendi dillerini hem de yaşadığımız ülkenin, yani çoğunluğun dilini çok iyi öğrenmelerini istiyorsak, önce onlara sağlam bir kişilik kazandırmak zorundayız. Bu kişilik sadece dil konuşmakla kazanılmaz. Yani sorun sadece dil sorunu değildir, kültür sorunudur da. Bizler çocuklarımızı Isveçli çocuklarla bir tutamayız. Örneğin temel eğitimini Isveççe yapan Türkiyeli bir çocuk eve geldiğinde başka bir dil konuşmak durumunda dır. Okul ödevlerine yardım edilmesini is-

sonuçlarını, bu modeli yakından izlemiş yetkili bir eğitimcinin, Bavyera Eğitim Bilim Sendikası (GEW) yabancı öğretmen ve eğitmenler çalışma grubu başkanı Ismail Bulan'**ın ağzından dinleyelim.**

●

Soru- Üzerinde çok tartışılan, konuşulan "Bavyera Modeli"**ni tanıtır mısınız?**

İ. Bulan- Bavyera modeli kısaca, iki dilde öğretim yapan, Yugoslav, Italyan ve Türk uyruklu öğrenciler için ayrı ayrı açılmış ulusal sınıflardır. Temel ve esas okullarda, bütün yaş grupları için açılmış bu tür ulusal sınıflarda dersler, ilk yıllarda (haftada 20 saat olmak üzere) çoğunlukla öğrencilerin anadilinde ve çocukların ülkelerinden gönderilen öğretmenler tarafından verilmekte-

lara **"iki dilde eğitim yapan ulusal sınıflar"** denmektedir. Iki dilde öğrenim yapan ulusal sınıflara devam etmeyip normal sınıflara (Regelklasse) giden öğrencilere isteğe bağlı olarak öğleden sonraları 8 saat tamamlayıcı (Ergänzung) anadili dersleri verilmektedir. Münih'te 1983/84 ders yılında Türk çocuklarının yüzde 40'ı (2.102) normal sınıflara, yüzde, 60'ı (3147) ise iki dildeki 146 sınıfa devam etmişlerdir.

Soru- Bu modele neden gereksinme duyuldu?

İ. Bulan- Bu soruya anlaşılır yanıt verebilmek için Federal Almanya'ya gelen göçmen işçi akımını irdelemek gerekir.

- 1955 yılında Italyan ve Ispanyol emekçileri Federal Almanya'ya gelmeye başladılar.

- 60'lı yıllardan başlamak üzere özellikle 64/65 yıllarında büyük göç başlamıştır.

den en çok zarar gören yabancı emekçiler olmuştur. Bu süre içinde yabancı emekçilerin sorunlarını çözmek üzere **"Federal Eyalet Çalışma Komisyonu"** kurulmuştur.

- 1973 yılından sonra büyük bir artış gözlenmekte. Özellikle ayrı aileler bir ölçüde birleşmiş, eğitim-öğretim çağındaki çocuk sayısı artmıştır. Ailelerin eşlerinin yanına gelmeleri, Federal Almanya'da doğan çocukların okul çağına gelmeleri nedeniyle kamuoyunun ve velilerin baskısı da artmıştır.

Salt işgücünden yararlanmak isteyen yetkililer, 65'li yıllardan sonra yabancı çocuk ve gençlerin eğitim öğretim sorunlarıyla, hazırlıklı olmadıkları bir anda karşı karşıya gelmişler çözüm yolları aramaya başlamışlardır.

Şimdi sorunuzun yanıtına dönebiliriz. 65'li yıllardan sonra anadilde eğitim güncel bir sorun olmuş, veliler çocuklarının anadillerinde eğitim görmeleri istemişlerdir. İlk

GEW Yabancı Öğretmenler ve Eğitmenler Çalışma Grubu Başkanı öğretmen Ismail Bulan, öğrencileriyle birlikte

ermemek

odeli"ni anlatıyor

beynamazlık !

omik,
önüne
akmış-

nomik
rizler-
ekçiler
nekçi-
ederal

kez 1967 yılında Bavyera'ya 2 Türk öğretmeni gönderilmiş, bu öğretmenler tarafından öğleden sonraları anadil dersleri verilmeye başlanmıştır. Özel bir çok sorunları olan yabancı çocuklar, öğretmenler için zor; Alman veliler için de istenmeyen kişilerdi. Kültür Bakanlığı'nın ise böyle bir eğitim-öğretim programı-planı yoktu. Kendi görüşlerine göre:

Dil toplumu değiştirme araçlarından biridir

Rıza BARAN
Kemal ŞEREF

Anadili öğremininin gerekliliğini ve zorunluluğunu toplumsal politika ve öğretim politikası açısından vurgulayan, yığınların sorunlarıyla yakından ilgilenen tüm insanların düşünsel ve deneyimsel birikimlerini bütünleştirecek bir tartışmanın başlatılması son derece olumlu bir iştir.

Şimdiye değin bu konuya ilişkin tartışma Almanca sürdürüldüğü için, özellikle eğitim ve öğretim alanında çalışan ve deneyler toplayan insanlar, dil bilgilerinin yetersizliğinden dolayı, düşünce ve deneyimlerini anlatma ve yayma olanağı bulamadılar. Bu nedenle de sorunların çözümüne yönelik çabalara katkıları ve etkileri sınırlı kaldı. Ancak, bu tür insanlar, tartışma anadillerinde de başlatıldığında görüşlerini belirtmez, edindikleri deneyimleri diğer insanların yararına sunmazlarsa toplumsal sorumluluklarını yerine getirmemiş olurlar.

Türkiye Postası tartışmayı başlatırken, anadili öğrenim sorununu **"geçiş dönemi"** sorunu mu, yoksa toplumsal politik gelişmeye sürekli eşlik etmesi gereken bir sorun mu olarak gördüğünü belirlememiş. Bizce bu yaklaşım biçimi, egemen güçlerin etkileme ve güdümleme çabaları sonucu zaten varolan sorunu belirlemede görülen **"belirsizlik"** ve **"güvensizlik"** durumunu daha güçlendirebilir. Anadili öğrenmenin zorunluluğu konusunda göçmen işçilerin küçümsenmelayan, kuşaktan kuşağa aktaran araç dildir. Ve dilin kültürel ve toplumsal önemi de burada yatmaktadır. Dil ve ekin ilintisi bu bütünlük içinde görülmeli ve irdelenmelidir. Günümüzde Federal Almanya toplumu çok kültürlü bir durum göstermektedir. Yani toplumda çeşitli kültürler birarada yaşamaktadır. Ve bu (kültürler) birarada yaşama süreci içinde birbirlerini etkilemektedirler. Bir kültürün öz çeşitliliğini koruyarak, çok kültürlü bir ortamda, kültürler arası etkileşime katkıda bulunabilmesi, o kültürü taşıyan dilin yaşatılmasına ve geliştirilmesine bağlıdır.

RIZA BARAN KİMDİR ?

Rıza Baran, Batı Berlin Eğitim ve Bilim Sendikası'nın (GEW) yabancılar komisyonunda çalışıyor. Aynı zamanda Neuköll̈n bölgesi işyeri temsilciliğinin de ikinci başkanı. Türkiye Postası'nın 7 Eylül tarihli 39. sayısında yayınlanan ve olumlu karşılandığı kadar eleştirilere de uğrayan "Anadil Eğitimi Konusunda Memorandum"un da hazırlanmasında aktif katkıları oldu. 11 yıldır öğretmenlik yapan Baran, gene öğretmenlik yapan Kemal Şeref'le birlikte hazırladığı bu yazısında, dilin kültürel işlevi ve hayatı etkileme, çevreyi değiştirme işlevi üzerinde duruyor.

Kültür toplumsal yaşamı biçimlendirmeye yönelik bireysel çabalar içinde yaratılır, geliştirilir. Bireyin düşünsel ve duygusal yeteneği ise, onun toplumu ve özünü anlamaya, yorumlamaya ve etkilemeye yönelik etkinliklerine paralel gelişir. Bu anlamda kişilik gelişimi dışdünya ve bireysel güçlerin dengeli etkileşiminin ürünüdür. Bundan dolayı dışdünya-

zorlaştırır. Buna karşın **"Kültürel benlik"** değişim ve gelişimin anlatımıdır; tüm toplum için geçerli, geleceğe açık, dayanışmayı güçlendirici yanları ve istemleri vurgular.

Buraya değin kültürel soruna ve bu soruna ilişkin yürütülen tartışmada belirginleşen kavramlara son derece sınırlı bir çerçevede bakmaya çalıştık. Bu kavramların her biri için geniş kapsamlı tartışmaların yapılması gerektiğinin bilincindeyiz. Bu kavramlara değinmeden dile bakış açımızı anlatmamız olanaksızdı.

Düşüncelerimizle anadili ediminin

sının (entegrasyonun) göçmen işçilere ilişkin Federal Almanya'nın resmi devlet politikasını oluşturduğunu düşününce, bu uyum görüşüne karşı seçenek bir görüş geliştirmek ilerici çevrelerin önünde duran bir görevdir. Biz bu görevin, kültürel ve toplumsal gelişim için toplumsal alanda, eşit haklı ve yükümlü, birarada yaşama görüşünün bilimsel olarak gerekçelendirilmesi ve savunulması ile yerine getirilebileceğini düşünüyoruz. Anadili öğreniminin zorunluluğu uyum politikası içinde anlatılamaz. Çözüm resmi devlet politikasının dışında aranılmak zorundadır. Çünkü, uyum politikası ya kültürel ve bireysel çeşitliliği yok ediyor, insanlara uyan, özgün düşünce ve yaşam anlayışı geliştiremeyen yığınlara dönüştürüyor; ya da bu baskıya tepki olarak ulusal kökeni ve değerler bütününü yüceltmeye eğilimli kümelerin oluşmasına yol açıyor. Bu durumu görmek için çevremize bakınmamız bile yeterlidir.

Federal Almanya'nın göçmen işçi çocuklarının eğitimine yönelik politikasında belirgin iki eğilim görülmektedir. Göçmen işgücünün sürekli değişimine dayalı, geri dönüşü temel alan eğilim (Bavyera) ve onların Alman toplumu içinde erimesini amaçlayan eğilim (Batı-Berlin). Her iki eğilimin de göçmen işçi çocuklarının sorunlarına çözüm getirmeyeceği ve onların kültürel ve dilsel gelişimini olumlu yönde etkileyemeyeceği görülmüştür. Bunların anadili öğrenimini kolaylaştırmadığı ortadadır.

Olumsuzluklar olumluluğa dönüştürülebilir

Bu olumsuzluğu olumluluğa dönüştürecek güç, göçmen aileleri, sorunları doğrultusunda aydınlatarak ve onlara anadil öğreniminin, çocuklarının geleceği ve toplumun demokratikleştirilmesi için sahip olduğu önemi anlatarak seferber etmekte yatmaktadır. Yine aynı şekilde Federal Almanya'daki demokratik kamuoyu aydınlatılmalı ve sorunun çözümüne katkıda bulunması sağlanmalıdır. Sendikalar bu konuya ilişkin tartışmayı yoğunlaştırmalı, üyeleri olan yerli ve ya-

Kültür Bakanlığı'nın ise böyle bir eğitim-öğretim programı-planı yoktu. Kendi görüşlerine göre:

- Ana-babalar çocuklarının kendi anadillerinde ayrı sınıflarda öğretim görmelerini istiyorlardı;
- öğrenciler Almanlaşmamalıydı;
- benliklerini korumalıydılar ve
- ülkelerine döndüklerinde okullara ve topluma uyum sağlayabilmeliydiler.

Gerçek nedenlerin bunlar olmadığını yetkililer çok iyi biliyorlardı. Yukarıdaki sözde gerekçeleri öne sürerek 1971 yılından sonra Bavyera'da iki dildeki ulusal sınıflar açılmaya başlanmış, yıldan yıla artarak bugün sınıf sayısı Münih'te 146'ya yükseltilmiştir. Türk hükümetleri de bu modeli benimsemişler, karşı çıkmamışlardır.

Bu modelin gerçek nedenleri: 1. Yardımcı işçi rezervi hazırlamak. 2. Öğrencilerin yüksek okullara gitmelerini meslek ve sanat öğrenmelerini güçleştirmek. 3. Normal sınıflardaki öğretmenlerin işlerini kolaylaştırıp kamuoyonu memnun etmek, 4. Milliyetçi duyguları taze tutarak uyumu zorlaştırmaktı.

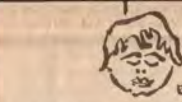
Ne yazık ki yabancı genç ve çocukların zararına olan bu model zamanında yanlış anlaşılmış, gerekli önlemler alınamamıştır. Ilk kez 1978 yılında Türk Milli Eğitim Bakanı Necdet Uğur tarafından Bavyera Kültür Bakanı'na bir memorandum (muhtıra) verilerek bu modelin sakıncaları anlatılmış, dikkatleri çekilmiş, ama etkisiz kalmıştır.

Soru- Sonuçları nasıl oldu anlatabilir misiniz?

İ. Bulan- Bu modelin sonuçlarını kısaca şu şekilde özetleyebilirim. Öğrencilerin yüksek okullara gitme olanakları çok kısıtlanmış; Alman arkadaşlarının sahip oldukları meslek ve sanat öğrenme şansları azaltılmış; içiçe, uyum içinde yaşıyan toplumlar yerine birbirine uzak've düşman kuşaklar yaratılmış, işsizler ordusu çoğalmış, hem ülke kültüründen hem de yaşadığı ülkenin kültüründen **uzak** bir kuşak yetiştirilmiştir. Öte yandan, ülkelerine dönen öğrencilerin kendi ülkelerindeki okullara da uyum sağlayamadıkları tesbit edilmiştir. (Iki dilde eğitim yapan ulusal sınıflar kendi ülkesinin eğitim-öğretim programını uygulayamamaktadırlar.)

Iki dilde eğitim yapan ulusal sınıflardaki öğretim planları ne Alman planına ne de ülke planına uymamakta, sonuç olarak **"iki cami arasında kalmış beynamaz"**a benzemektedirler.

Bu modeli ortaya çıkaranlar ve onaylayanlar utansın...

yecek bir bölümü soruna, Federal Almanya'daki egemen güçlerin bakış açısından yaklaşıyor, sorunu kendi bilinci ışığında kendi gözleri ile görme cesaretini gösteremiyor. Böyle bir tartışma sürecinde varolan bu tavır yenilmeli, olumlu yönde değiştirilmelidir. Soruna ilerici, çağdaş yaklaşım, belirsizlikleri, güvensizlikleri de ortadan kaldırmayı ve öz gücüne güvenmeyi de sağlamalıdır. Bizce konuya yaklaşımda gözetilmesi gereken etmenler böyle sıralanabilir. Bu ilkeleri belirledikten sonra dil ve dil-kültür bağlantısını açıklamaya geçebiliriz.

Dilin kültürel işlevi

Şimdiye değin dil olgusunu ele alan tartışma yazılarında, dile yaklaşım yalnızca **dilbilimsel** yönden yapıldı. Yani, dilin iletişim, düşünce düzenleme ve bilgi edinmeyi sağlayan yanları vurgulandı. Dilin, saydığımız bu özelliklerini belirtmek doğru ve gereklidir, ama yeterli değildir. Ancak bunun yanında bir de dilin kültürel işlevi vardır ki, göçmen işçilerin içinde bulundukları kültürel duruma parmak basmak açısından mutlaka irdelenmelidir. Çünkü göçmenlerin kültürel gelişimlerinin yarattığı sorunların, istemlerinin, yönelimlerinin ve bu konudaki seçenek çözüm önerilerinin neler olduğunu bu konuyu açımlamadan belirlemek olanaklı değildir.

Bu nedenle dile yaklaşım, tartışmaya temel alınan kültür anlayışına dayanır. Bizce göçmenlerin tümü toplumsal konumları gereği emeğini satarak yaşadıkları, yani üretim sürecine işgüçleriyle katıldıkları için işçidirler. Onların sorunlarına yaklaşım bu gerçeği gözetmek zorundadır. Soruna böyle bakınca, kültür kavramını tanımlamada, emekçilerden yana bir kültür anlayışı temel olmalıdır. Bu bağlamda kültürü, insanın doğayı ve özünü değiştirmeye yönelik etkinlikler süreci içinde yarattığı, somutlaştırdığı değer ve olguların tümü olarak tanımlayabiliriz. Böyle olunca kültür, tplumsal deneyimlerin karmaşık örgütlenmiş ve işlevsel biçimi olarak görülebilir. Bu süreç içinde toplumsal deneyimleri somutlaşır. Bu anlamda kişilik gelişimi dışdünya ve bireysel güçlerin dengeli etkileşiminin ürünüdür. Bundan dolayı dışdünyanın ve bireysel istem ve yönelimlerin dengesizliği, kişilik gelişimi sürecini olumsuz yönde etkiler. Bu olgu göçmen işçilere yönelik tartışmada, **"benlik bunalımı"** kavramı ile özetlenmektedir. Kişilik gelişimi ya da bireyin toplumsallaşması süreci çeşitli etkenlerce belirlenir. Ulusal köken, toplumsal sorun, ailenin durumu, çevre vs. bu etkenler arasında sayılabilir.

Federal Almanya düzeyinde yürütülen tartışmada, ki bu tartışma şimdiye değin soyut ve akademik bir düzeyde sürdürüldü, sürekli olarak kültürlerin bağdaşmazlığı ve bundan doğan sorunlar vurgulandı. Bize göre böyle bir yaklaşım

kültür ve dil konusunda ulusal kökenin kültürel belirleşmedeki rolünün, bilime ters biçimde abartılmasından başka birşey değildir. Çünkü, ulusal öğe kültürel belirginleşme sürecini bir başına belirlemez; ancak bir süreci etkileyebilir. Bu anlamda kültürlerin ayrıldığı nokta, kültürel yaşamın nasıl ve hangi yöntemler uygulanarak gerçekleştirildiğidir; yani biçimdedir. Kültürler özünde birbirinden ayrı değildir, çünkü kültür zaten insan düşüncesinin, işinin ve iş sürecinde kazanılan deneyimin ürünüdür. Düşünmek, çalısmak ve deneyim kazanmak ise insana özgüdür. Düşüncenin ve deneyimin Alman'ı, Türk'ü, Ingiliz'i olmaz. Demek ki, kültürü yaratan **insandır.**

Çok kültürlü bir toplumda, kişilik gelişimi ve özbenlik sorununa ilişkin olarak ulusal öğenin belirleyici olduğunu söylemek, kültürlerin birbirlerini karşılıklı etkileyerek, tarihsel olarak yeni bir kültürel senteze ulaşmalarını engellemek olur. Ve düşünsel olarak gericiliktir. Biz bu nedenle **"Ulusal benlik"** savına karşılık, **"Kültürel benlik"** savı ile çıkıyoruz. Ulusal benlik durağandır, gelişmeye ayak uyduramaz, çünkü çeşitli ulusal kökenli insanların eşit haklara sahip olarak birarada, karşılıklı etkileşim içinde yaşamasını

Düşüncelerimizle anadili ediminin zorunluluğunu vurgulamak istiyoruz. Çünkü kültürü, insan etkinlikleri içinde edinilen ve sistemleşen deneyimlerin tümü; dili de bu deneyimleri anlatan, aktaran araç olarak değerlendiriyoruz. Bizce anadili öğreniminin zorunluluğu bu noktadan çıkarak açıklanmalıdır ve bu bakış açısı toplumsal ve politik kararlarda yol gösterici olmalıdır.

Göçmen işçi çocuklarının eğitim ve öğretim sorunları, yukarıda değindiğimiz konunun yanında, aile içi ve aynı dili konuşan çevre içindeki iletişimde yatmaktadır. Aile yaşamı içinde çocuk duygusal ve düşünsel yönden gelişir. Onun duygusal ve düşünsel yönden gelişkin olması, okul eğitiminde duygusal öğrenme ile bilinçsel, ya da düşünsel öğrenme arasındaki çelişkiyi çözmesini kolaylaştırır. İletişim yeteneğinin gelişim düzeyi yüksek olursa, bilgi edinme ve düşünceyi biçimlendirme yeteneği de yüksek olur. Aile içi iletişim, çocuğun toplumda edindiği izlenimleri ve gözlemleri konulaştırmak için gereklidir. Ama göçmen işçi ailelerinin içinde bulunduğu durumda, aile içi iletişim istenilen düzeyde olmamaktadır. Bu durum çocuğun toplumsal bilinç gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir.

Ruhsal gelişim ile anadili arasında dolaysız bir bağ vardır. Göçmen işçi çocuklarının ruhsal gelişimleri birtakım dış etmenlerce zorlaştırılmaktadır. Onlar anadilleri ve kültürleri gözetilmediğinden, dengeli bir kişilik gelişimi için gerekli olan özdeğer duygusu geliştirmekte güçlük çekiyorlar. Güdüleyici dış etmenler yüzünden dıştan gelecek etkilemeleri bireysel istemleri doğrultusunda yönlendirecek ya da etkisizleştirecek bir **"iç savunma mekanizması"** oluşturamadıkları için, boyun eğen, sürekli etkilenen, ama birlikte belirleyemeyen insanlar oluyorlar. Bu yüzden politik ve hukuksal sınırlamalardan dolayı yeterince toplumsal değişim sürecine katılma ve onu etkileme olanağını bulamıyorlar. Dilsel gelişimlerinde okula başlamaları ile bir kopukluk olmaktadır, çünkü okul onlara anadili bilgilerini sağlamlaştırma ve geliştirme olanağını kapatıyor. Bu yüzden göçmen işçi çocuklarının bilgi edinme sürecinde somut bir kopukluk doğuyor. Bütün bu olumsuz etmenler Aralık 1971'den beri uygulanan uyum politika-

Sendikalar bu konuya ilişkin tartışmayı yoğunlaştırmalı, üyeleri olan yerli ve yabancı öğretmenlerin konuyla ilgili bilinçlerini geliştirmeli, onların yeni etkinlikler içinde, yeni çözüm önerileri geliştirmelerini özendirmelidir. Yazımızın sonunda şunu özellikle belirtmek isteriz: Göçmen işçi sorununu salt okul alanına indirgemek, onu eğit-bilimsel önermelerle çözebileceğini düşünmek politik saflıktır. Var olan durum alınan politik kararlarla yaratılmıştır ve ancak toplumsal yaşamın demokratikleşmesini, insancıllaşmasını amaçlayan politik yönelim ve önlemlerin geliştirilmesi ile olanaklıdır. Politik kararlar, Federal Alman toplumunun çok kültürlü ve çok dilli oluşu gerçeğine dayanmadığı ve evrensel boyutların gelişmesini desteklemediği sürece, okuldan başlayacak olumlu atılımların etkisi sınırlı kalacaktır.

Bu yazıda dil konusuna yaklaşırken, dil-kültür bağlantısının gözetilmesinin zorunluluğunu vurgulamak istedik. Bizce kapitalist bir toplumda bir demokratik istemin gerçekleşmesi için gerekli ön koşullar her zaman vardır. Yeter ki, sorundan etkilenen güçlerin bilinç düzeyi yükselsin, aralarındaki dostluk ve dayanışma ilişkileri gelişsin. Yeter ki, sorunun sahipleri soruna sahip çıkmasını bilsinler ve istemlerini gerçekleştirmek için uğraşmayı göze alsınlar.

Son olarak şunu belirtelim: Eğer her iki dil de eş güdümlü bir şekilde örgütlenerek sunulursa; göçmen işçi çocukları bu iki dili de istenilen düzeyde öğrenebilirler. Bunun için gerekli eğitsel-öğretsel araç ve gereçlerin sağlanması, iki dili güncel gelişimi ve koşulları ile tanıyan, konuşan, çok kültürlü ortamda yaşayan, toplumsal konularda duyarlı öğretmenler yetiştirilmesi gereklidir.

Yazıya son verirken şu gerçeği bir kez daha vurgulamak isteriz: Federal Almanya'da Türkiye'den gelen göçmen işçilerin örgütleri olduklarını söyleyen demokratik kuruluşlar, şimdiye dek bu konuya ilişkin, bilimsel yönden doyurucu, politik yönden geleceğe yönelik çalışmalar yapamadılar. Böyle savlarla ortaya çıkan demokratik örgütler tartışmaya katılmalı, görüşlerini ortaya koymalı, eğer bu konuda görüş geliştirmemişlerse, noksanlarını var olan doğru görüşleri edinerek gidermelidirler. Yoksa toplumsal gelişmeye yön göstermek bir yana, onun ardından koşmak zorunda kalırlar ve varlık nedenlerini yitirirler.

OKUYUCU POSTASI

Söyleyin yavrularım, ben sizin ananızı ne yaparım?

Geçenlerde tanıdığım bir genç Bedelli Askerlik'ten döndü. Bana anlattıklarını özetleyerek aktarmak istiyorum. Bu arada şunu da belirteyim: Bu genç sağ görüşleri benimseyen bir insandır. Anlattıkları şöyle:

Geldiğimizin ilk günü bir albay bizlere Türklükten ve vatandan, komünistlikten bahseden bir nutuk çekti. Bizlerin yurt dışında, komünist mikropların cirit attığı yerden geldiğimizi ve onların yalanlarına kanmamamız gerektiğini söyledi. Onlardan tanıdıklarımız varsa, isimlerini vermemizi istedi. Daha sonra 12 Eylül ve öncesine ait olayları gösteren diyalar gösterdiler, seminer verdiler. Hepimize Harbiye Marşı'nı ezberlettiler. Ezberlemeyen yandı!

Bir gün bir binbaşı geldi. Hepimize bir nutuk çekti:

– Oğullarım, yavrucuklarım, ben hepinizin anasını oyarım. Şimdi söyleyin yavrularım, ne yaparım?

Hepimiz bir ağızdan bağırdık:

– Anamızı oyarsın komutanım.

– Aferim yavrularım, tabii oyarım. Rahat!..

Bu en terbiyelisiydi. Diğerleri daha kaba küfürlerle ırz, namus hiç bir şey bırakmıyorlardı. İnsanlık onuru, yüce duygular paramparça ediliyordu.

Bizlere döviz yumurtlayan tavuklar gözüyle bakılıyordu. Terhis olduğumuzda hepimiz İzmir, İstanbul, Ankara gibi şehirlere gidecektik. Biletlerimizi çarşıdan alamıyorduk. Ordu içinden, askeriyeden alma mecburiyeti vardı. Kısacası otobüs şirketleriyle anlaşmışlar. 800 Lira'lık bilet içeride 1600 Lira. Bizim sırtımızdan para kazanılıyor. Ayrıca her fırsatta **"şehit polis ailelerine yardım", "Kara Kuvvetleri Vakfı'na yardım"** diye para topladılar. İstersen verme...

Terhis olduğumuzda bir bedelli, kışladan çıkar çıkmaz yeri, toprağı öptü. Subaylardan biri bunu gördü.

– Ne yapıyorsun evladım?

– Vatan toprağını öptüm komutanım.

Bunun üzerine subay, **"Ulan hayvan oğlu hayvan, burası vatan toprağı da içerisi düşman toprağı mı?"** diyerek bedellinin üstüne çullandı.

Kısacası, askerliğim bittiğinde korkulu bir rüyadan uyanmış gibiydim. Bizler orduyu daha dürüst, şerefli bir yer olarak bilirdik. Meğer en büyük iğrençlikler oradaymış.

Adının açıklanmasını istemeyen bir okur/Brüksel

Bretz Mobilya fabrikası

Gensingen'deki Bretz döşeme mobilyaları fabrikasından, bu yılın Nisan ayından beri 240 kişi işten atıldı. Bonn'daki gerici Kohl Hükümeti'ne sırtını dayamış olan ve CDU teşkilatında aktif çalışan patron, sudan bahaneler bularak çıkışları veriyor. İşveren çıkışları verirken, bir takım hilelere ve yalana dayalı propagandalara başvuruyor. Örneğin, çıkışı verilen arkadaşlarımızın isim listeleri işyeri temsilciliğine gönderilirken, çıkış mektubu geciktiriliyor ve işçiye gönderilmiyor. İşten atılan işçi arkadaşlar, çıkışı verilmek üzere işyeri temsilciliğine çağrıldıklarında, durumu burada öğreniyorlar. Böylece, patron çıkış kararlarını işyeri temsilciliğinin verdiği havasını yaratarak, kafaları karıştırmaya, sendikalarımızı zayıflatmaya ve işyeri temsilciliğinin şahsında işçileri birbirine düşürmeye çalışıyor.

Bizler, işyeri temsilciliği olarak, bugüne kadar verilen çıkışların hiçbirini tasdik etmedik ve hepsini reddettik. İşletme içinde patronun döndürdüğü bu dolapları haber alır almaz da, önce sendika sekreterimizi bilgilendirdik ve konuyla ilgili olarak işçilerle toplantı yapılmasını istedik.

Bunun üzerine, yapılan, **"işletme informasyon"** toplantısına bütün işçi ve müstahdem arkadaşlar katıldı. İşyeri temsilciliği başkanı, sendika sekreteri ve bir Türkiyeli işyeri temsilciliği üyesi konuşmalar yaptılar ve gerçeği işçi arkadaşlara anlattılar. Patronun oyunu bozuldu ve bütün konuşmalar, işçiler tarafından alkışlarla karşılandı.

Adının açıklanmasını istemeyen bir okur/Bad Kreuznach

OKUYUCU ŞİİRLERİNDEN SEÇMELER

Benim ülkem

Bu benim ülkem ooy, doğudan batıya
rüzgarında dört mevsimin edası
davullarında yankısı grev boylarının
ve sıcaklığı umudun yaralı yüreklerde,
ve tuzaklarla kuşatılmış ceylan misali
karanlık köylerden iner de ürkek ürkek
çapkın bir gülüşe bulanır ege ışığında.

Bu benim ülkem ooy, acılardan acılara;
ki dağlara yüce ve kayalıktır,
ve kasıp kavuran zulmün içinde açlık,
ve işkencede, tarlada ve tezgahlarda
hoyratça yağmalanması halkımın,
ve generalleri dehşetli aşağılık
ve dolar hesabıyla satılıktır.

Bu benim ülkem ooy, kuzeyden güneye;
denizle portakal bahçeleri iç içe
kahkahalarla küfürler,
ve ışıklı bir türkünün içinde
kürdüyle türkü, ermenisiyle çerkezi
acılı nakışlara yani Anadolu toprağının
el eledir, söz söze, yürek yüreğe.

Bu benim ülkem ooy, Bedreddin'den
Nazım'a;

ki hasret ve sevda, umut ve aydınlıktır
oylum oylum dönüşen direnişlere,
ve seher vakitleri gül yapraklarında
çiğ damlacıkları misali isyan gözlerle
şimdi kanayan vahşi bir çiçek gibidir
Akdeniz'de.

Cengiz DOĞU/Neuburg

Yılmaz

Bir dal daha düştü ulu çınarda
Kavşağı bağlayan yola uzandı
Açılan kucağa atılır gibi
Tarih denen piri nura uzandı

Bir uçurum varmış aşılmalıymış
Kollar açıp yamaçlara uzandı
Ne yazık ki o güne ömrü yetmedi
Derunumda bir yerlere uzandı

Be hey demir kapı hey kör pencere
Ahların isyan göğe uzandı
Doktor sarabilmez can pare, pare
Her paresi bir yüreğe uzandı

Çeltiği kızartıp yumruklayanda
Sesi sağır kulaklara uzandı
Ey Paris Komünü bir yol uyandı
Sol yanına Yılmaz geldi uzandı

Turabi/Avustralya

Memleketime

Kızıl kiremitlerden
Süzülen yağmur gibi
Akar sılaya hasretim
Gümüş damlalar gibi

Sel olup taşsam
Gurbetin bendinden
Özledim memleketimi
En derin yerinden

Halil Koç

Ne zaman birleşecekler?

Bu yıl izine gitmiş bir Türkiye Postası okurunun bana anlattıklarını aktarmak istiyorum. Anlattıkları, kendi ağzından şöyle:

Halkın halinden memnun olduğu hepten yalan. Dinime imanıma, halk terörden, zulümden ve pahalılıktan mahvolmuş. Ben oradayken, Samandağ'da bir düğün oldu. Bir genç kalktı, mikrofonda Arapça şarkı söylemeye başladı. Daha önce davetsiz gelmiş bir polis masasından kalkıp çocuğun yanına geldi...

Görevlerinden neden alındılar?

Kenan Evren Eruh'ta yaptığı konuşmasında, 15 Ağustos'taki olaylar sırasında **"görevlerini gerektiği gibi yapmayan"** bütün subay ve astsubayların emekliye sevkedildiklerini söyledi. Şemdinli'de tabur komutanı bir binbaşının emekliye sevkedildiğini bildirdi. Kimdi bu binbaşı, subay ve astsubaylar? Yapmadıkları görevler neydi acaba?

Sakın bu insanlar Kürt halkına yapılan insanlık dışı baskıları işkenceleri...

Bilmiyorum ama inanıyorum

Hollanda'da 18 yıllık bir işçiyim. 5 yıldır izine gitmemiştim. Bu sene gittim. İzinde başıma gelenler, ödemek zorunda kaldığım rüşvetler, gördüklerim ve pahalılık kafamdaki bir çok sisleri dağıttı.

Amsterdam'da bir komşum var. 12 Eylül'den bir yıl sonra geldi. DISK'e bağlı bir sendikanın yöneticisiymiş. Tanışmıştık ama iyi gözle bakmıyordum. Ama bir vatan haini nasıl olur-... **"Hiç"** dedi, **"eğer onlara böyle yapılmasaydı, bugün koltuklarında oturanlar böyle rahat oturamazlardı."**

Dediğim gibi, bu izin benim kafamdaki bir sürü sisi dağıttı. Şimdi komşumun anlattıklarını dinliyor ve ona daha çok güveniyorum. Ondan habersiz gazetenize de abone oldum. Kendi kendime **"nasıl düzelir bu işler"** diye soruyorum. Vatan haini komşum, hep...

Gün dönüyor

Bu yılki iznimde halkın artık **"11 Eylül çizik plağına"** pek aldırmadığını gördüm. Dostlarımdan öğrendiklerime göre fabrikalarda işçiler üretimi düşürerek, kalitesiz üretim yaparak direniş yapıyorlar. Ayrıca bizzat tanık olduğum olaylar da oldu. Ankara'da Ulus-B.Gazi seferini yapan belediye otobüsünde kıdem tazminatı konusunda şoförle yolcular arasında bazıları tartışma çıktı. Kıdem tazminatı kaldırıldı-kaldırıl-...

da Arapça şarkı söylemeye başladı. Daha önce davetsiz gelmiş bir polis masasından kalkıp çocuğun yanına geldi. **"Niye Arapça şarkı söylüyorsun lan"** diye bağırarak gence vurmaya başladı. Düğündekiler çocuğu polisin elinden zor kurtardılar. Kimse karşı çıkamadı, hiçbir şey söyleyemedi. Çünkü en ufak birşeyde işkenceden geçirileceğini, hapse atılacağını biliyor.

Bunların hepsi hırsız olmuş. Devlet dairelerinde çalışanlar milletten haraç yiyor. Dinime imanıma, parasız hiçbir iş yapmıyorlar. Her daireye memurlarla ortak çalışan bir adam koymuşlar. Adam orada dikiliyor. Memurlar milletin işini yapmıyorlar. **"Bugün git, yarın gel"** diyorlar, ya da başka bir daireye havale ediyorlar. Vatandaş dönüp dolaşıp gene bunların önüne dikilmek zorunda kalıyor. İşte bu sırada o adam yaklaşıyor. **"Bu işini ben yaparım, hem de bir saat içinde, ama 2-3 bin liranı alırım"** diyor. Para işe göre değişiyor. Hele vatandaş uzaktan gelmişse para daha da artıyor. Herkes kendine göre haraç yemesini, vatandaşı soymanın yolunu bulmuş. Mesela Samandağ karakol komutanı bir üsteğmen çocuğuna sünnet düğününü yaptırttı. Bütün Samandağ'ı davet etti. 3 milyon Lira para topladı. Hediyeler cabası.

Oturduğu küçücük evinde parça başı terzilik yapan Samandağlı okurumuz bunları anlattıktan sonra, "Devrimciler ne zaman birleşecek?" **diye sordu.** "Bir gün birleşecekler" **diyerek kestirip attım.** "Ama ne zaman?" **diye ısrar etti.**

Bu soruya cevap veremedim. Ne soru yalnızca bana sorulmuştu, ne de soruyu soran yalnızca kendisiydi. Evet, ne zaman?

Ali T./Paris

Haber yarışması

28 Eylül 1984 Cuma günü, Mainz şehrinde **Türkiye Postası** okurları olarak bir toplantı yaptık. Toplantının konusu, şehrimizde **Türkiye Postası**'nın daha geniş kitlelere ulaştırılması ve abone sayısının artırılması oldu. Ayrıca, **Türkiye Postası** okurları olarak bir yarışma düzenledik. Yarışma, 1 Ekim 1984 tarihinden 1 Ocak 1985 tarihine kadar sürecek. Aldığımız karara göre, bu zaman içerisinde, gazeteye en fazla haber gönderen kişiye ödül verilecek.

Adının açıklanmasını istemeyen bir okur/Mainz

Sakın bu insanlar Kürt halkına yapılan insanlık dışı baskıları, işkenceleri görüp bunların daha fazla sürüp gitmesinden yana olmayan ve zorbalıklara katılmak istemeyen yurtsever insanlar olmasın? Olur a, neden olmasın? 1980'deki Tariş olayları sırasında işçilerin üzerine askerlerini sürmeyen komutan da görevinden alınmamış mıydı?

Kemal Yıldırım/Nijmegen

Fıkra ve karikatür

Gazetemizin biçimsel ve içerik olarak olumlu boyutlara gelmesi sevindirici. Geniş yığınlara ulaşabilecek bir gazete olma konusunda da sizlerin ve kollektif çalışan muhabir ağının özverisi önemlidir ve küçük küçük adımlarla daha geniş yığınlara ulaşmak hepimizin önünde duran hedeftir.

Benim üzerinde durmak istediğim şudur: İlk sayılarda az da olsa çıkan **"Fıkra ve karikatür"** bölümü epeydir gazetemizde yer almıyor. Türkiyeliler olarak mizaha düşkünüz. Her sohbetimizde bir fıkra kesin yer alır. Hatta bazen anlatmak istediğimizi fıkralarla anlatırız. Ülkemizde **Gırgır, Çarşaf** gibi daha bir çok dergilerin yalnız mizah ve karikatür çizerek binlerce, onbinlerce insan tarafından (yurt dışında dahil) okunduğu açıktır.

Türkiye Postası'nın iki haftada bir çıkması, yazılacak haberlerin çok olması buna elvermeyebilir. Ama bazen bir sayfa anlatılacak bir olayı bir fıkra ile, bir karikatür ile vermek mümkündür.

Uzun lafın kısası önerim şudur: Birincisi, fıkra-karikatür gibi konulara yönelik bir sayfanın açılması, olanaklı ise bir tam sayfa. İkincisi, amatör karikatür ve fıkra yarışması açılması.

Ömer T./Recklinghausen

Türkiye Postası'nın notu: **Mizahın önemi konusundaki düşüncelerinize tümüyle katılıyoruz. Bir mizah sayfası yapamıyorsak, bunun nedeni buna önem vermeyişimiz değil, büyük bir ustalık isteyen bu işi yapabilecek kadro sıkıntımızdır. Maddi olanaklarımızın darlığı da bu işi profesyonelce yürütmemize şimdilik olanak vermiyor. Amatör karikatür ve fıkra yarışması açılması önerinizi ise değerlendireceğiz. Teşekkürler ve selamlar.**

Tanışmıştık ama iyi gözle bakmıyordum. Ama bir vatan haini nasıl olurmuş diye merak ediyordum. Zaman zaman konuşurduk. Türkiye üzerine bir sürü şey anlatırdı. Anlattıkları çoğu şey kafama basıyordu ama gene de ona karşı temkinliydim. **Türkiye Postası** okurdu. Benim de okumamı isterdi. Ben değil satın almak, onun bıraktığı gazeteleri bile okumazdım.

İzinde bir akrabamın evinde gördüğüm komşusu yüzbaşı için, akrabam **"iyi adamdır"** deyince, o yüzbaşıya sordum: **"DISK'çilerin suçu neydi komutan bey"** diye. Hiç beklemiyordum.

kendime **"nasıl düzelir bu işler"** diye soruyorum. Vatan haini komşum, hep düzeleceğini söylüyor. Hem de işçi sınıfının, köylülerin, esnafların, memurların el ele vererek düzelteceklerini söylüyor.

Ben de bir işçiyim. Şöyle bir bakıyorum kendime. **"Benden ne köy olur ne kasaba"** diyorum. Anlamıyorum bu işin nasıl olacağını. Ama onun söylediği herşey doğru çıkıyor. Okumuş, görmüş adam, biliyor. Herhalde, mutlaka onun dediği gibi olacak. Nasıl bilmiyorum ama, artık inanıyorum.

N.B./Amsterdam

Türkiye Postası **Abone fişi**

6 aylık (12 sayı) ☐
1 yıllık (24 sayı) ☐

Adı-Soyadı

Tarih:

Adresi

Ülkesi

Abone ücretini **Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Postschekkonto 4614 32 - 100, BLZ 100 100 10 Postschekamt Berlin-West** hesabına yatırınız ve bu abone fişi ile birlikte havale makbuzunuzu **Türkiye Postası Abone Servisi, Donau Str. 1, 1000 Berlin 44** adresine postalayınız.

ABONE BEDELİ

	F.Almanya	Belçika	Danimarka	Fransa	İngiltere	Hollanda	İsveç
6 aylık	30.-DM	600 BF	120 Krn	85 FF	8.40 £	35 G.	95 Krn
1 yıllık	60.- DM	1200 BF	240 Krn	170 FF	16.80 £	70 G.	190 Krn

cular dan bazıları arasında tartışma çıktı. Kıdem tazminatı kaldırıldı-kaldırılmadı diye tartışma büyüyünce şoför durak haricinde otobüsü durdurdu ve yolculara dönerek, son derece kızgın **"Yetti be artık. Ulan Evren'inde, Özal'ında hepsinin anasını avradını... Söyleyin dört yıldır kanımızı emmekten başka ne yaptılar"** diye bağırıp yoluna devam etti.

Bir akrabam Ankara itfaiyesinde çalışıyor. Onun anlattığına göre, eski CHP'liler ve diğer demokratları sırayla götürüp işkenceden geçiriyorlarmış. En son Kurtuluş itfaiye müdür muavininin iki dişini kırmışlar. Akrabam sıranın kendisine gelmesinden korkuyordu.

Tanıdığım bir emekli işçi ise, gecekondusunu **"Yeminli Özel Teknik Bürolara"** ölçürtmeyeceğini, yıllardır tapusuz yaşadıklarını söylüyordu. **"Tapu alırsak yol-su mu gelecek? Bu vatan bizim. Kimin toprağını kime satıyorlar? Nerede buluruz 5-6 yüz bin Lira'yı"** diyordu.

Bir de, 25 Mart seçimlerinde ANAP'ın dağıttığı paralar, tencereler, çantalar televizyonlar hala dillerde.

Kanımca, emekçi halkın suskunluğu artık bitiyor, **"gün dönüyor"**.

Ahmet E./Stuttgart

Türkiye Postası

Türkiye Postası 15 günde bir Cuma günleri çıkar. **Herausgeber:** Vereinigung für Völker Verständigung und Solidarität, 1000 Berlin 44, Donaustr. 1. **Verantwortlicher Redakteur:** Ahmet Kardam, **Zentralredaktion und Anschrift aller Verantwortlichen:** 1000 Berlin 44, Donaustr. 1, Tel: 624 60 92, **Herstellung:** Eigenvertrieb **Druck:** Henke Rollenoffset, 1 Berlin 48 Säntisstr. 49, **Banka Hesabı:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität **Postscheckkonto** 461 432-100, BLZ 100 100 10 Postschekamt Berlin-West, **Abone koşulları:** Federal Almanya ve Batı Berlin'de 6 aylık (12 sayı) 30 DM, 1 yıllık (24 sayı) 60 DM, **Temsilcilikler-Fransa:** Paris, Tel: 01-258 26 90, **Belçika:** Brüksel: B.P.83, **Hollanda:** Amsterdam, Tel:020-942323, **Ingiltere:** Londra, Tel: 01-340 47 39, **Danimarka:** Kopenhag, Tel: 01-707 506, **Isveç:** Stokholm, Tel: 08-367 576, Yazışma adresi: Box 5067 163 05 Spanga.

Batı Avrupa'da hükümetlerin yabancılara aşırı baskıcı tutumlarına dikkat çekildi

Frankfurt'ta yabancılar politikası konulu uluslararası bir konferans

Tüm Batı Avrupa'da, yabancı işçilere karşı hükümetlerin politikalarında gözlenen olumsuz tutumlara karşı 27 Ekim günü Federal Almanya'da Frankfurt kentinde uluslararası bir konferans toplandı. **"Yeni Yabancılar Yasasına karşı tam hak eşitliği"** başlığı altında düzenlenen konferans Belçika Türkiyeli İşçiler Birliği **(BTIB)**, **FIDEF**, Fransa Türkiyeli İşçiler Birliği **(FTIB)**, Hollanda Türkiyeli İşçiler Birliği **(HTIB)**, Isveç Türkiyeli İşçiler Birliği **(ISTIB)** ve Londra Halkevi tarafından örgütlendi.

Frankfurt'ta DGB Haus salonlarını tamamen dolduran kalabalık bir yerli yabancı kitlesi tarafından ilgiyle izlenen konferansa Federal Almanya'dan kendi alanlarında **yetke** durumunda olan bilim adamları ve politikacılar konuşmacı ve gözlemci olarak katıldılar. Bunlar arasında Frankfurt Üniversitesi Anayasa Hukuku Profesörü **Manfred Zuleg**, Siegen Üniversitesinden teolog **Profesör Manfred Zabel**, Ağaç ve Plastik Işçileri Sendikası Başkanı **Gisbert Schlemmer**, Türkiye Demokratları ile Dayanışma Girişiminden **Peter Heinrich**, Antifaşistler Örgütü VVN'den **Alphonse Kahn**, SPD milletvekili **Horst Peter**, DKP Yönetim Kurulu üyesi **Dirk Krüger**, Profesör **Albrecht Schau**, Federal Alman anti-faşist hareketinin ünlü isimlerinden **Peter Gingold** katıldılar. Konferansa öteki Batı Avrupa ülkelerinden katılanlar arasında ise Ingiliz Işçi Partisi Parlamento Grup Başkan Yardımcısı ve Avrupa Parlamentosu üyesi **Alf Lomas**, Danimarka Sosyalist Hukukçular Birliği yöneticisi **Richard Techel**, Hollanda Pasifist Sosyalist Parti senatörü **Van Der Lek** özellikle dikkati çekiyorlardı. Toplantıyı Yeşiller ve FDP temsilcileri de izlediler.

Oturumun yönetimini Marburg Üniversitesi'nden Profesör **Georg Auenheimer** yaptı. Profesör Auenheimer uzun ve önemli açış konuşmasında **"Zimmermann Papier"** diye adlandırılan yeni Yabancılar Yasası üstünde durdu ve Federal Almanya'da yabancıların haklarının **işgücü pazarındaki dalgalanmalara** bağlı kaldığına dikkati çekti. Varolan Yabancılar Yasası'nın özünün 1938-39 yıllarında **Hitler** tarafından çıkarılan yasadan kaynaklandığına da işaret eden Auenheimer konuşmasında şu görüşlere de yer verdi:

"Almanya'nın düzenine ters gelecek davranışlarda bulunan yabancıların temel haklardan yararlanamayacakları ilkesi var yasada. Bu oldukça esnek ilke yabancıların güvenilir bir yasal hakka sahip bulunmadıklarını kanıtlıyor. Avrupa'da halen hemen tüm hükümetler, yabancılara karşı aşırı baskıcı bir politika izliyorlar."

Açış konuşmasından sonra evsahibi olarak **FIDEF** Genel Başkanı **Hasan Özcan** konuştu. Özcan Federal Almanya'daki yabancılar politikasını **"şamar oğlanı politikası"** olarak değerlendirdi.

Siegen Üniversitesi'nden teolog Profesör **Manfred Zabel** ise Türkçe başladığı konuşmasını Almanca sürdürdü ve yüzde 90'ı hristiyan olan Federal Almanya'da kimi çevrelerin yabancılara karşı tutumlarının hristiyanlıkla bağdaşmadığını hatırlattı ve ırkçılığın şimdi işçi sınıfına karşı bir saldırıya dönüştüğünü söyledi.

Türkiye Demokrasi Güçleri ile Dayanışma Girişimi'nden **Heinrich** de Türkiye Kürdistanı'ndaki baskılara ve Türkiye'de yeniden başlayan idamlara karşı Alman kamuoyunun uyanık olması gerektiğini söyledi. **Heinrich**, Türkiye'ye giden gözlemci delegasyonların hemen her zaman **"aldatıldıkları"**nı belirtti ve

BULMACA

SOLDAN SAGA

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

1. Özbekistan Sovyet Cumhuriyeti'nde, çok zengin bir tarihsel kültür ve sa-

FİDEF'in 11. Temsilciler Kurulu Düsseldorf'ta 10-11 Kasım'da toplanıyor

Federal Almanya'daki Türkiyelilerin yığın örgütlerinden **FIDEF**'in 11. Temsilciler Kurulu 10-11 Kasım günleri Düsseldorf-Oberkassel'de, Hansa-Alle 90 adresinde toplanacak. Temsilciler Kurulu, örgütün barış savaşımı, yabancı düşmanlığına karşı savaşım, Türkiye demokrasi güçleriyle ve Kürt halkıyla dayanışma konularındaki çalışmalarını gözden geçirip değerlendirecek. **FIDEF** yönetimi, 11. Temsilciler Kurulu'nun toplanmasıyla ilgili yaptığı duyuruda toplantının içeriği konusunda özetle şu açıklamayı yaptı:

"Derneklerimiz ne ölçüde yeni çevrelere ulaştılar. Kurulan ilişkiler ne ölçüde örgütsel çalışmaya kazanıldı? Karşılaşılan zorluklar nedir? Somut çalışmalar yerel koşullarda nasıl uygulanıyor? 11. Temsilciler Kurulu son üç yıllık çalışmalarımızın gözden geçirileceği, başarıların ve eksikliklerin açık yüreklikle ortaya konacağı bir tartışmayı gündemine alıyor."

Temsilciler Kurulu ayrıca grevdeki Ingiliz maden işçileriyle dayanışmayı da gündemine alacak. Bir süreden beri Federal Almanya'da bulunan maden işçileri sendikası yöneticilerinden Joe Holmes de **FIDEF**'in Temsilciler Kurulu'na katılacak.

KKDK 2. Kongresi toplanıyor

Kürdistan Demokratik Işçi Dernekleri Federasyonu **(KKDK) 2. Kongresi'ni 11 Kasım 1984 tarihinde Köln'de Annostrasse'de Stollwerk am Chlodwigplatz'da yapacak. Tüm örgüt ve kuruluşlara 2. Kongresi'ne katılma çağrısı yapan KKDK kongresini** "Barış dostluk, dayanışma" **belgisi altında topluyor.**

Mannheim, Weinheim ve Darmstadt'da faşistler protesto edildi

Faşist Türk Federasyonu'nun Ludwigshafen'de düzenledikleri gecenin arifesinde Mannheim'da meydana gelen kanlı olaylar sonucunda biri ağır olmak üzere dört kişi yaralandı. Mannheim pazar yerinde faşizme karşı eylem birliği komitesinden bazı üyelerin bildiri dağıtmak istemeleri üzerine gelişen olaylar dört anti-faşistin gözaltına alınmasına yolaçtı. Kimlik saptanmasından sonra gece saat 12'de serbest bırakılan anti-faşistler kendilerine polis tarafından çok

sonucunda çok sayıda bıçak ve kesici silahlara el konulduğu, üç faşistin de gözaltına alındığı öğrenildi. Daha sonra anti-faşist eylem birliği komitesi tarafından yapılan konuşmada ve değerlendirme toplantısında faşist Türk Federasyonu'nun yasaklanması, faşizme karşı kalıcı ve etkili eylem birliğinin oluşturulması istemi yinelendi.

13 Ekim 1984 günü Weinheim'da ve Darmstadt'da Neo-Nazi'lere karşı protesto toplantı ve gösterileri yapıldı. Wein-

zengin bir tarihsel kültür ve sanat geleneğini bugün de yaşatan ünlü bir kent- Anadolu yarımadasının en güney ucu, 2. Cayma, yarıda bırakma gibi yönelimleri önleyen içgüç - Mizahın çizginin diliyle yapılanı, 3. Leonardo da Vinçi'nin ölümsüz tablosu - (Tersi) Duygu - Bir motor tarafından çekilen, genellikle liman içi taşımacılıkta kullanılan, üstü düz, küpeştesiz deniz ulaşım aracı, 4. Eski Mısır'da kötülük tanrısı - On litre, 5. Bir iskambil oyunu - Divan Edebiyatı'nda büyüklere övgü amacıyla yazılan uzun şiir, 6. Irlanda'da bir kent - Kimya'da kalay - **(Tersi)** Tutsak anlamına gelen bir kadın adı, 7. Ispanyolca'da **"Yaşa! Bravo!"** - Nurculuğun kurucusu, Türk Kurtuluş Savaşı sırasında Ingiliz ajanlığı yapmış bir dini lider, 8. **(Tersi)** Alet işler o öğünür - **(Tersi)** Molier'in **"Scapin Dolapları"** adlı oyununun Ahmet Refik Paşa tarafından yapılan uyarlaması - Söyleneni anlamayınca kullanılan pek kaba bir soru ünlemi, 9. Dolaylı anlatmayı, söyleyeceğini belli etmeden söylemeyi yeğleyen - Orhan Kemal'in ünlenmeden önce kullandığı soyadı - En küçük zaman birimi, 10. Şeyh Bedreddin'in ütopik sosyalist görüşlerini sergilediği ünlü eseri - Insan derisi - Alaturka müzikde bir makam, 11. Üvey anne - Müzikte notalardan ikincisi - Annemize göre amcamızın karısı ya da tersi, 12. Aşırı yağmur ya da ani kar erimesinden doğan su taşkını - Değiş tokuş - Ortaasya Türklerinde kral, prens.

YUKARDAN AŞAGIYA: 1. Bolivya'nın kurucusu, tüm Latin Amerika'da anti-emperyalist halk hareketlerinin kıvılcımlarını tutuşturan büyük yurtsever ve devrimci, 2. Yunan mitologyasında aşk tanrısı - Öge, unsur, 3. Telgrafçının eliyle kullandığı ve Mors alfabesinin sinyallerini veren alet - Kuzeydoğu Anadolu'da bir ırmak, 4. **(Tersi)** **"Haydi haydi, rahat rahat"** anlamında bir deyim - Bir tahıl ölçüsü, 5. **(Tersi)** Içki sunanlar - Öztürkçecilerce **"zamir"**e karşılık önerilen dilbilim terimi, 6. **(Tersi)** Dinlenemeyecek kadar kötü sesliler için söylenir, 7. Dingil - **(Tersi)** Latin Amerika'da karşı devrimler örgütleyen, Allende'nin katili bir çokuluslu tekel, 8. Mevlütta **"Tanrıya yakarış"** bölümü - Yere düşey inen - Eski Mısır'da bir tanrı, 9. Uluslararası trafik kısaltmalarında Türkiye - Anadolu'da, bazı yörelerde kadınlar için kullanılan bir niteleme, 10. Osmanlı döneminde bir köy ya da aşiretin sürgün edilmesini öngören padişah fermanı, 11. **(Tersi)** Eski dilde yıldırım - Güneşin, dünyamıza en uzak gezegenlerinden biri, 12. **(Tersi)** Ortaasya Türkçesinde imparatorluk - **(Tersi)** Çoğul takısı, 13. Bir binek ve yük hayvanı - **(Tersi)** Türkiye'nin eski kuşak sosyalistlerinden, **"Türkiye'de Sosyalizm"** kitabı ile kimi tarihi veri ve belgeler sunmuş bir yazar, 14. Alışverişte alıcı - Karışık renkli, 15. Ikinci Dünya Savaşı sırasında Ankara'da sıkıyönetim komutanlığı yapmış aşırı anti-komünist bir generalin soyadı - Sağlığı iyi olmayan, 16. Petrol türevlerinden uçucu ve yanıcı bir gaz.

GEÇEN SAYIDAKI BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAGA: **1. Emeğin Kurtuluşu, 2. Varidat - Sülale, 3. Lik - Amfora - Fakir, 4. Işik - Adray - Emase, 5. Yelloz - Hk - Aray, 6. Ateizm - In - Kın, 7. Ernesto - Kek, 8. Et - Ahretlik - Za, 9. Lamel - El - Ikaz - As, 10. Ebe - Dahi - Kin - Iki, 11. Balyoz - Iled, 12. Ira - Fesleğen - Ate.**

YUKARDAN AŞAGI: **1. Evliya Çelebi, 2. Maişet - Tabar, 3. Erkilet - Mela, 5. ida - Oz - Aldof, 6. Namazmeh - Aze, 7. KTFD - Rreh, 8. Orhaneli, 9. Rarak - Et - Re, 19. Ay - Islik, 11. Us - Antikite, 12. Lüfer - Okan, 13. Ulamak, 14. Şakayık - Ila, 15. Ulis - Nezaket, 16. Erek - Kaside.**

den gözlemci delegasyonların hemen her zaman **"aldatıldıkları"**nı belirtti ve Hitler döneminde benzeri delegasyonların Almanya'ya gelip sonra da **"Her şey ne kadar iyi. Hiç bir sorun yok"** biçiminde raporlar verdiklerini hatırlatarak, Türkiye'ye gidecek demokratik delegasyonların önce kendileri ile ilişki kurup bilgilenmelerini önerdi.

Konferans akşam, Frankfurt Türk Halkevi'nde verilen bir kokteyl ile noktalandı.

Yeni Yabancılar Yasası tartışmaları sürüyor

Bad Kreuznach: Bad Kreuznach Yerli-Yabancı Dostluk Girişimi 12 Ekim günü **Halkevi**'nde yeni yabancılar yasası tasarısına ilişkin bir açık oturum düzenledi. Açık oturuma, **SPD** milletvekili **G. Leonhart, FDP** Bölge temsilcisi **U.Balzer, DGB** Bölge Başkanı **P.Schick**, Kilise'den **Papaz Germann, Yeşiller**'den **W.Crombach** ve Yabancılar Koordinasyon Kurulu Başkanı **Ismail Haiwan** davet edilmişlerdi. **CDU**'nun katılmayacağını bildirdiği açık oturumu çoğu Türkiyeli olmak üzere 75 kişi izledi.

Duisburg: 19 Ekim günü **FIDEF**'e bağlı Duisburg Işçi Derneği Kadınlar Kolu **DGB** Salonunda **"Yeni Yabancılar Yasası"**nın tartışıldığı bir toplantı düzenledi. Konuşmacı olarak davet edilen Hukuk Doktoru **Mümin Özdemiroğlu**'nun yasa hakkında bilgi verdiği toplantıda Duisburg Işçi Derneği'nin tiyatro grubunun sergilediği **"Dışçide"** oyunu ilgiyle izlendi.

gece saat 12'de serbest bırakılan anti-faşistler kendilerine polis tarafından çok kötü davranıldığını belirttiler.

Olaylar şöyle gelişti: Bundan bir süre önce faşist Türk Federasyonu Mannheim ve Ludwigshafen'da rastgele yerlere afişler asarak bir müzik şöleni yapacaklarını duyurmuşlar, adres olarak da Mannheim'daki dernek adresi ve telefonunu vererek, gecenin yapılacağı yeri gizli tutmuşlardı.

Hatırlanacağı gibi geçtiğimiz yıl da faşistler Mannheim'da yine bir gece düzenlemiş ve bu olay yerli-yabancı anti-faşistler tarafından geniş bir şekilde protesto edilmişti. Bu defaki gecenin engellenmesi için de Alman ve Türkiyeli anti-faşistlerden oluşan eylem birliği komitesi girişimde bulundu. 27 Ekim cumartesi günü anti-faşistlerin bu konuda pazar yerinde bildiri dağıttığı sırada Türk Federasyonu'na bağlı faşistlerin de aynı yerde bildiri dağıtmaları ve **"Komünistlere ölüm"** diye bağırmaları sonucu gelişen olaylarda yaralananlar oldu.

28 Ekim pazar günü ise Ludwigshafen kentinde müzik şöleninin yapılacağı öğrenilen salonun önünde polisin geniş önlem aldığı görüldü. Protesto gösterisine katılım, Baden Württemberg'de genel seçimler yapılması nedeniyle her zamanki gibi yığınsal olmamasına karşın faşistlerin toplantısına gelenlerin büyük bir çoğunluğunun salona girmesi önlendi. Bu arada faşistlerden birinin arabasını anti-faşistlerin üzerine sürmesi sonucunda da bir kişi orada yaralandı ve hastaneye kaldırıldı. Bunun üzerine polisin faşistleri araması istendi. Yapılan arama

Darmstadt'da Neo-Nazi'lere karşı protesto toplantı ve gösterileri yapıldı. Weinheim'da yıllardır faşistlerin toplantı salonu olarak kullandıkları Deutsches Haus, 150'ye yakın demokrat-ilerici Alman, Türkiyeli ve Ispanyol tarafından "sembolik" olarak işgal edildi. NPD'nin Weinheim'-da örgütçülüğünü yapan ve faşistlerin başını çeken **Günter Decert** işgal edilen binaya motorlu taraftarlarıyla geldi. Çok kısa bir süre sonra gelen polise toplantıya saldırmasını emreden **Decert** ancak polis yardımıyla göstericilerin aralarından çıkabildi ve olay yerinden motorlu yandaşlarını da toplayıp ayrılmak zorunda kaldı. Böylece toplantının ana amacı olan "Yabancı Düşmanlığı ve Deutsche Liste"ye karşı alınacak tavır faşistlerin kendi "evi" olan Deutsches Haus'da başarıyla sonuçlanmış oldu.

Aynı gün Darmstadt'ta da Neo-Nazi NPD'nin gençlik örgütü "Junge Nationaldemokraten"in Kongresini yapmasına karşı Kongre'nin yapıldığı yerde bir miting düzenlendi. Yerli yabancı 800'ü aşkın kişinin katıldığı mitingde ırkçılığa, faşizme ve yabancı düşmanlığına karşı tavır alınması istendi.

Neo-Nazilerin Kongrelerini özel bir Gasthaus (Birahane)'de yapmaları nedeniyle Kongrenin yapılması engellenemedi. Ancak Neo-Naziler yoğun bir polis kordonu altında salona girebildiler. Türkiyeli ilericilerin de aktif olarak katıldığı mitingde DGB Starkenburg Bölge başkanı **Alois Peresin,** Darmstadt Üniversitesi"nden **Prof. Teschner,** SPD Kent Meclisi üyesi bir kişi ve VVN adına **Peter Gingold** birer konuşma yaptılar.

Bedelli askerler tehdit altında

Bedelli askerliğini yapmak için gittiği Burdur'da gözaltına alınan Göttingen Yabancılar Meclisi Başkanı **Hamza Sinanoğlu** serbest bırakıldı ve tekrar Federal Almanya'ya döndü. 10 Temmuz günü gözaltın alınan **Sinanoğlu,** 18 gün boyunca bir hücrede tutulduğu Izmir Emniyet Müdürlüğü'nde ne ailesiyle ne de avukatlarıyla görüştürülmemişti. Bedelli askerliğini tamamlayarak Göttingen'e dönen **Sinanoğlu,** 18 gün boyunca hiçbir ışığı olmayan ve ancak oturarak uyuyabildiği bir hücrede tutulduğunu, gözleri bağlı olarak sorguya çekildiğini ve dövüldüğünü açıkladı. **Sinanoğlu** sorgulaması sırasında Yabancılar Meclisi üyesi olmak, bu sıfatıyla Türkiye hükümetine karşı faaliyetlerde bulunmak ve Sosyal Demokrat Partisi **(SPD)** üyesi olmakla suçlandı. **Sinanoğlu** hakkındaki bu suçlamaların Hannover'-deki Türkiye Konsolosluğu tarafından Türk siyasi polisine iletilmiş olduğu da anlaşıldı.

M. Gladbach'da bedel eğlencesi

Bedelli askerlik çağındaki gençlerin Federal Almanya çapında oluşturdukları komiteler çeşitli toplumsal ve kültürel etkinlikler ile çalışmalarını sürdürüyorlar. Gençler bu toplantılarda sadece askerlik sorununu değil, gençlerin diğer problemlerini de değerlendirmeye çalışıyorlar. 28 Ekim pazar günü, Mönchengladbach, Odenkirchenerstr.'-deki Jugendtreff'de saat 16.00'da gençler **"Bedel Beşbine Indirilisin"** belgisi altında bir eğlence düzenlediler. Toplantıda bedelin 15 bin Marka indirilmesinin sorunlarına çözüm getirmediğini dile getiren gençler kendilerini askerlik sonunda bekleyen işsizlik ve altından kolaylıkla kalkamayacakları borç yükünün ağırlığından söz ettiler. Gençlerle birlikte ailelerin de katıldığı eğlence programında **"Altın Çocuklar"** ve **"Barış"** orkestraları yanısıra folklor, robot dansı, koro ve çeşitli eğlenceli sürprizler yeraldı. Eğlence **"15 bin çok, iş güvencemiz yok!"** belgisiyle son buldu.

Silahlanma çılgınlığına son ! Atom füzelerine 100 binlerce defa hayır ! Silahlanma çılgınlığına son ! Atom füzelerine hayır !

20 Ekim'de Federal Almanya'da 400 bin barış savaşçısı barış zincirlerinde, meydanlardaydı

20 Ekim günü Federal Almanya'nın çeşitli bölgelerinde atom füzelerine ve silahlanma çılgınlığına karşı yapılan barış gösterilerine egemen güçlerin yayın organlarının, radyoların, televizyonların sürdürdüğü karşı propagandaya rağmen 400 bin barışsever katıldı. "Barış hareketi çöktü" propagandasını barış zincirlerinde yeralan genç, yaşlı politikacı, dindar, komünist, sosyal demokrat, yerli yabancı 400 bin barışsever yalanladı. Hasselbach-Duisburg insan zinciri ve Bonn'daki mitinge 200 bin kişi katılırken, Hamburg ve Stuttgart'daki mitinglerde de 100 bin kişi yeraldı. Aynı gün Batı Berlin'deki insan zinciri de 10 binlerce barışseverin katılımıyla başarıyla tamamlandı. Gösterilere katılan Türkiyeliler dağıttıkları bildiri ve yaptıkları konuşmalarla 100 binleri barış savaşçılarıyla dayanışmaya çağırdılar.

Foto: Mehmet Ünal

Hunsrück insan zincirinden bir görünüm...

Foto: Soner Gürler

İzlenim/Soner Gürler

Bad Kreuznach Halkevi'nde, Türkiyelilerin de katıldığı barış girişimi eylem öncesinde hem olayın önemini değerlendiren toplantılar düzenledi, hem de afişinden, yapılacak konuşmalara dek herşeyin hazırlığını birlikte yaptı.

Biz de Hasselbach-Bonn insan zincirindeydik

İzlenim/Hasan ÇELIK

Bizler, Hasselbach'dan başlayan insan zincirinde elele tutuştuk. Hasselbach'dan Duisburg'a insanlığı tehdit eden bir insan zinciri daha var. Hasselbach köyünün çevresindeki ormanları biçmişler, buraya 96 tane Cruise füzesi yerleştirmeye çalışıyorlar. Hasselbach'dan sonra Koblenz geliyor. Burası Federal Almanya'nın en büyük askeri garnizon yatağı. Daha sonra ise Mülheim Karlih'e geliyoruz. Burada her an felaket saçabilecek Harrisburg tipi bir atom reaktörü var. Yolumuzun üzerindeki Linz'de ise yere çakılan bir Phantom uçağının az kalsın kentin merkezini yerle bir edeceği hala bazı insanların belleklerinde... Yolumuz bizi Bonn'a getirdi, o başkent ki orada rüşvetçiler çetesi mevzilenmişti. Biraz ilerdeki Leverkusen'de ise Bayer Werke tekeli insanlığı birkaç kez yokedebilecek silahlar için zehirli gaz ve kimyevi maddeler üretiyor. İnsan zincirimizin son

Foto: Oğuz Can

Suat Esinsel Oster Str. kavşağında konuşma yaparken

Hamburg'da barış savaşçıları 30 önemli kavşağı işgal etti

Bu yıl Hamburg'da yapılan 100 bin kişinin katıldığı barış eylemleri ilginç protesto gösterileri ile başladı. Hamburg Barış Komitesi'nde yeralan eski belediye Başkanı ve halen Hamburg

Heilbronn'dan Stuttgart'a bir insan seli aktı...

20 Ekim Cumartesi sabahı Heilbronn'da atom füzelerinin yerleştirileceği tepede bir hareketlilik gözleniyor. O gün Heilbronn barış kuruluşları ABD üssünün dört ayrı sistemle korunma altına alınmış olan çevresini başka yörelerden gelecek barışseverlere gezdirecekler. Elektrik verilmiş koruma sistemleri bu üsse monte edilen dokuz adet Pershing-2 füzesini koruyor.

O gün üssü gezenlerin en önünde ölülere mahsus kefenlere sarılmış kilise mensupları yürüyor. Incil'e göre Isa'nın tekrar dünyaya geldiği günleri simgeler biçimde atom füzelerine karşı davul çalarak yürüyorlar.

Stuttgart kenti öğle vakitlerinden itibaren göstericilerin akınına uğruyor. Kentin neresine gidersek gidelim, değil yürüyebilmek, iğne atsan yere düşmeyecek... Kentin miting meydanında ise "Türkiye Barış Savaşçılarına Özgürlük" pankartı yine en yükseklerde dalgalanıyor. Kentin büyük kesiminde motorlu araçlara giriş çıkışlar yasaklanmış. Barışseverler geçen yıl Neu Ulm-Stuttgart arasında kurdukları etten kemikten insan zincirini bu sefer de Stuttgart kentinin etrafında yükseltecekler. Stuttgart kentinin kıyısındaki Avrupa'daki Amerikan birliklerinin merkezi EUCOM ile bir endüstri merkezi olan, Mercedes fabrikasının da içinde bulunduğu bir alan insan zinciri ile örülecek. Böylece barış savaşçıları insan zinciri ile silahlanma harcamaları ile Federal Almanya'daki işsizliği sembolik olarak birbirine bağlayacaklar.

Saat 15:00'i gösteriyor. Son otobüs ve trenler Stuttgart kentine girmeye başlıyor. Çocuk elleri, yaşlı ninelerin elleri, nasırlı işçi elleri ile birbirine kenetleniyor. Uzun uzun caddeler almıyor insan selini, etten kemikten zincir zikzaklar çizmeye başlıyor. Ve saat tam 15:15'i gösterirken görevlilerin ellerindeki telsizler zincirin tamamlandığını müjdeliyor.

tekeli insanlığı birkaç kez yokedebilecek silahlar için zehirli gaz ve kimyevi maddeler üretiyor. Insan zincirimizin son noktası Duisburg kentine kadar gitmedik. Ama orada her yüz kişiden 16'sının halen işsiz olduğunu biliyoruz. Onların füze değil, iş ve ekmek istediğini Thyssen Işyeri Temsilciliği Başkanı **Heinz Lukrawka** Bonn'daki mitingde dile getirdi.

Hasselbach'dan Bonn'a kadar yürümenin onurunu omuzlarımızda taşıyoruz. Evimizden kalkıp, otobüs biletimizi alıp miting yerine gelivermedik. Bizim bölgemizde **FIDEF**'e bağlı Halkevi adlı bir dernek var. Bölgemizdeki Barış Eylem Birliği çalışmalarını burada yapar. Bu çalışmalarda sendikalar, kiliseler, yerli-yabancı, bölgedeki tüm demokrasi güçlerinin temsilcileri yeralır. Bizler işte bu Halkevi'nde haftalarca birlikte çalışarak bu eyleme hazırlandık.

lemleri ilginç protesto gösterileri ile başladı. Hamburg Barış Komitesi'nde yeralan eski belediye Başkanı ve halen Hamburg Parlamento Başkanı **Schulz**'un komite toplantısında gösterinin Rathaus Meydanı'nda olmasına trafik kapanıyor diye itirazı üzerine Barış Komitesi mahkeme kararıyla gösteri izni aldı. Barış savaşımından önce kent trafiğini düşünen **SPD**'li **Schulz**'u protesto amacıyla kentin 14 yerinden barış savaşçıları Rathaus Meydanı'na doğru aktı. Kentin 30 önemli kavşağı **Schulz**'u protesto amacıyla yarım saati aşkın bir süre işgal edildi. 14 yerde barış savaşçıları barışı savunan konuşmalar yaptılar. Asya'dan, Latin Amerika'dan barış savaşçıları ülkelerindeki barış savaşımını anlattılar. DGB'li sendikacılar, SPD'li, DKP'li ve Yeşiller'den politikacılar konuşmalar yaptılar. Türk ve Kürt göçmen işçilerin örgütlü bir şekilde katıldıkları gösteride Oster str. kavşağında Türkiyeli barış savaşçıları adına Türkiye Maden-Iş Sendikası'ndan M. Suat Esinsel bir konuşma yaptı.

Fransa'da barış yürüyüşüne 13 Türkiyeli örgüt de katıldı

Fransa'da 100'lerin çağrısıyla 28 Ekim günü yapılan barış yürüyüşüne yüzbinlerce kişi katıldı. Paris'in kuzeyinde Clichy, güneyinde ise Italie meydanında toplanan barışseverler iki koldan Paris'in merkezi Republigue Meydanı'na indiler. Kuzeyde ve Güney'deki meydanlarda ABD, Sovyetler Birliği, Çin, Japonya ve Batı Avrupa'nın diğer ülkelerinden de delegasyonların konuşmalar yaptığı mitingde Kuzey'deki meydanda Türkiye Barış Komitesi Genel Sekreteri Enis Coşkun da bir konuşma yaptı. **Anadolu-Der, Avrupa'da Dev-Genç, Birlik Yolu, Emeğin Birliği, FTIB, Gerçek, Işçi Gerçeği, Kürdistan Işçi Partisi Geçici Birlik Komitesi, KKK-F, KOÇ-KAK, Kurtuluş, Kürt-KOM, Proleter Dayanışma** ortak bildiri ile eylemi desteklediler ve yürüyüşe aktif olarak katıldılar.

Lambrakis barış maratonuna 25 ülkeden 1600 atlet katıldı

14 Ekim Pazar günü Yunanistan'da barış savaşçısı **Lambrakis** anısına **"2. Lambrakis Maratonu"** düzenlendi. Pazar sabahı Atina'ya 42 kilometre uzaklıktaki Maraton kasabasında başlayan koşu Atina'da ulusal stadyumda bitti. 25 ülkeden 1600'den fazla atletin katıldığı yarışda ilk üç dereceyi Alman, Yunan ve Hollandalılar paylaştı. Yarışın Türkiye demokrasi güçleri açısından en önemli yanı ise bir Yunanlı atletin göğsünde **"Kahrolsun Faşist Evren Cuntası"** yazılı bir bez pankartla koşması oldu.

CÜNEYT BAŞBUĞ **Nokta**

Sokaklar unutmaz

20 Ekim 1941 günü, Nazi işgali altındaki Fransa'nın Nantes kentinde bir Alman subayı vurulur. Hitlercilerin yanıtı bu seferinde çok sert olacaktır. Führer daha Ekim ayı başlarında işgal ordusu komutanlarına **"her türlü direnişi terörle bastırmak"** emrini vermiş, Genelkurmay Başkanı Mareşal Keitel ise öldürülen her Alman askeri karşılığında 50-100 komünistin kurşuna dizilmesini emretmişti.

Toplama kamplarında kurşuna dizileceklerin seçilmesine hemen başlanır. Seçme işleminde, savaş öncesinde işveren kuruluşlarının temsilciliğini yapmış olan işbirlikçi hükümetin içişleri bakanı Pucheu etkin yer alır. Bu nedenle seçilenlerin çoğu Pucheu'nün etkinlerini daha önceden de tanıdığı Fransız sendikal hareketinin temsilcileridir.

Châteaubriant'daki Choisel kampında bulunan 400 tutuklu arasından da çoğu sendikacı olan 27 yurtsever seçilmiştir. Bir jandarmanın uyarısı sonucu bir gün sonra kurşuna dizileceklerini öğrenen Charles Michels aynı gece kampın direniş örgütünü toplar ve onlara haberi iletir. Ne yapacaklardır?

Bir yıldır tutuklu bulunanların Alman subayın ölümünden sorumlu olamayacakları ortadadır. Değişik görüşler vardır. **"Kampı ayaklandıralım"** önerisi bile tartışılır. Oysa ellerinde bir süpürge sopası bile yoktur. Michels **"böylesi bir ayaklanmanın tüm kampın imhası"** olacağını söyler. Ona göre yapılması gereken Hitlercilerin ve işbirlikçilerin bu cinayetinin Châteaubriant'da ve tüm Fransa'da duyulmasını sağlamaktır. **"Ölümümüz birşeylere hizmet etmeli"** der, **"bizi almaya geldiklerinde marşlar söyleyeceğiz. Bu alçakça cinayeti tüm insanlığa duyuracağız"**

22 Ekim sabahı rehineler kendilerini almaya gelenleri Fransız ulusal marşıyla karşılarlar. Tüm kamp katılır onlara. Bütün yol boyunca marşlar birbirini kovalar, Marseillaise.. Enternasyonal... Ölüm mangası karşısında gözlerini bağlattırmazlar. Kamp komutanı Kristuka **"o günün gerçek galipleri biz Almanlar değildik, onlar, o Fransız komünistleriydi"** der daha sonraları.

Charles Michels'in dediği gerçekleşmiş, davranışları kısa zamanda tüm Fransa'da duyulmuş ve Nazi saldırganına karşı verilen direnişte bir sembole, bir örneğe dönüşmüştür. Işgal Fransa'sında Rezistan'ın yeşerdiği her yerde ölümleri özgürlüğe hizmet eder.

Nazi saldırganı sokaklarına herşeyin efendisi gibi yerleştiği kentlerde bin yıl oturacağını düşünüyordu. Sokaklarına, caddelerine, kentlerine sahip çıkanlar onlara bu olanağı vermediler. Olanaklı olan her yöntemle saldırgana karşı yurtlarını ve onurlarını savundular. Hiçbir olanağı olmayanlar 22 Ekim 1941 günü kurşuna dizilen Fransız komünistleri gibi ölümlerini özgürlüğün hizmetine sundular, kentlerine sahip çıktılar.

Paris ve çevresinde birçok sokak var, o gün kurşuna dizilen Charles Michels, Jean-Pierre Timbaud ve diğer birçok yurtseverin adını taşıyan. Emekçiler yılın belirli günleri bu sokak levhalarına çiçekler yerleştiriyorlar. Kentler-sokaklar onları unutmuyor, sahip çıkıyor.

Çünkü kentler ister Paris olsun, ister Istanbul, Diyarbakır, emekçi sokakları, fabrika yollarıyla, gerçeğin en yakın gözlemcileridirler. Ne onları savunurken canlarını verenleri unuturlar, ne kendilerini düşmana teslim edenleri.